

Keskustojen kaupallinen elinvoima - Tampereen kaupunkiseutu 2024

15.10.2024

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

VOITTAJAKAUPUNGIT
WINNING CITIES

Keskustojen elinvoimalaskenta Tampereen kaupunkiseudulla

Esipuhe

Tampereen kaupunkiseutu on yksi suuri asumisen, työssäkäynnin, asioinnin, harrastamisen ja vapaa-ajanvieton kokonaisuus, jossa päivittäinen liikkuminen yli kuntarajojen on asukkaille arkipäivää. Seudun kunnat ovat työskennelleet yhdessä rakenteen kehittämiseksi jo yli 15 vuoden ajan, jotta tämä arki olisi mahdollisimman sujuvaa. Yhteisen tekemisen ytimessä ovat yhdessä ja erikseen tehtävät toimenpiteet, jotka hyödyttävät kaikkia.

Tämän seurauksena keskustat ovat kaupunkikehittämisen polttopisteessä Tampereen kaupunkiseudulla. Kunnissa tehtävän kehittämisen ja pitkäjänteisen yhdessä tekemisen myötä seudun keskustaverkosta on muodostumassa koko toiminnallisen kaupunkiseudun selkäranka yhdessä tehokkaan joukkoliikennejärjestelmän kanssa.

Keskustabarometri kehitettiin 2010-luvun alussa välineeksi mittaamaan seudun onnistumista keskustojen kehittämisessä. Keskustojen kaupallisen elinvoiman selvitys oli ensimmäistä kertaa mukana vuoden 2019 barometrissa. Tämän päivityksen myötä pääsemme seuraamaan keskustoissa ja niiden muodostamassa verkostossa tapahtuneita muutoksia ja peilaamaan niitä laajempiin ilmiöihin, kuten verkkokaupan kasvuun tai keskustojen merkityksen kasvuun vapaa-ajan vieton ja tapahtumien paikkoina. Tarkoituksena on päivittyneen tilannekuvan kautta luoda seudulle entistä toimivampaa ja vetovoimaisempaa ympäristöä.

Seutuyhteisön puolesta Tampereella 12.9.2024

Kaisu Kuusela ja Jussi Välimäki

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Keskustojen elinvoimalaskenta Tampereen kaupunkiseudulla

Tampereen kaupunkiseudun keskustat ja keskittymät kartoitettiin elinvoimalaskentamenetelmällä ensimmäisen kerran kesällä 2019. Laskennan tarkoituksena on seurata seudun keskustojen ja kaupan keskittymien elinvoiman kehitystä.

Vuoden 2024 päivitys tehtiin varsinaisten keskustojen osalta vuonna 2019 määritetyillä aluerajauksilla*. Kaupan keskittymien rajoituksissa on pieniä laajennuksia ja yksi kokonaan uusi laskenta-alue Tampereella. Kenttätyöt tehtiin heinä-elokuussa 2024.

Tässä raportissa on esitetty elinvoimalaskennan tulokset vuosilta 2019 ja 2024. Lisäksi esitetään vertailutietoja muihin suomalaisiin kaupunkeihin.

**Keskustojen aluerajauksessa on käytetty Elävät Kaupunkikeskustat ry:n elinvoimalaskentamenetelmän mukaista sääntöä.*

Päivityskartoitus ja raportti: *Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd (ent. TietoJärjestelmäPalvelu Salokorpi Oy).*

Valokuvat: Kari Castrén ja Martti Wilhelms / *Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd.*

Tilaja: *Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä ja sen jäsenkunnat.*

Sisällysluettelo

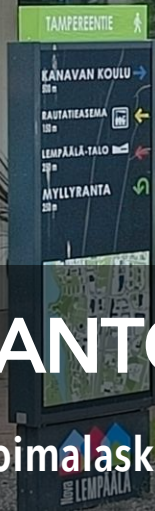
1. **Johdanto** s. 5
 - Keskustan elinvoimalaskennan esittely
2. **Tampereen kaupunkiseudun keskustat ja keskittymät**
Kartta-aineistot ja grafiikka
 - 2.1. Tampere s. 14
 - 2.2. Kangasala s. 33
 - 2.3. Lempäälä s. 40
 - 2.4. Pirkkala s. 49
 - 2.5. Nokia s. 56
 - 2.6. Ylöjärvi s. 66
 - 2.7. Orivesi s. 75
 - 2.8. Vesilahti s. 79
3. **Elinvoimalaskennan tulokset 2024** s. 84
 - Liiketilojen määrä ja kehitys
 - Tunnuslukujen kehitys
 - Toimialat pääluokittain
 - Vertailutietoja: kehyskunnat, suuret kaupungit
 - Tampereen kaupunkiseudun elinvoimalukujen analyysi ja johtopäätökset

1. JOHDANTO

Keskustan elinvoimalaskennan esittely

Elinvoimainen keskusta

Kaupat ja ravintolat muodostavat keskeisen mittarin keskustan kaupallisesta elinvoimasta.

Tyhjät liiketilat vähentävät elinvoimaa.

Elävät kivijalkaliikkeet katutasossa pitävät jalan-
kulkuympäristön viihtyisänä ja mielenkiintoisena.

Tiivis keskusta on resurssiviisas: se parantaa
palveluiden saavutettavuutta ja hillitsee
ilmastonmuutosta.

Keskustojen elinvoimalaskenta

Elinvoimalaskenta perustuu Elävät Kaupunkikeskustat ry:n (EKK) menetelmään.

EKK on kaupunkien, kaupan liittojen ja kiinteistöalan järjestöjen verkostotoimija.

Keskustojen elinvoimaa seurataan Suomessa yli 40:ssä kaupungissa.

EKK julkistaa elinvoimalaskennan tiedot vuosittain kaikista mukana olevista kaupungeista.

Elinvoimalaskennan kokonaisuus

Liiketilat digitaaliselle kartalle

- Kivijalan ja kauppakeskusten liiketilat
- Jalkatyönä - todellinen tilanne kuluttajan silmin
- Liiketilöjen luokittelu aukioloajan ja toimialan mukaan

Keskustan aluerajaus

Raportointi ja analyysit

- Tunnusluvut, toimiala- ja sijaintitietotilastot
- Kartta-aineistot, valokuvat
- Vartin keskustan asukasmäärän kehitys
- Citymatriisi - elinvoimanosturit

Vuosittainen päivitys mahdollistaa seurannan

Liiketilöjen luokittelu ja merkinnät kartoilla

- Lauantaisin palvelevat liiketilät (ei ravintolat)
- Lauantaisin palvelevat ravintolat ja kahvilat
- Arkipäivä (ei palvelua lauantaisin: mm. toimistot, työhuoneet)
- Tyhjät, vapaana olevat liiketilät
- Remontissa olevat / kausiluonteisesti palvelevat liiketilät
- Isot vähittäiskaupat (1000–4000 m² / > 4000 m²)
- Tilaa vaativat vähittäiskaupan yksiköt (lauantaisin palvelevat)*

Tilaa vaativia vähittäiskaupan yksiköitä (TiVa) ovat mm. rautakauppa, moottoriajoneuvojen ja niiden varaosien kauppa, huonekalu- ja kodinkonekauppa (Ympäristöministeriön määritelmä). TiVa-kaupan yksiköt sijaitsevat yleensä keskustan ulkopuolella.

Elinvoiman tunnusluvut

Kauppojen ja Ravintoloiden osuus =

*Kaupat ja Ravintolat / Kaikki liiketilat

Tyhjien tilojen osuus =

Tyhjät tilat / Kaikki liiketilat

Elinvoimaluku =

$$\frac{\text{Kaupat ja Ravintolat} - \text{Tyhjät liiketilat}}{\text{Asukasluku}} \quad (\times 1\,000)$$

Kaupallinen tiiviys -luku =

Kaupat ja Ravintolat / Keskustan pinta-ala

**Kaupat ja ravintolat jotka palvelevat myös lauantaisin. Asukaslukuna käytetään koko kunnan asukaslukua ensimmäisenä kartoitusvuonna (Tilastokeskus).*

Toimialaluokitus liikeiloille

Liikeilojen käyttäjien toimialat on määritelty Suomen Kauppakeskusyhdistyksen luokitusta seuraten.

Jokainen liikeila on luokiteltu vain yhteen toimialaluokkaan, sen tarjontaa parhaiten kuvaavan toimialan mukaan.

Kauppa, palvelut ja toimistot: 14 pääluokkaa ja 71 alaluokkaa (alaluokkien määrät sulkeissa).

1. Muoti ja asusteet (6)
2. Kauneuden ja terveyden tuotteet (3)
3. Sisustaminen ja kodin tarvikkeet (6)
4. Vapaa-aika (8)
5. Päivittäistavarat (4)
6. Tavaratalot, Hypermarketit (2)
7. Muut liikkeet (4)
8. Kahvilat ja ravintolat (5)
9. Kauneus- ja hyvinvointipalvelut (6)
10. Viihde- ja vapaa-ajan palvelut (5)
11. Kaupalliset palvelut (muut) (14)
12. Palvelut ilman liikevaihtoa (2)
13. Hotellit (1)
14. Toimistot ym. (5)

Kauneus- ja hyvinvointipalvelut ovat viime vuosina eniten kasvattaneet toimipaikkamääräänsä kaupunkikeskuksissa.

2. Tampereen kaupunkiseudun keskustat ja keskittymät

Kaupallisen elinvoiman laskennan alueet 2024: kartta-aineistot ja graafit liiketiloista

Tampereen kaupunkiseudun keskustat ja kaupan keskittymät

Tampereen kaupunkiseudun elinvoimalaskennassa 2019 ja 2024 mukana olevat keskustat ja kaupan keskittymät:

Tampere

- keskusta
- Hervanta
- Tesoma
- Koilliskeskus
- Lielähti
- Lakalaiva-Lahdesjärvi (uusi vuonna 2024)
- Kaleva
- Pirkankatu

Kangasala

- keskusta
- Lentola

Lempäälä

- keskusta
- Marjamäki
- Sääksjärvi

Nokia

- keskusta
- Asemanseutu
- Yrittäjätie

Pirkkala

- keskusta
- Partola

Ylöjärvi

- keskusta
- Elovainio
- Kirkonseutu

Orivesi

- keskusta

Vesilähti

- keskus ja kirkonseutu

Kartta: Keskustat on merkitty sinisellä ja kaupan keskittymät punaisella. © Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd. Pohjakartta: OpenStreetMap contributors

2.1. Tampere

Elinvoimalaskennan alueet 2024: kartta-aineistot ja grafiikka

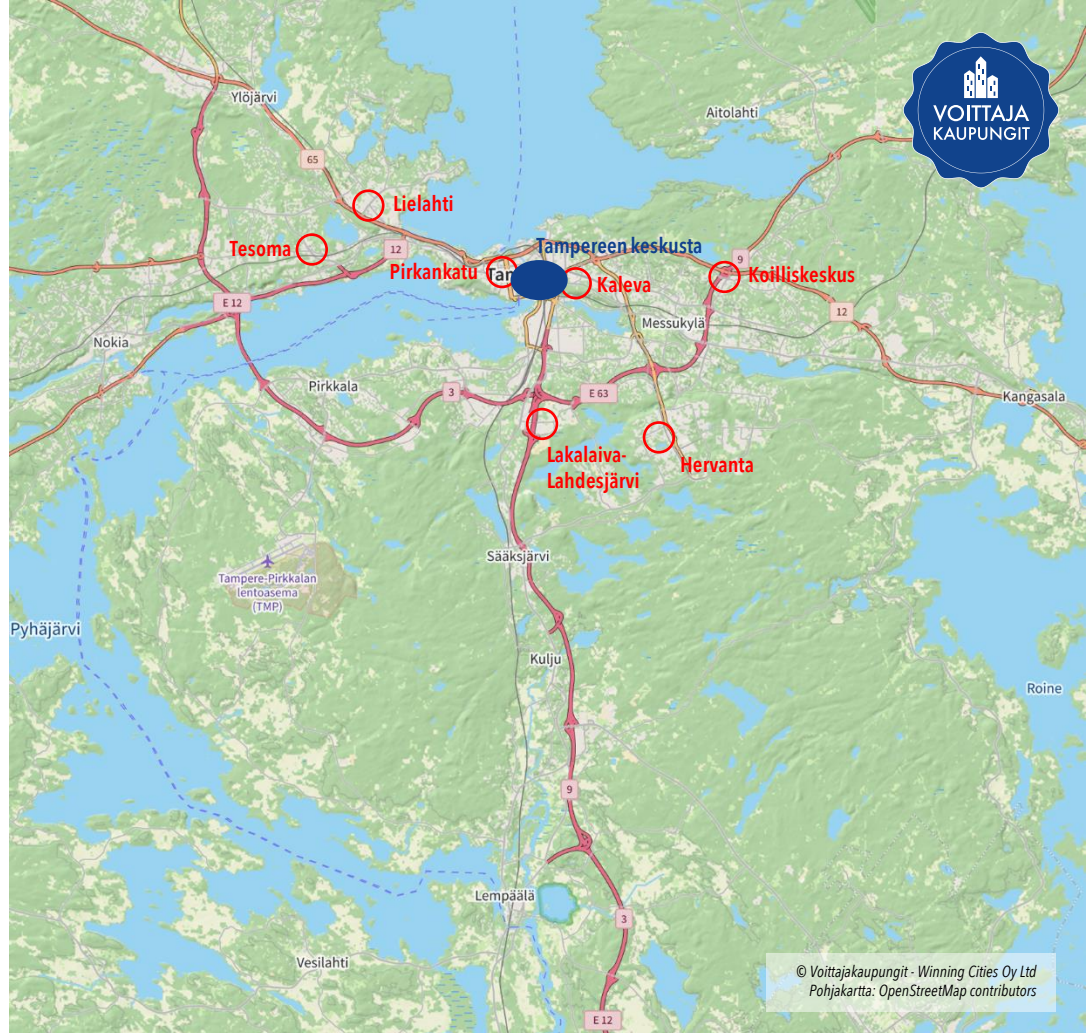
Tampereen keskustat ja kaupan keskittymät

Elinvoimalaskennassa kesän 2024 päivityksessä mukana olevat alueet Tampereelta:

Tampere

- Keskusta
- Hervanta - alakeskusta
- Tesoma - aluekeskus / kaupan keskittymä
- Koilliskeskus - aluekeskus / kaupan keskittymä
- Lielähti - kaupan keskittymä
- Lakalaiva-Lahdesjärvi - kaupan keskittymä, uusi alue laskentaan vuonna 2024
- Kaleva - keskustan lähikeskittymä
- Pirkankatu - keskustan lähikeskittymä

Huomaa: Tampereen keskustan elinvoimatiedot perustuvat kevään 2024 päivityskartoitukseen, joka on tehty maaliskuussa.

Voimakartta ja kaupallisen keskustan rajaus: Tampere

Keskusta-alueen muodostavat ns. **kuumat korttelit** ja sitä ympäröivä +200 m keskustavyöhyke*.

Kuumat korttelit -alueella vähintään 50 % katusivun liiketiloista on lauantaisin palvelevien kauppojen ja ravintoloiden käytössä.

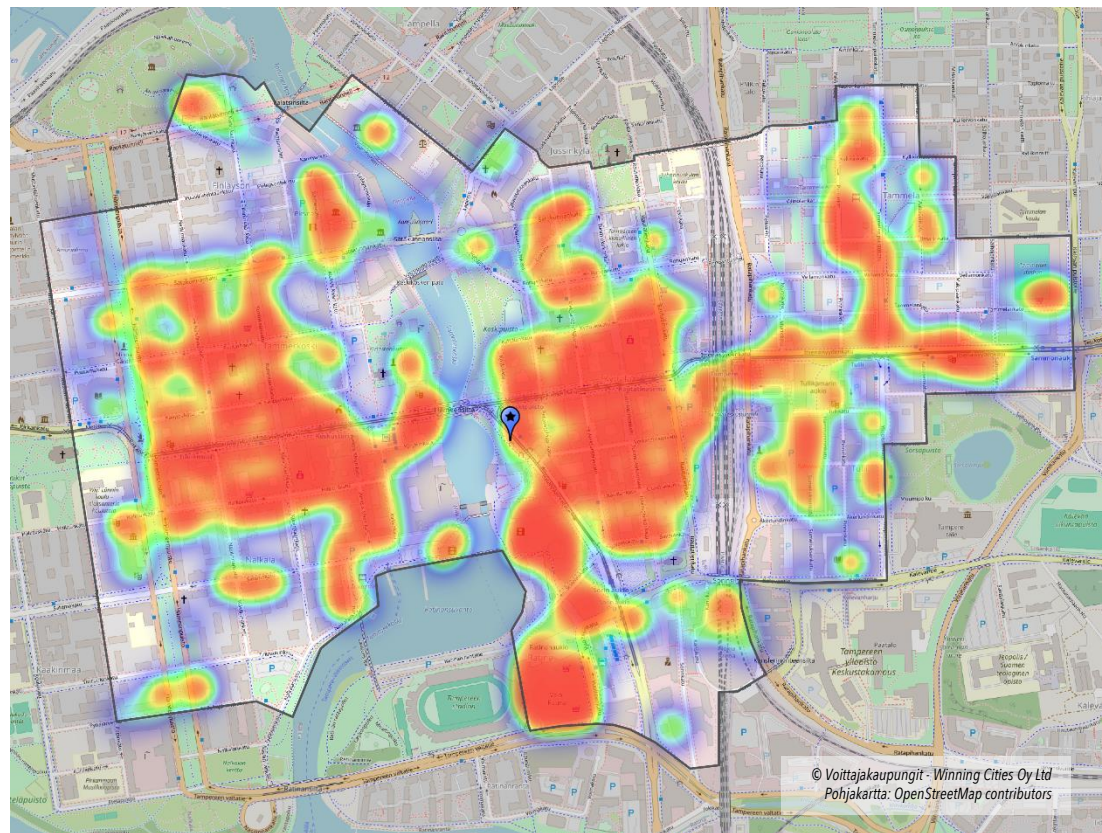
Keskusta-alue = liiketilojen laskenta-alue. Rajaus on tehty vuonna 2016 ja tarkistettu vuonna 2024.

Pinta-ala: 182,7 ha.

* Rajausperiaatteet: EKK ry, Citybook - Keskustan kehittäjän käsikirja, 2014

Voimakartta kuvaa keskustan lauantaisin palvelevien kauppojen ja ravintoloiden sijainnin ja keskipisteen sekä osoittaa elinvoiman epäjatkuvuuskohdat.

Keskustan maantieteellinen keskipiste sijaitsee Hatanpään valtatiellä, Tammerkosken itäpuolella (kartalla tähti).

© Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd
Pohjakartta: OpenStreetMap contributors

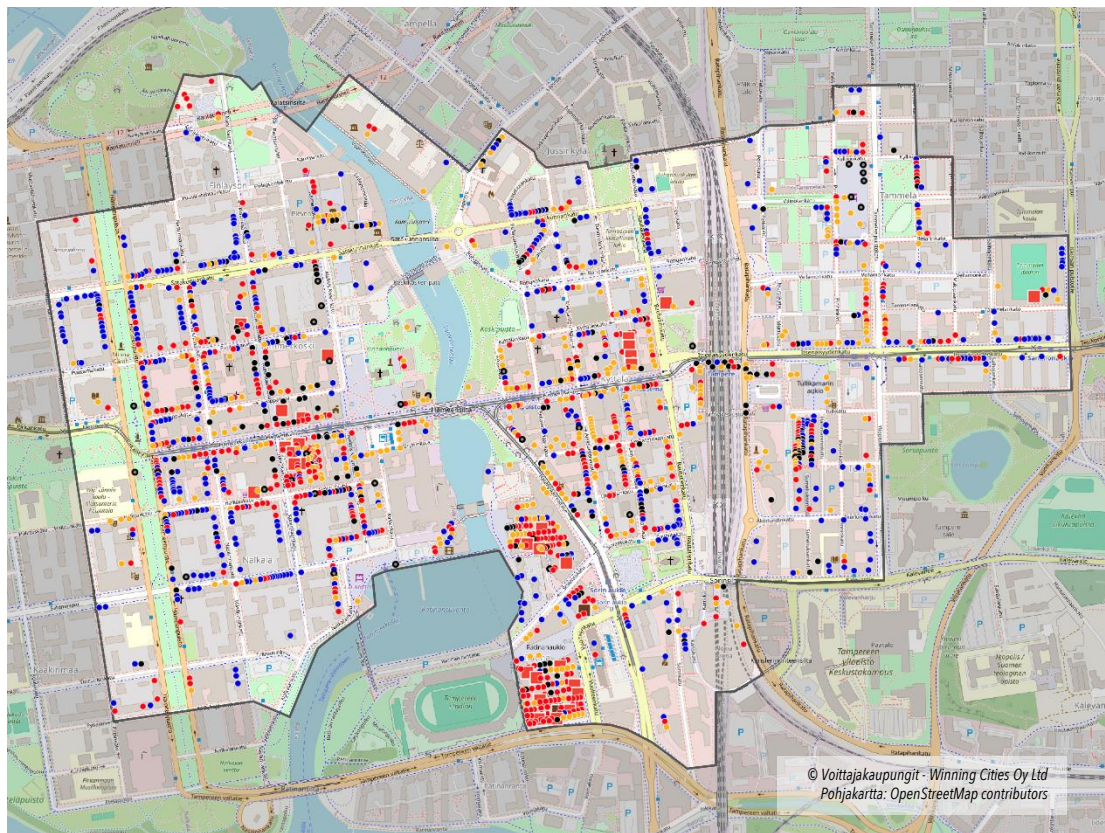
Liiketilat: Tampereen kaupallinen keskusta

Tampereen keskusta on Suomen toiseksi suurin keskusta: liiketiloja on liki 1700 kpl. Tampereen keskusta on asukasmäärään suhteutetussa elinvoimavertailussa Helsingin keskustaakin vahvempi.

Huomaa: Liiketilojen sijainti kartalla ei kauppakeskustiinteistöjen kohdalla ole täsmällinen, johtuen kauppakeskusten monikerroksisuudesta.

Liiketiloja suositellaan tarkasteltavaksi *ALL-in City -portaalissa*.

- KAUPPA
- RAVINTOLA
- ARKIPÄIVÄ
- TYHJÄ
- REMONTTI /KAUSI
- ISO VÄHITTÄISKAUPPA
- TILAA VAATIVA

© Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd
Pohjakartta: OpenStreetMap contributors

Voimakartta ja keskustan rajausta: Hervanta

Keskusta-alueen muodostavat ns. **kuumat korttelit** ja sitä ympäröivä +200 m keskustavyöhyke*.

Kuumat korttelit -alueella vähintään 50 % katusivun liiketiloista on lauantaisin palvelevien kauppojen ja ravintoloiden käytössä.

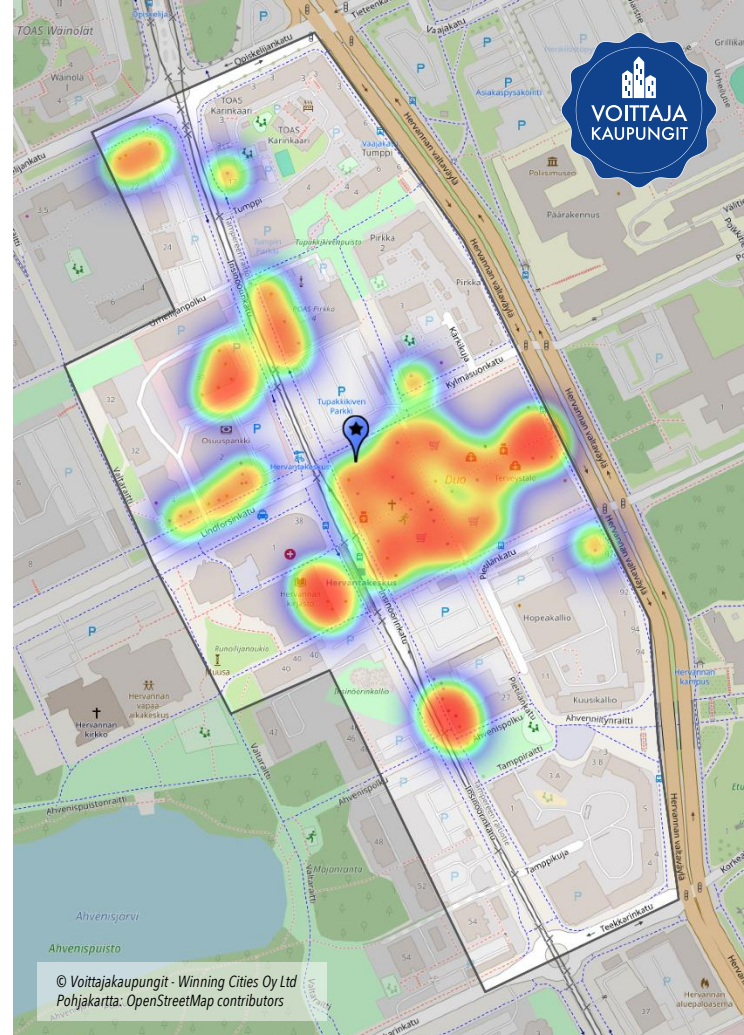
Keskusta-alue = liiketilojen laskenta-alue. Rajausta on tarkastettu vuonna 2024.

Pinta-ala: 16,1 ha.

* Rajauseriaatteet: EKK ry, Citybook - Keskustan kehittäjän käsikirja, 2014

Voimakartta kuvaa keskustan lauantaisin palvelevien kauppojen ja ravintoloiden sijainnin ja keskipisteen sekä osoittaa elinvoiman epäjatkuvuuskohtat.

Keskustan maantieteellinen keskipiste sijaitsee Korkeakoulunkadulla, Kauppakeskus Duon kohdalla.

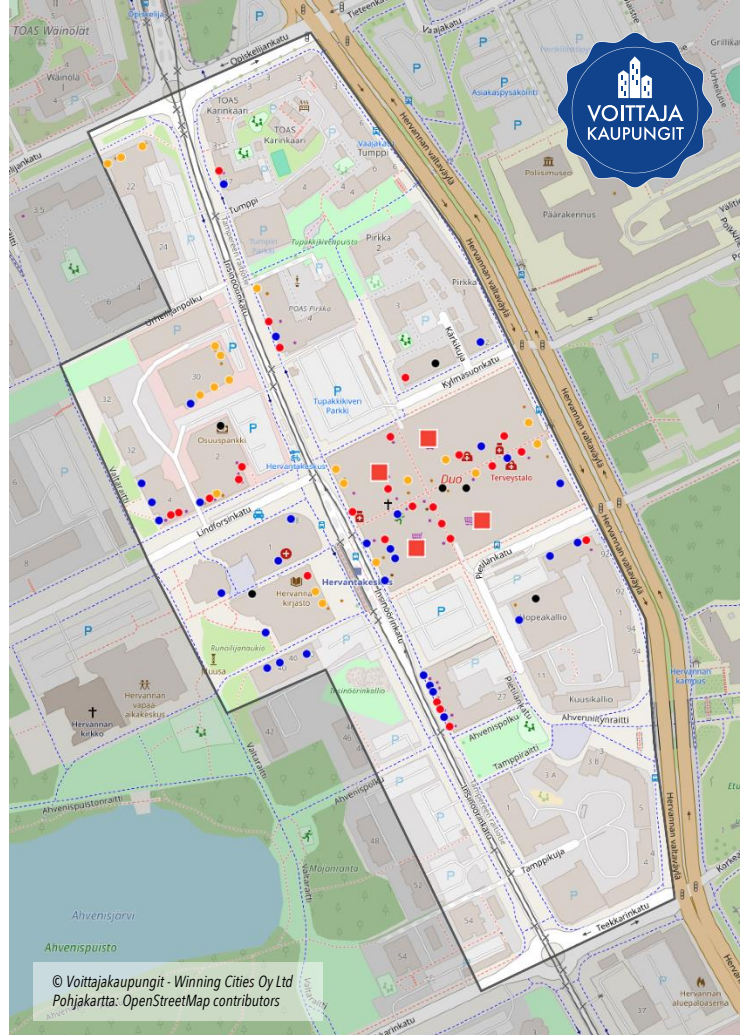
Liiketilat: Hervanta

Hervanta on Tampereen suurimpia ja vanhimpia alakeskustoja, jossa on melko tiivis ja elinvoimainen keskusta. Hervanta on myös raitiotiereitin päätepiste etelässä ja alue kytkeytyy siten liikenteellisesti keskustaan. Valtaosa kaupoista keskittyy Kauppakeskus Duo:on. Ravintoloita on melko paljon myös katujen kivijalkatiloissa.

Huomaa: Liiketilojen sijainti kartalla ei kauppakeskuskiinteistöjen kohdalla ole täsmällinen, johtuen kauppakeskusten monikerroksisuudesta.

Liiketiloja suositellaan tarkasteltavaksi *ALL-in City-portaalissa*.

- KAUPPA
- RAVINTOLA
- ARKIPÄIVÄ
- TYHJÄ
- REMONTTI /KAUSI
- ISO VÄHITTÄISKAUPPA
- TILAA VAATIVA

Voimakartta ja aluerajaus: Tesoma

Kaupan keskittymän rajauksessa on huomioitu olemassa oleva liikerakennuskanta ja alueen yhtenäisyys.

Voimakartta kuvaa kaupan keskittymän lauantaisin palvelevien kauppojen ja ravintoloiden sijainnin ja osoittaa elinvoiman epäjatkatuuskohtia.

Liiketilat: Tesoma

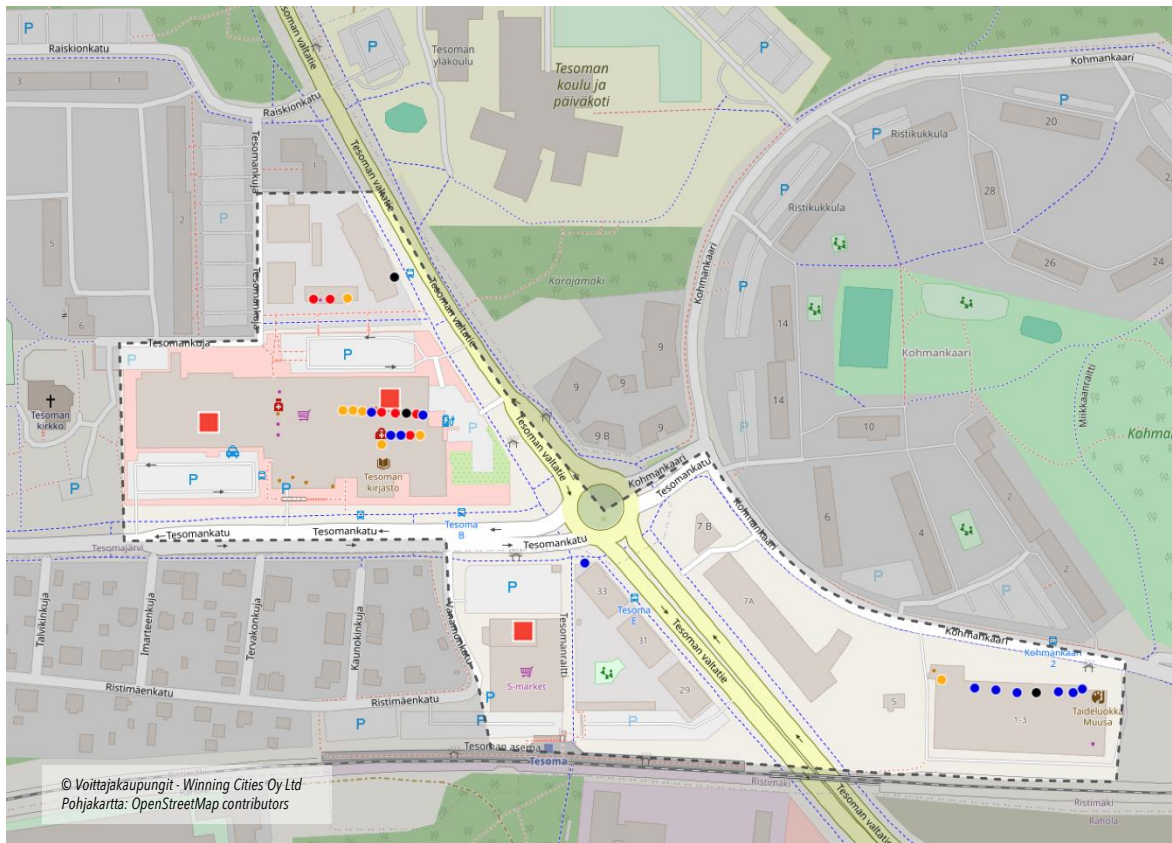

Tesoma on paikallinen aluekeskus Tampereen läntisimmässä osassa. Keskustassa on viime vuosina purettu ja rakennettu uutta, mikä näkyy liiketilakannassa.

Huomaa: Liiketilojen sijainti kartalla ei kauppakeskuskiinteistön (Liikekeskus Westeri) kohdalla ole täsmällinen, johtuen kauppakeskuksen monikerroksisuudesta.

Liiketiloja suositellaan tarkasteltavaksi *ALL-in -portaalissa*.

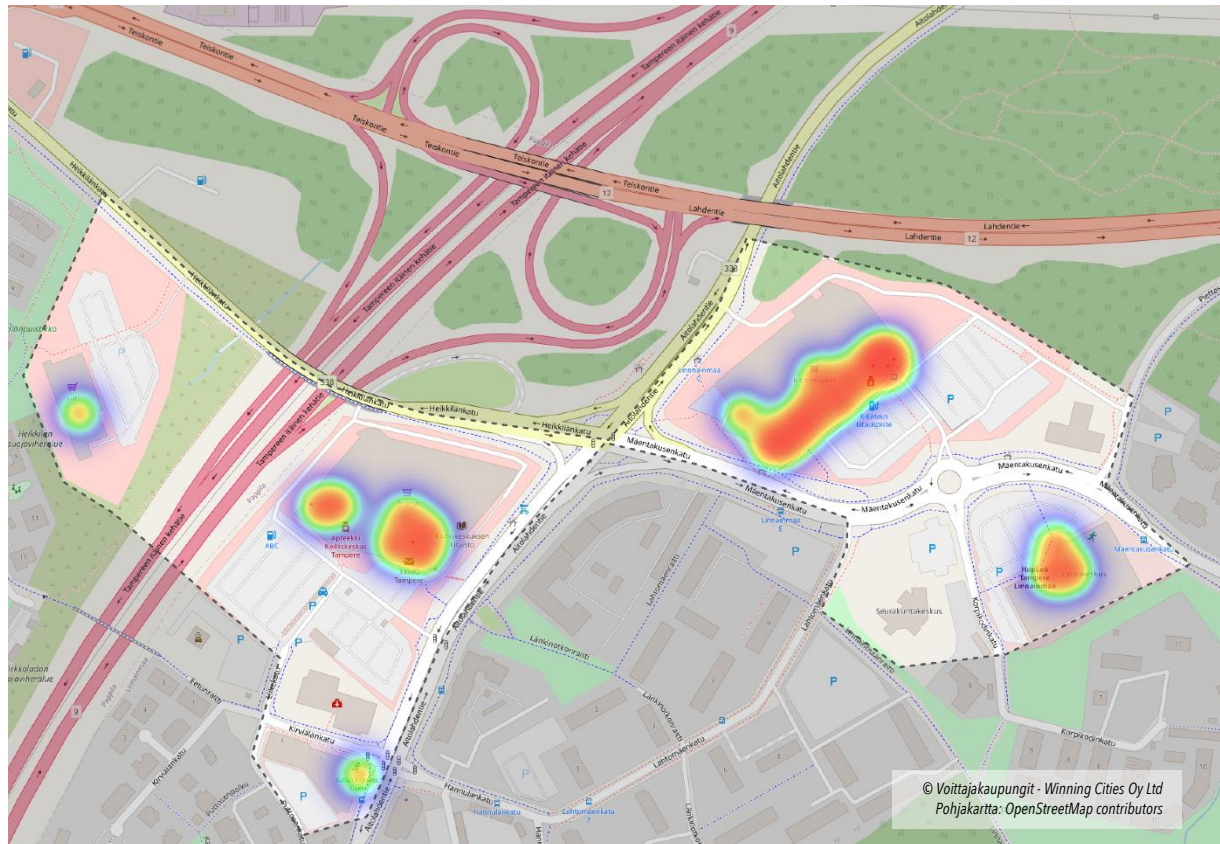
- KAUPPA
- RAVINTOLA
- ARKIPÄIVÄ
- TYHJÄ
- REMONTTI /KAUSI
- ISO VÄHITTÄISKAUPPA
- TILAA VAATIVA

Voimakartta ja aluerajaus: Koilliskeskus

Kaupan keskittymän rajauksessa on huomioitu olemassa oleva liikerakennuskanta ja alueen yhtenäisyys.

Voimakartta kuvaa kaupan keskittymän lauantaisin palvelevien kauppojen ja ravintoloiden sijainnin ja elinvoiman epäjatkuvuuskohtat.

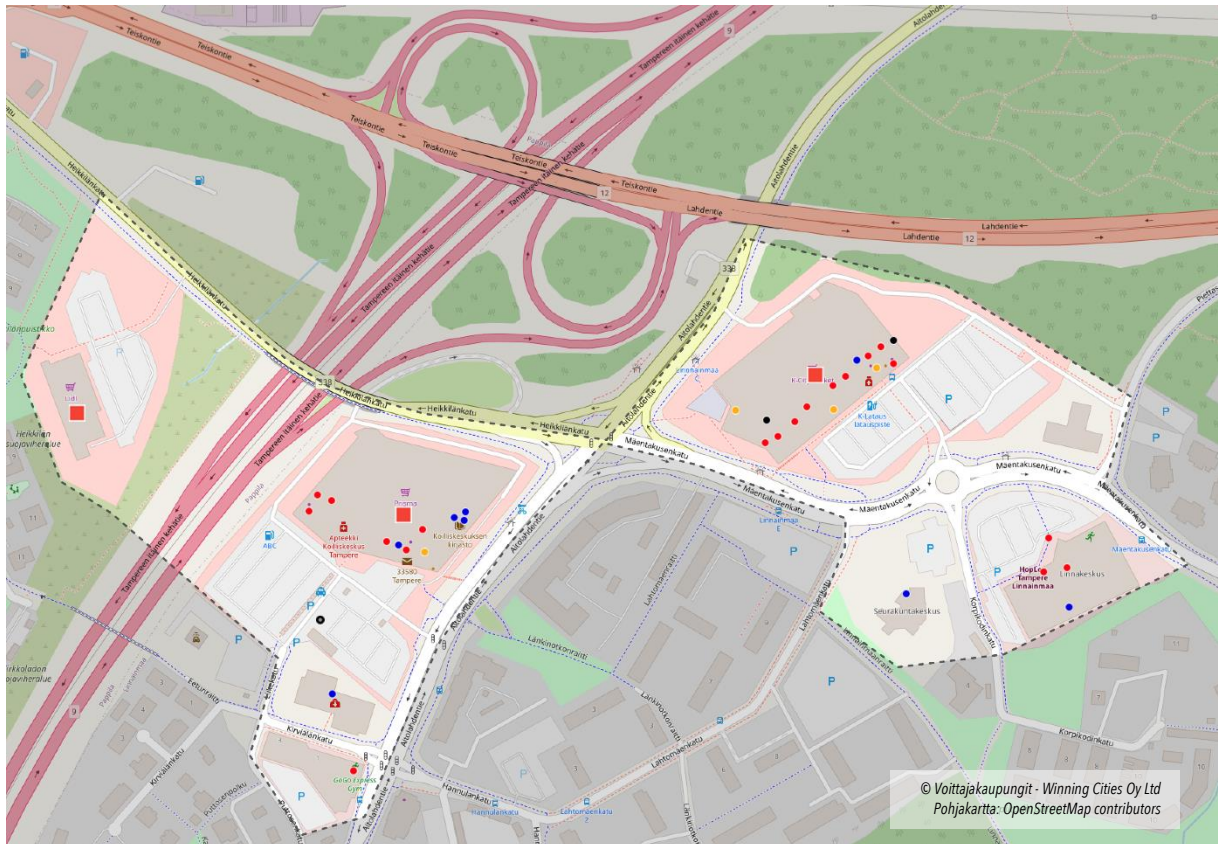

Liiketilat: Koilliskeskus

Koilliskeskus on nimensä mukaisesti Tampereen koillisosan palvelukeskus ja kaupan keskittymä. Perusrungon muodostavat kaksi hypermarkettia edusliikkeineen.

Liiketiloja suositellaan tarkasteltavaksi *ALL-in -portaalissa*.

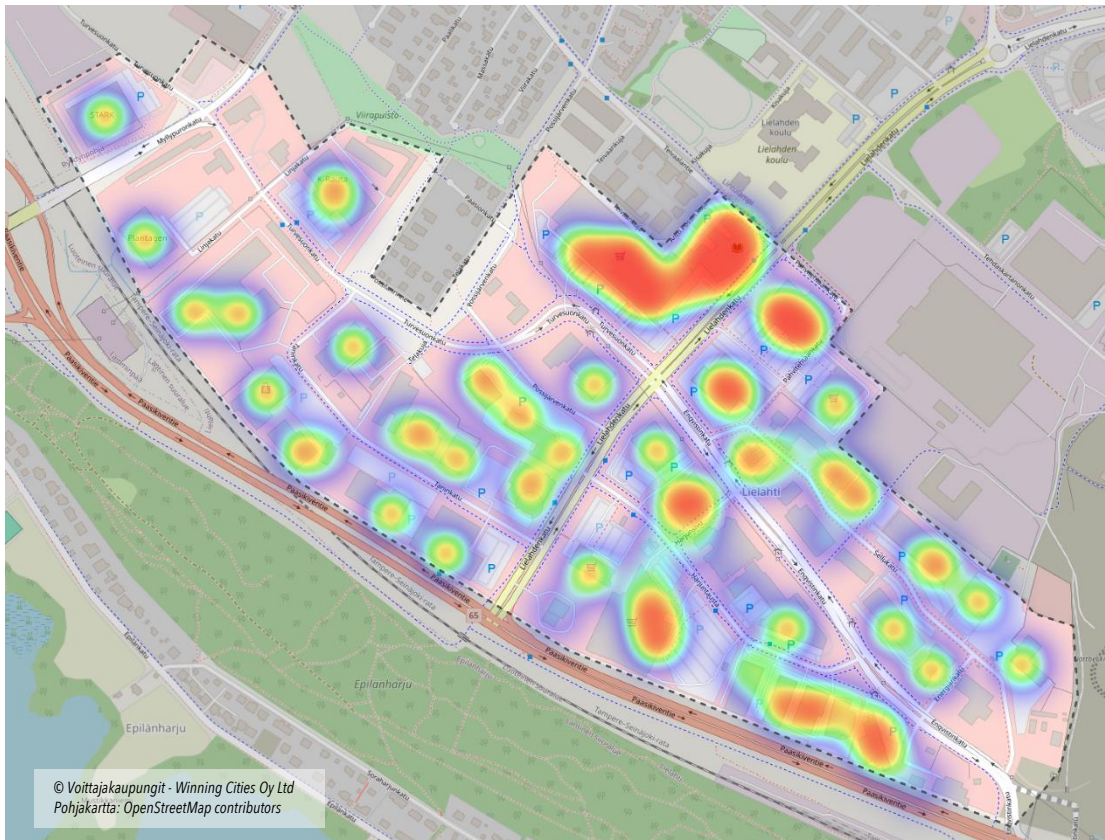
- KAUPPA
- RAVINTOLA
- ARKIPÄIVÄ
- TYHJÄ
- REMONTTI /KAUSI
- ISO VÄHITTÄISKAUPPA
- TILAA VAATIVA

Voimakartta ja aluerajaus: Lielähti

Kaupan keskittymän rajauksessa on huomioitu olemassa oleva liikerakennuskanta ja alueen yhtenäisyys.

Voimakartta kuvaa kaupan keskittymän lauantaisin palvelevien kauppojen ja ravintoloiden sijainnin ja osoittaa elinvoiman epäjatkuvuuskohdat.

Liiketilat: Lielähti

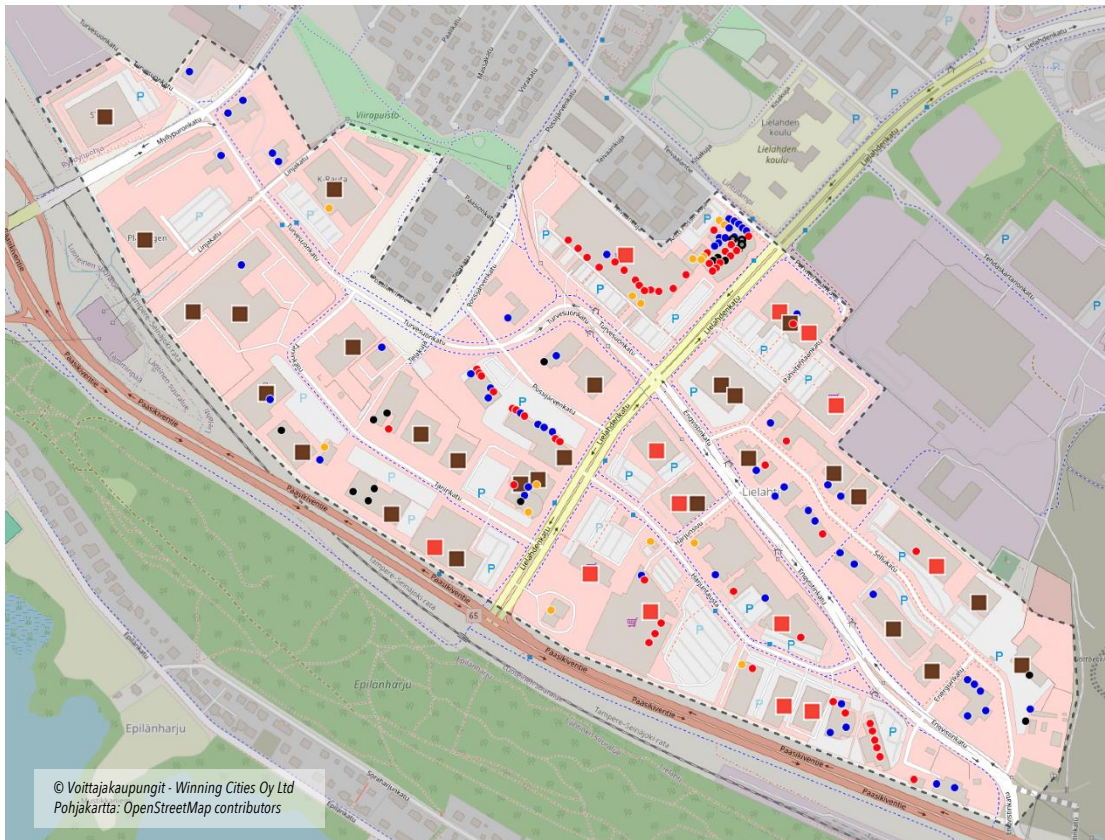

Lielähti on Tampereen vahvin keskustan ulkopuolinen kaupan keskittymä kaupungin luoteisosassa. Alueella on isoa ja tilaa vaativaa kauppaa, huoltoliikkeitä ja muita kaupallisia palveluja.

Huomaa: Liiketilojen sijainti kartalla ei kauppakeskuskiinteistöjen kohdalla ole täsmällinen, johtuen kauppakeskusten monikerroksisuudesta.

Liiketiloja suositellaan tarkasteltavaksi *ALL-in -portaalissa*.

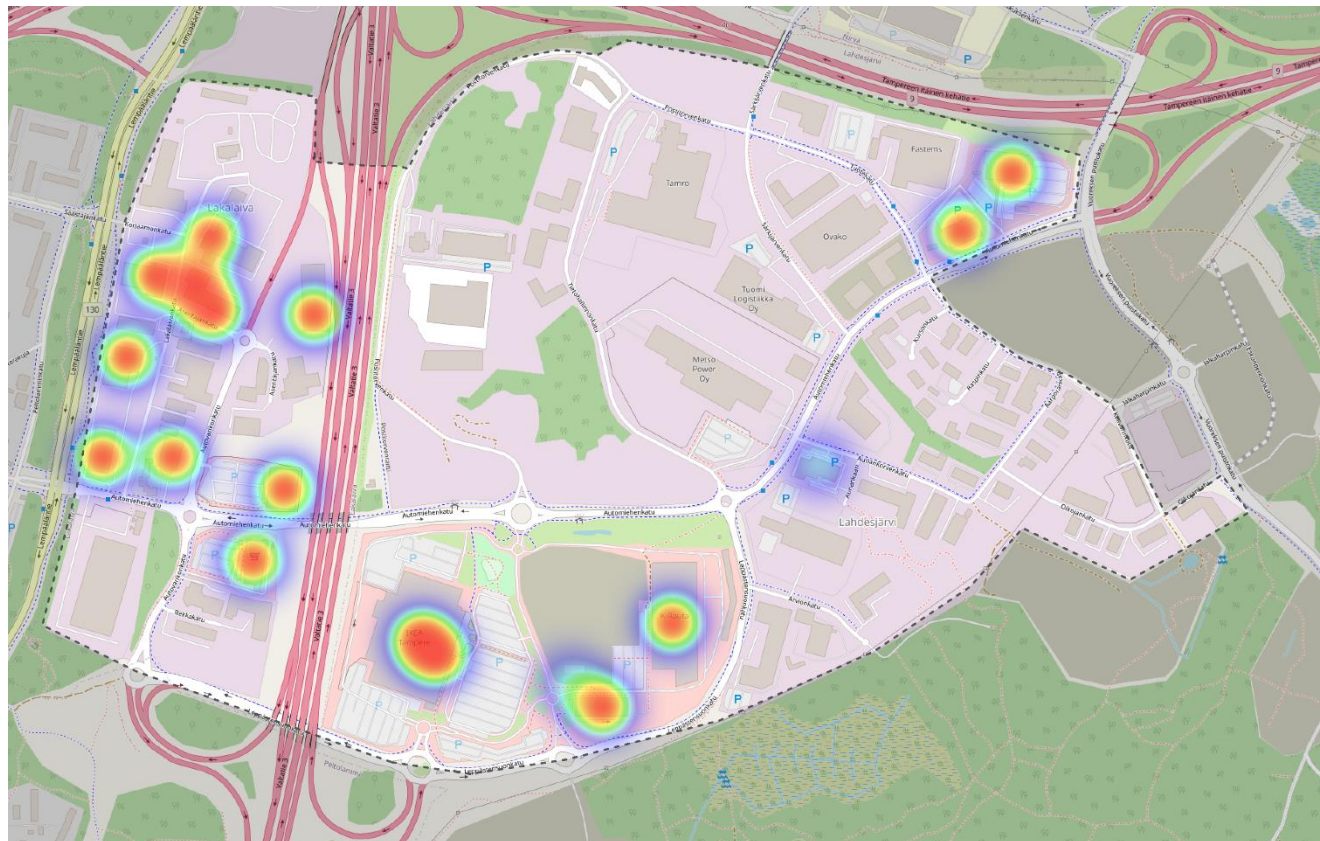
- KAUPPA
- RAVINTOLA
- ARKIPÄIVÄ
- TYHJÄ
- REMONTTI / KAUSI
- ISO VÄHITTÄISKAUPPA
- TILAA VAATIVA

Voimakartta ja aluerajaus: Lakalaiva - Lahdesjärvi

Kaupan keskittymän rajauksessa on huomioitu olemassa oleva liikerakennuskanta ja alueen yhtenäisyys.

Voimakartta kuvaa kaupan keskittymän lauantaicin palvelevien kauppojen ja ravintoloiden sijainnin ja osoittaa elinvoiman epäjatkuvuuskohtat.

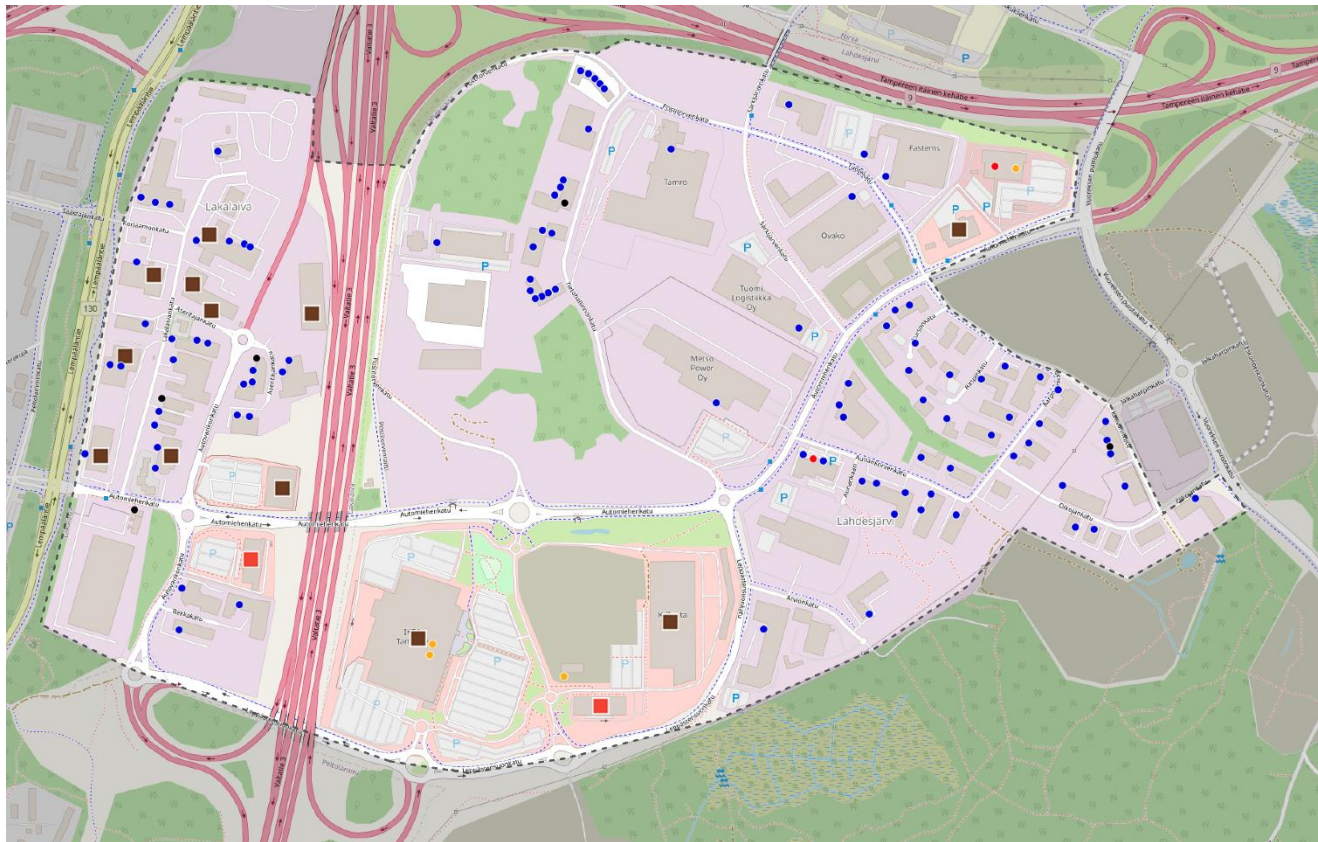
Liiketilat: Lakalaiva - Lahdesjärvi

Lakalaiva-Lahdesjärvi on tilaa vaativan kaupan, huoltoliikkeiden ja erilaisten palveluiden alue Tampereen eteläosassa. Alueella on myös teollisuutta ja logistiikan yrityksiä. Ikean tavaratalo tuo alueelle kuluttaja-asiakkaita.

Tuotannollisten ja logistiikan yritysten hallit eivät kuulu liiketilalaskennan piiriin, mutta niiden mahdolliset konttorit ja myyntipisteet on merkitty liiketilalaskentaan.

Alue otettiin mukaan laskentaan vuonna 2024.

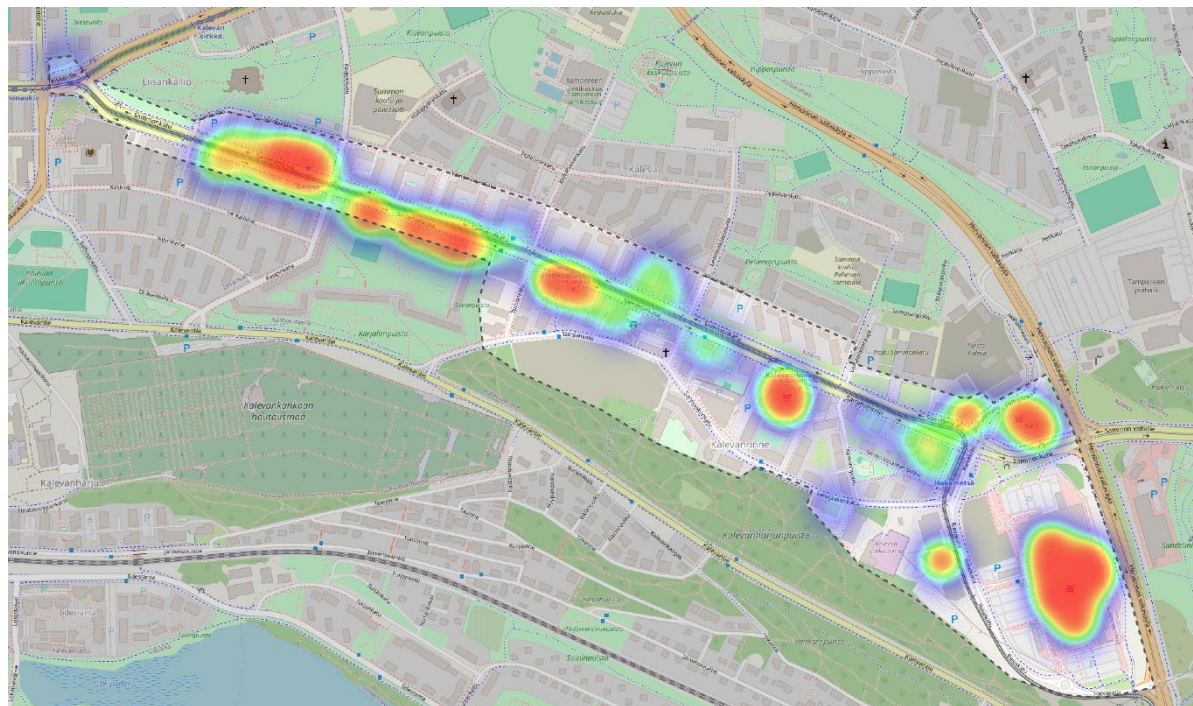
Liiketiloja suositellaan tarkasteltavaksi *ALL-in -portaalissa*.

Voimakartta ja aluerajaus: Kaleva

Kaupan keskittymän rajauksessa on huomioitu olemassa oleva liikerakennuskanta ja alueen yhtenäisyys.

Voimakartta kuvaa kaupan keskittymän lauantaisin palvelevien kauppojen ja ravintoloiden sijainnin ja osoittaa elinvoiman epäjatkuvuuskohdat.

© Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd Pohjakartta: OpenStreetMap contributors

Liiketilat: Kaleva

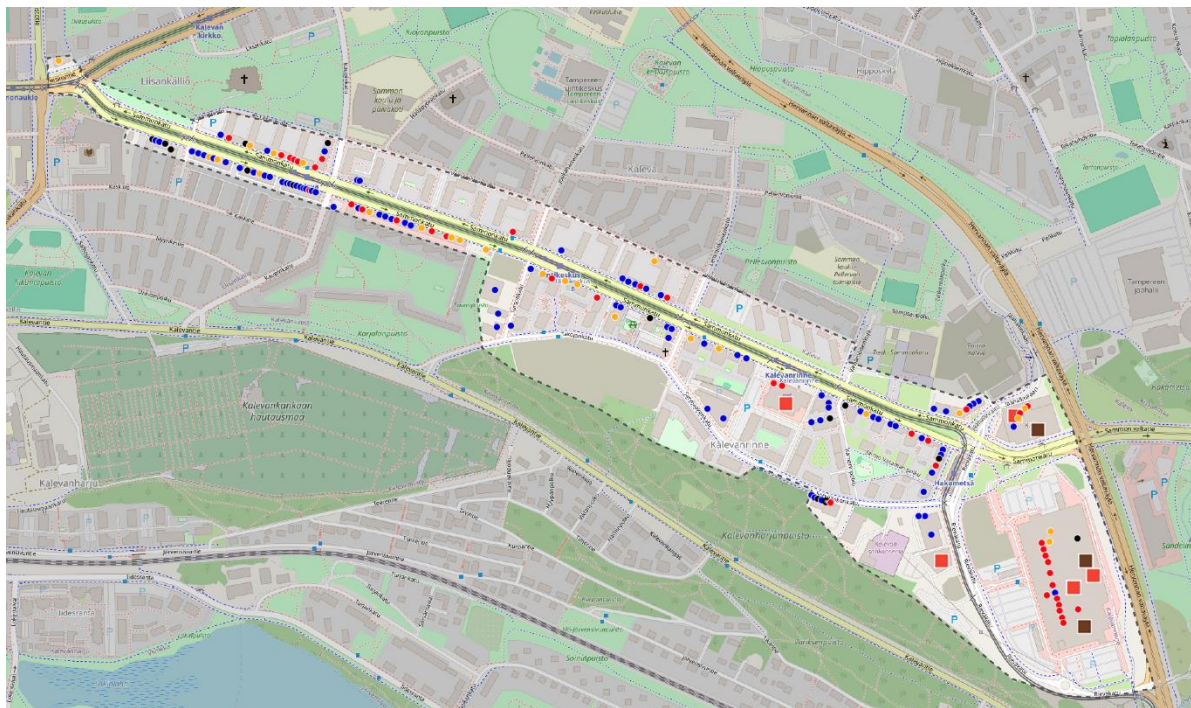
Kaleva on Tampereen keskustasta itäänpäin sijaitseva vanha asuinalue, joka kytkeytyy keskustaan raitiotien ansiosta. Elinvoiman laskenta-alue käsittää Sammonkadun varren ja sen lähikorttelit, joissa sijaitsee paljon kivijalkaliiketiloja. Alueen itäpäässä sijaitsee hypermarketkeskus.

Alueen liiketilalaskenta on tehty aiemmin osana raitiotiementin elinvoimaseurantaa vuosina 2018 ja 2021.

Huomaa: Liiketilojen sijainti kartalla ei kaupakeskustiinteistöjen kohdalla ole täsmällinen, johtuen kaupakeskusten monikerroksisuudesta.

Liiketiloja suositellaan tarkasteltavaksi *ALL-in* portaalissa.

- KAUPPA
- RAVINTOLA
- ARKIPÄIVÄ
- TYHJÄ
- REMONTTI / KAUSI
- ISO VÄHITTÄISKAUPPA
- TILAA VAATIVIA

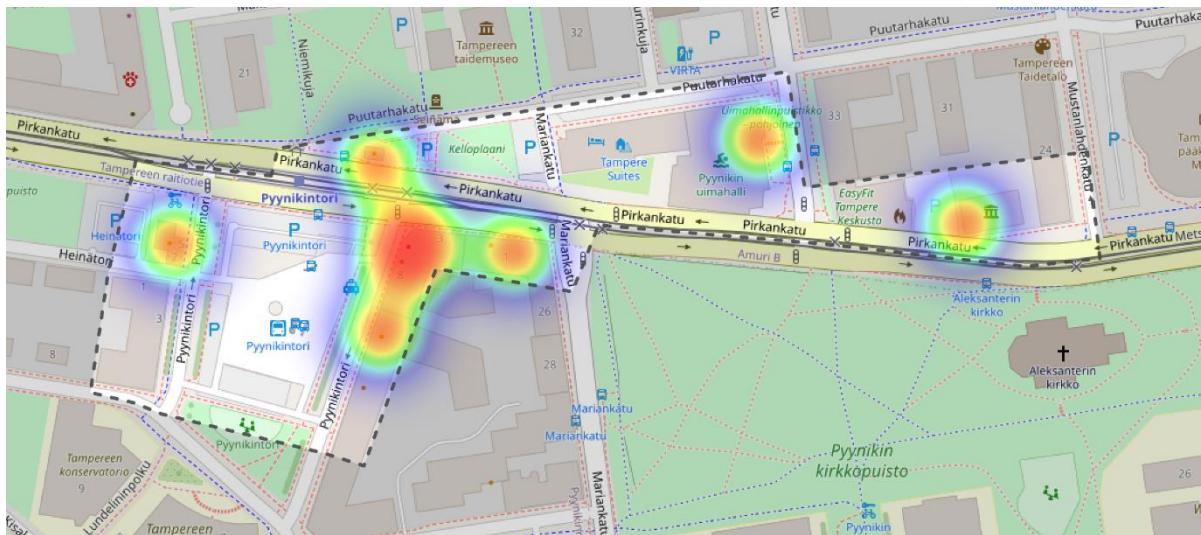

© Voittaja Kaupungit - Winning Cities Oy Ltd Pohjakartta: OpenStreetMap contributors

Voimakartta ja aluerajaus: Pirkankatu

Kaupan keskittymän rajauksessa on huomioitu olemassa oleva liikerakennuskanta ja alueen yhtenäisyys.

Voimakartta kuvaa kaupan keskittymän lauantaisin palvelevien kauppojen ja ravintoloiden sijainnin ja osoittaa elinvoiman epäjatkuvuuskohdat.

© Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd. Pohjakartta: OpenStreetMap contributors

Liiketilat: Pirkankatu

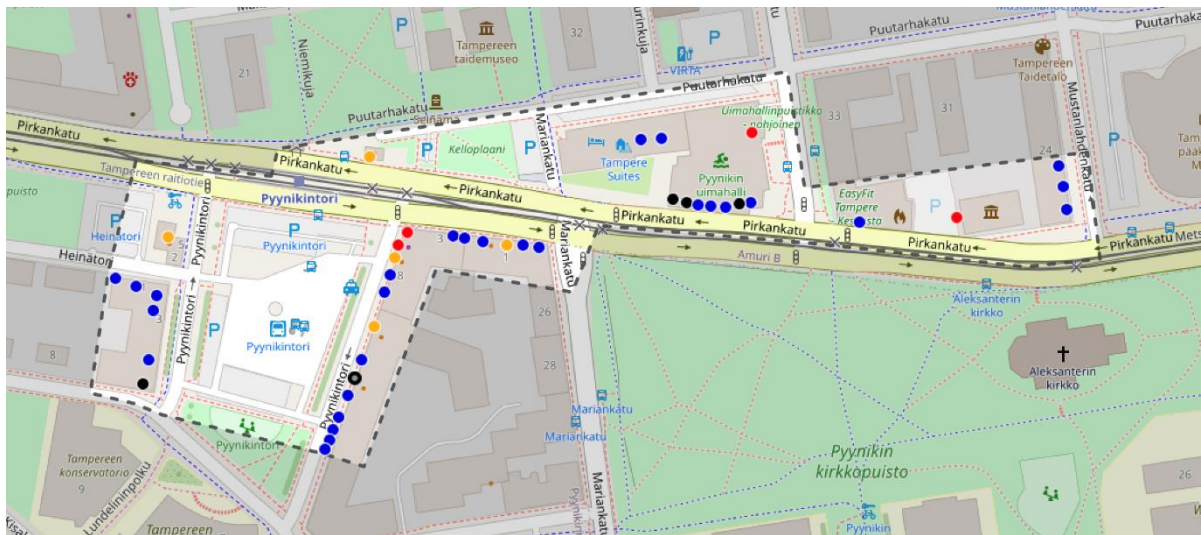

Pirkankadun laskenta-alue käsittää Pirkankadun ja sen poikittaiskatujen kivijalkaliiketilat Tampereen pääkirjastolta Heinätorille.

Alueen liiketilalaskenta on tehty aiemmin osana raitiotiereitin elinvoimaseuranta vuosina 2018 ja 2021.

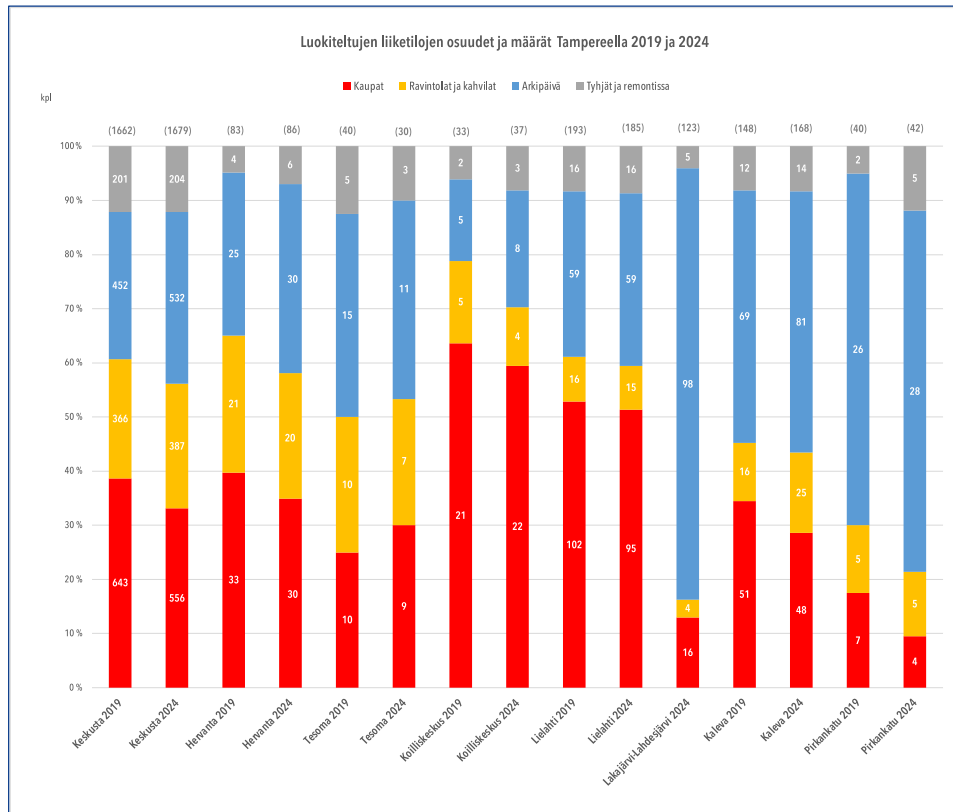
Liiketiloja suositellaan tarkasteltavaksi *ALL-in City -portaalissa*.

- KAUPPA
- RAVINTOLA
- ARKIPÄIVÄ
- TYHJÄ
- REMONTTI / KAUSI
- ISO VÄHITTÄISKAUPPA
- TILAA VAATIVIA

© Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd. Pohjakartta: OpenStreetMap contributors

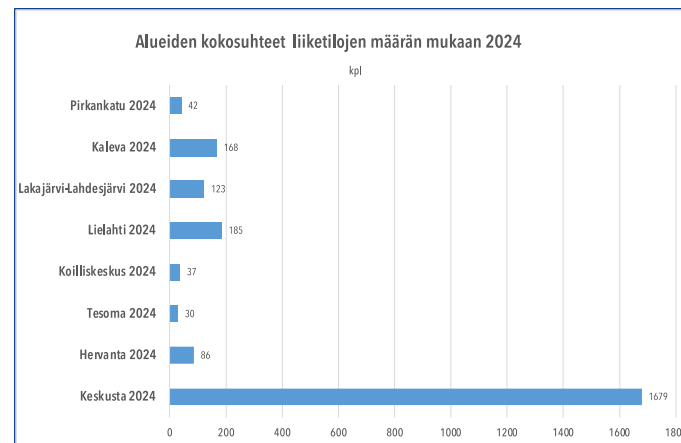
Liiketilojen osuudet ja määrät Tampereella 2024

Tampereen keskustan liiketilamäärä on suuri verrattuna muihin laskenta-alueisiin. Keskustan liiketila- ja elinvoimatiedot perustuvat kevään 2024 päivityskartoitukseen.

Kaupan keskittymässä on isoja ja tilaa vaativan kaupan yksiköitä sekä erilaisia arkisia palveluita. Tampereen keskustan tuntumassa sijaitsevat lähikeskittymät Kaleva ja Pirkankatu poikkeavat luonteeltaan muista keskittymistä. Keskusten erilaisesta palvelutarjonnasta ja profiileista kertoo parhaiten toimialavertailu.

Huomaa, että graafeissa esitetyt liiketilojen kappalemäärät eivät kuvaa liiketilojen kokoa tai liikevaihtoa.

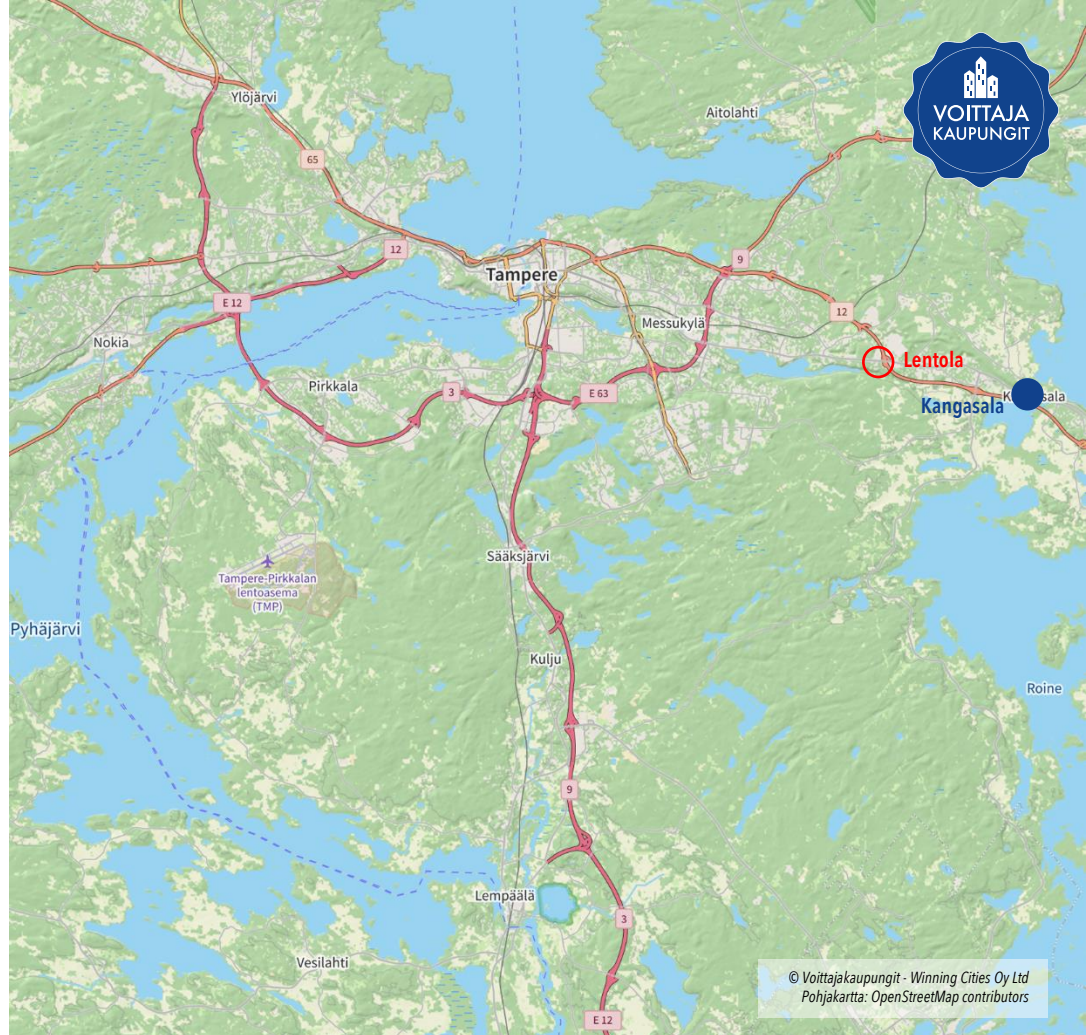
Grafiikka: © Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd

2.2. Kangasala

Elinvoimalaskennan alueet 2024: kartta-aineistot ja grafiikka

Kangasalan keskusta ja Lentolan kaupan keskittymä

Kangasalan keskusta sijaitsee noin 20 kilometriä Tampereen keskustasta, Lahdentien varrella. Keskustan ja Tampereen välille jää useita asuinalueita sekä kaupallisesti vahva Lentolan kaupan keskittymä, jonne etäisyys Kangasalan keskustasta on noin kuusi kilometriä.

Voimakartta ja keskustan rajausta: Kangasala

Keskusta-alueen muodostavat ns. **kuumat korttelit** ja sitä ympäröivä +200 m keskustavyöhyke*.

Kuumat korttelit -alueella vähintään 50 % katusivun liiketiloista on lauantaisin palvelevien kauppojen ja ravintoloiden käytössä.

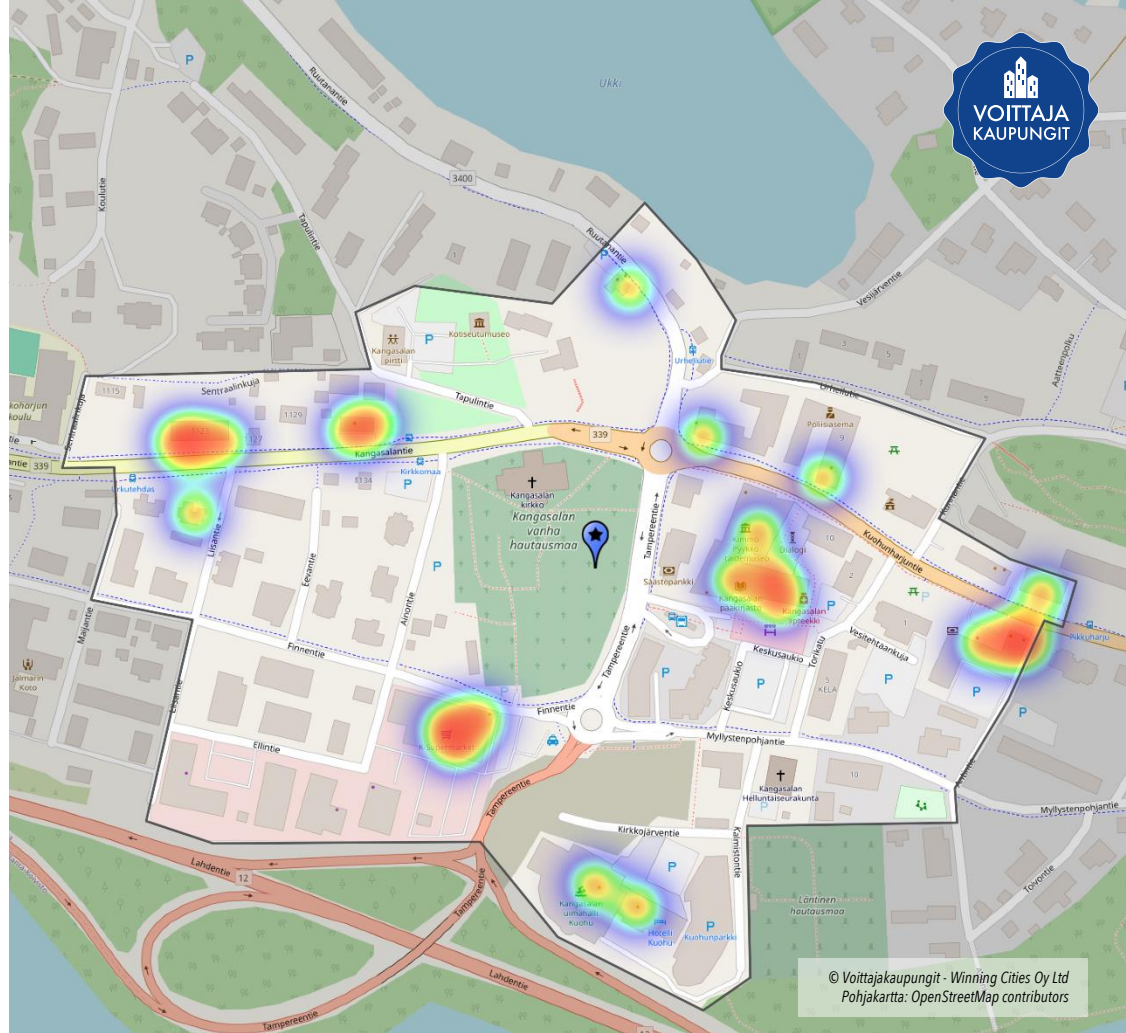
Keskusta-alue = liiketilojen laskenta-alue. Rajausta on tehty vuonna 2019.

Pinta-ala: 23,3 ha.

* Rajauseriaatteet: EKK ry, Citybook - Keskustan kehittäjän käsikirja, 2014

Voimakartta kuvaa keskustan lauantaisin palvelevien kauppojen ja ravintoloiden sijainnin sekä niiden maantieteellisen keskipisteen (kartalla tähti).

Voimakartta osoittaa Kangasalan keskustan haasteen - kaupallinen elinvoima on hajautunut, joskin torin ympäristö on melko tiivis ja edelleen kehittyvä.

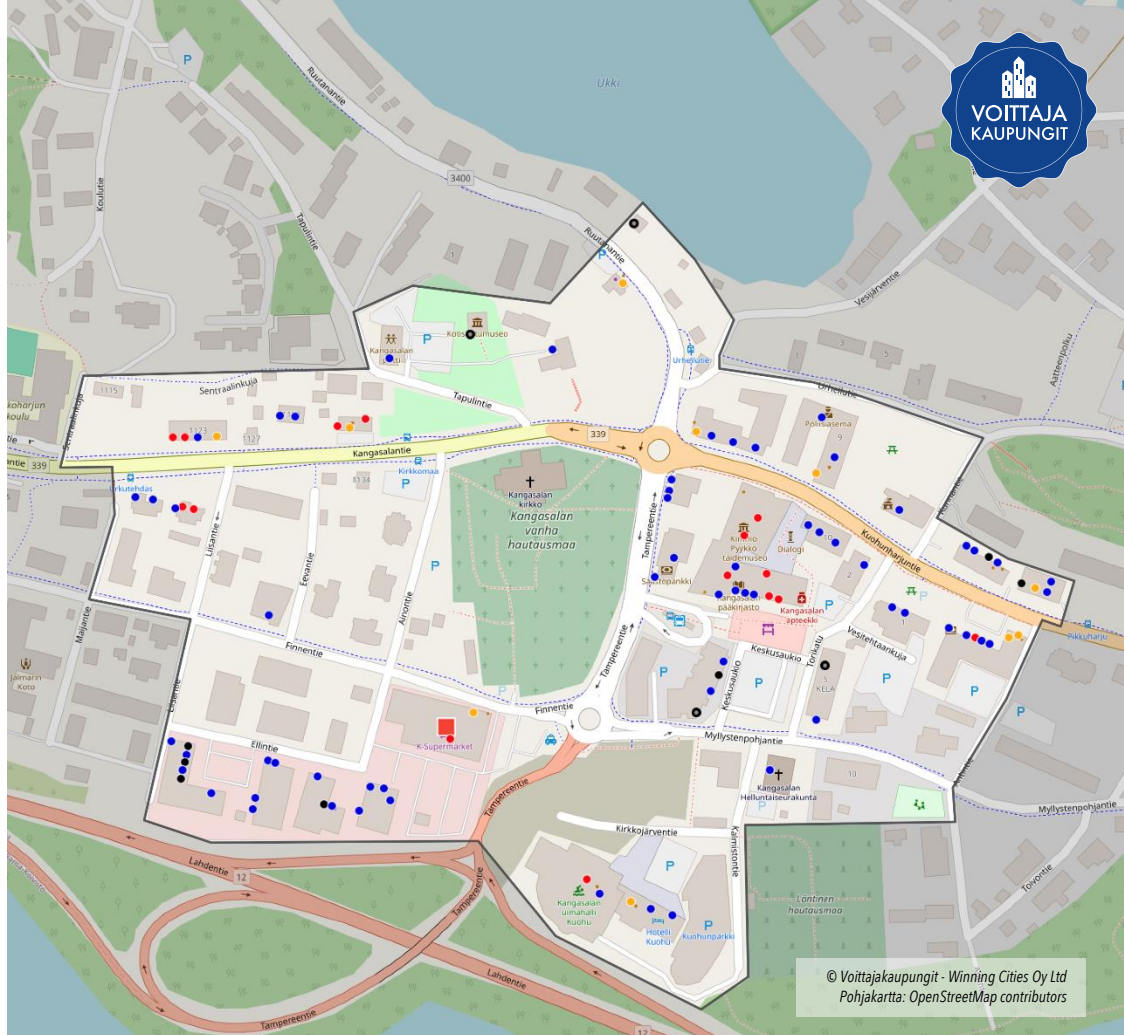

Liiketilat: Kangasalan keskusta

Kangasalan keskustassa on tehty isoja kiinteistösaneerauksia ja uusia asuin- ja liikekiinteistöjä on edelleen rakenteilla. Keskustassa on monipuoliset julkiset palvelut mukaan lukien kulttuuripalvelut (Kulttuurikeskus kuvassa sivulla 25).

Liiketiloja suositellaan tarkasteltavaksi *ALL-in City -portaalissa*.

- KAUPPA
- RAVINTOLA
- ARKIPÄIVÄ
- TYHJÄ
- REMONTTI /KAUSI
- ISO VÄHITTÄISKAUPPA
- TILAA VAATIVA

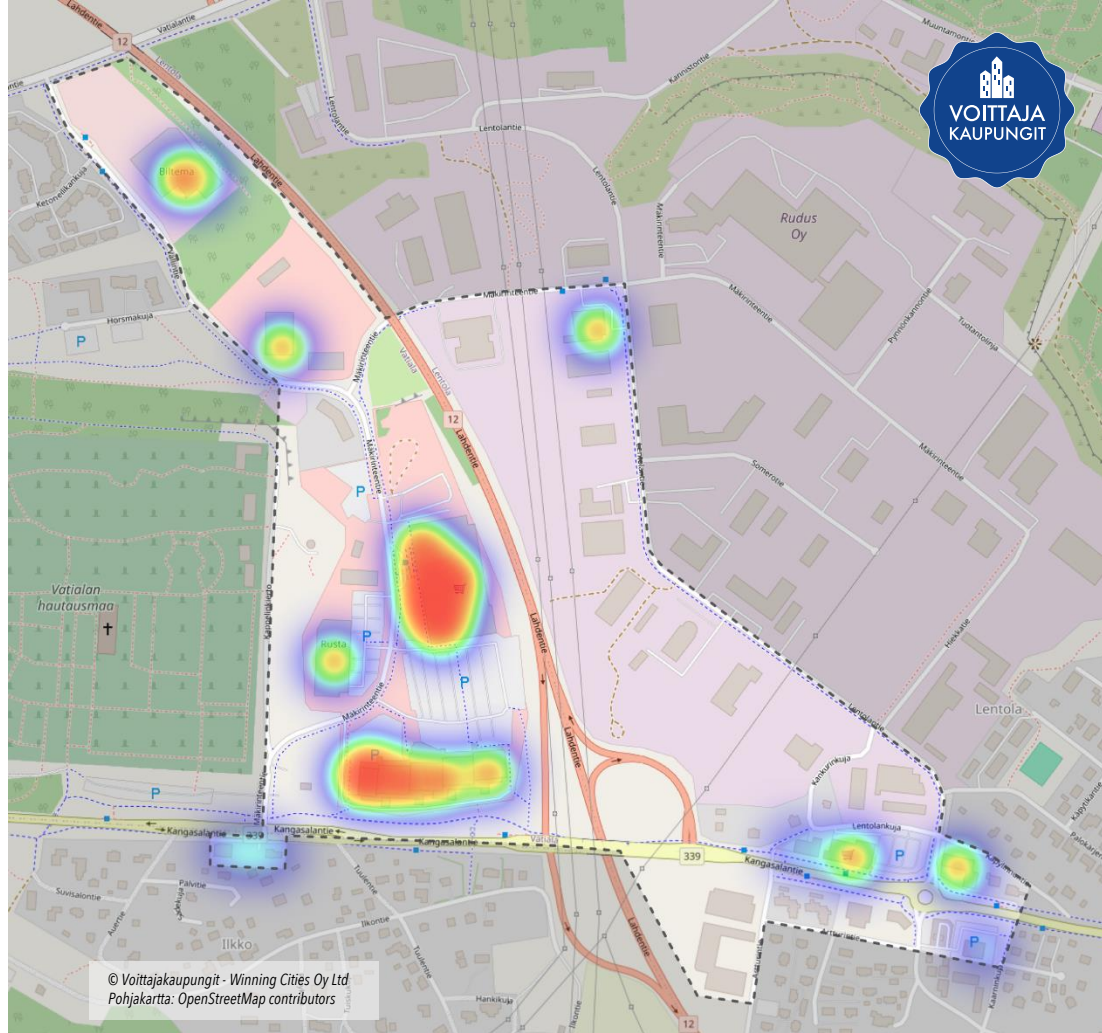

© Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd
Pohjakkartta: OpenStreetMap contributors

Voimakartta ja aluerajaus: Lentola

Kaupan keskittymän rajauksessa on huomioitu olemassa oleva liikerakennuskanta ja alueen yhtenäisyys.

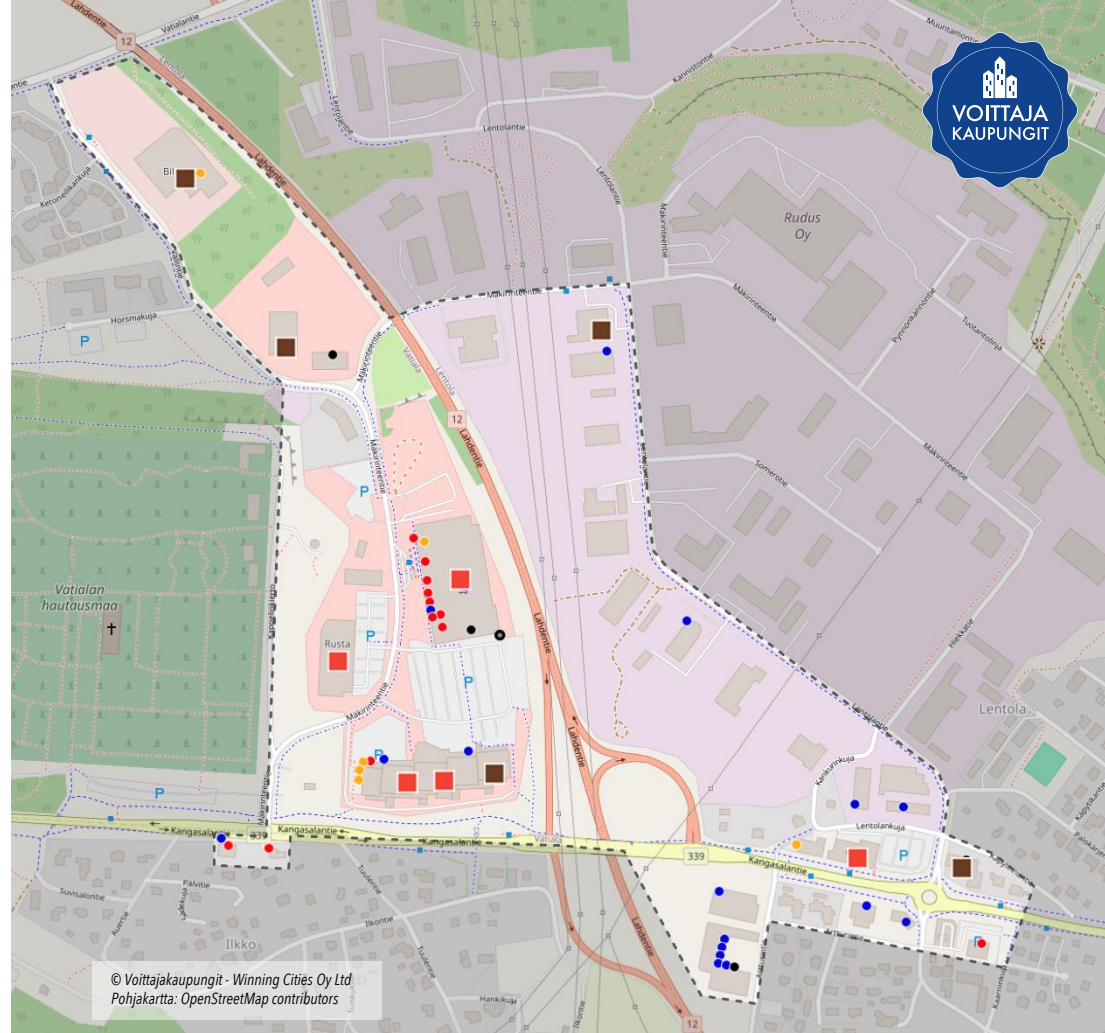
Voimakartta kuvaa kaupan keskittymän lauantaisin palvelevien kauppojen ja ravintoloiden sijainnin ja osoittaa elinvoiman epäjatkuvuuskohdat.

Liiketilat: Lentola

Lentolassa on erikoiskaupan ja isojen markettien keskittymä Kangasalan länsiosassa. Alue on hieman laajentunut pohjoisosaan avatun Bilteman tavaratalon myötä. Lentolantien itäpuolelle jatkuva pienteollisuus- ja yritysalue ei kuulu laskenta-alueeseen.

- KAUPPA
- RAVINTOLA
- ARKIPÄIVÄ
- TYHJÄ
- REMONTTI /KAUSI
- ISO VÄHITTÄISKAUPPA
- TILAA VAATIVA

Liiketilöjen osuudet ja määrät Kangasalla 2019 ja 2024

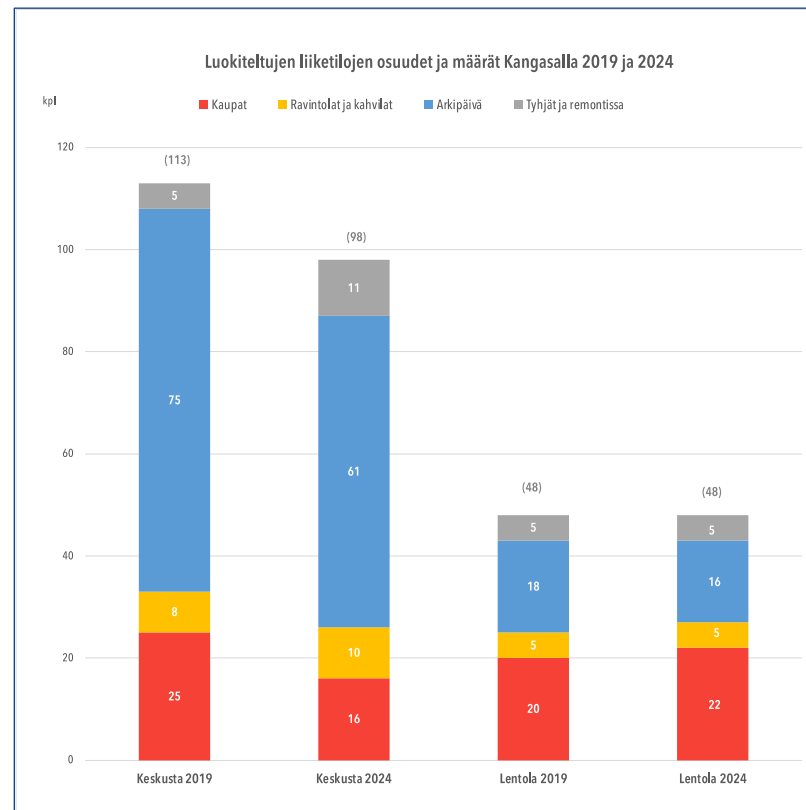
Liiketilöjen osuudet ja määrät kertovat keskustan ja keskittymän profiileista:

Keskustassa on runsaasti julkista ja kaupallista palvelutarjontaa. Useista kiinteistösaneerauksista johtuen liiketilöjen kokonaismäärä on vähentynyt vuoden 2019 jälkeen 15 kpl.

Keskustan kaupallista vetovoima haastaa keskustan sijainti kaukana monista Kangasalan asuinalueista, joista on lyhyempi matka Lentolaan. Myös keskustan ja Lentolan välisellä alueella on pienempiä liike- ja toimitilakeskittymiä: Pikkola ja Suorama. Pikkolaan on rakennettu erityisesti oppilaitoksia ja liikuntatiloja oheispalveluineen.

Lentolassa on erikoiskaupan ja isojen markettien keskittymä, mutta vähemmän arkisia palveluja. Tämä nostaa kauppöjen ja ravintoloiden osuuden yli 50 %:n.

Huomaa, että graafissa esitetyt liiketilöjen kappalemäärät eivät kuvaa liiketilöjen kokoa tai liikevaihtoa.

Grafiikka: © Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd

2.3. Lempäälä

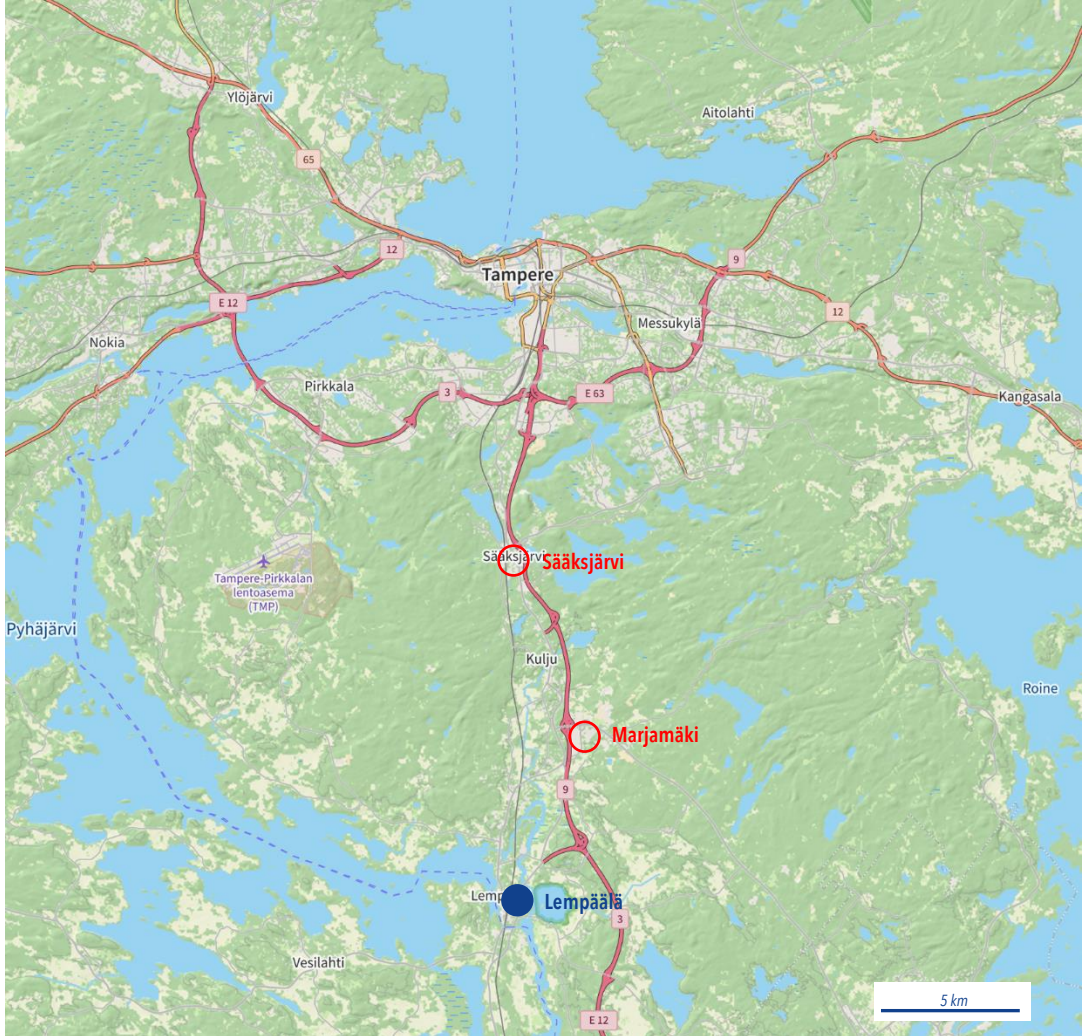
Elinvoimalaskennan alueet 2024: kartta-aineistot ja grafiikka

Lempäälän keskusta, Marjamäki ja Sääksjärvi

Lempäälän keskusta sijaitsee noin 25 kilometriä Tampereen keskustasta, Vt 3:n ja pääradan varrella.

Marjamäen kaupan keskittymässä sijaitsee Suomen suurin Ideapark kauppakeskus, jonne etäisyys Lempäälän keskustasta on noin kuusi kilometriä.

Sääksjärvi on pieni paikalliskeskittymä Lempäälän pohjoisosassa, jonne etäisyys keskustasta on noin 15 kilometriä ja Marjamäen Ideaparkista 8 kilometriä.

Kartta: Keskustat on merkitty sinisellä ja kaupan keskittymät punaisella. © Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd. Pohjakartta: OpenStreetMap contributors

Voimakartta ja keskustan rajausta: Lempäälän keskusta

Keskusta-alueen muodostavat ns. **kuumat korttelit** ja sitä ympäröivä +200 m keskustavyöhyke*.

Kuumat korttelit -alueella vähintään 50 % katusivun liiketiloista on lauantaisin palvelevien kauppojen ja ravintoloiden käytössä.

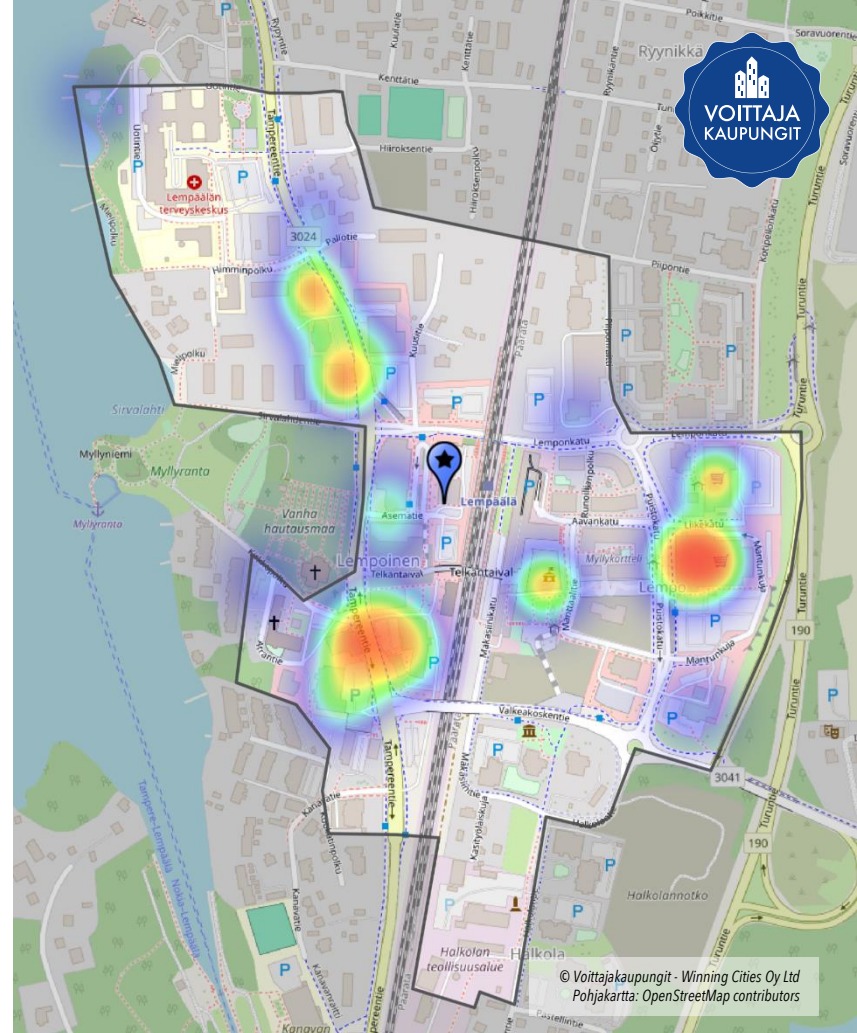
Keskusta-alue = liiketilojen laskenta-alue. Rajausta on tehty vuonna 2019.

Pinta-ala: 35,6 ha.

* Rajauseriaatteen: *EKK ry, Citybook - Keskustan kehittäjän käsikirja, 2014*

Voimakartta kuvaa keskustan lauantaisin palvelevien kauppojen ja ravintoloiden sijainnin sekä niiden maantieteellisen keskipisteen (kartalla tähti).

Voimakartta osoittaa Lempäälän keskustan haasteen - kaupallinen elinvoima on jakautunut. Uusi Lempäälä-talo ja kevyenliikenteen silta helpottaa radan ylitystä ja yhdistää keskustaa.

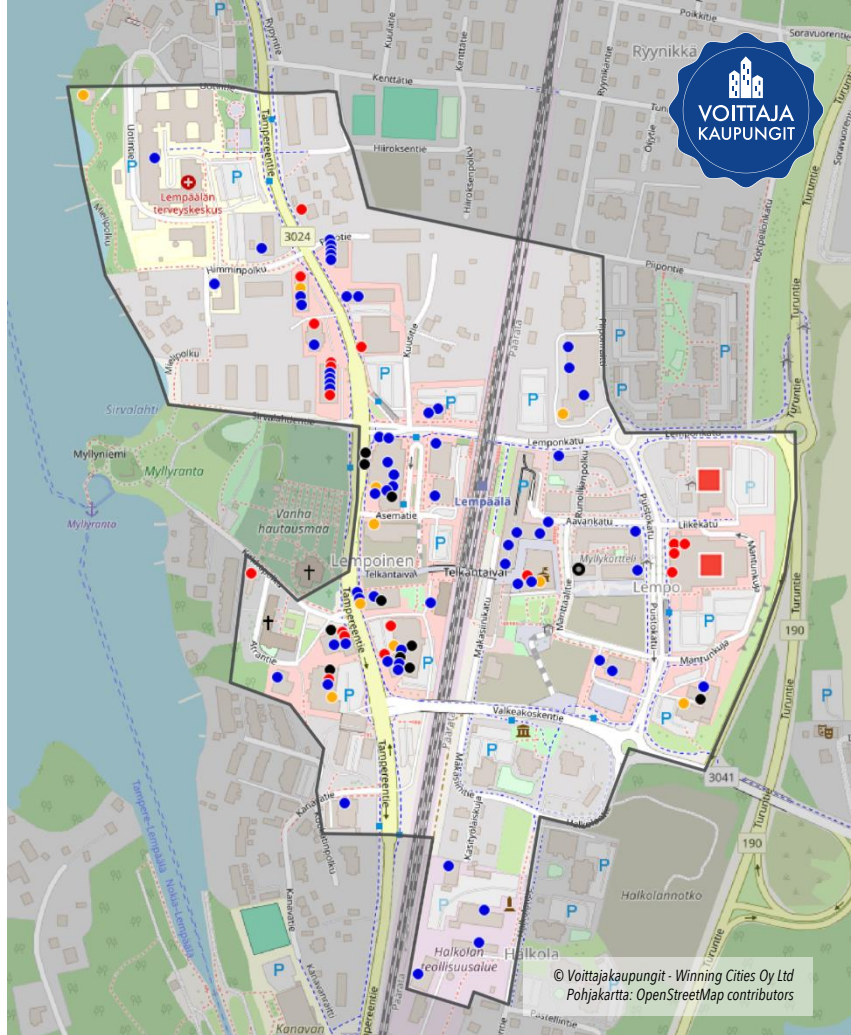
Liiketilat: Lempäälän keskusta

Keskustassa on päivittäistavaran lisäksi monia arkisia palveluja. Erikoistavarakaupan tarjonta on verraten vähäistä, johtuen lyhyestä etäisyydestä Pirkanmaan suurimpaan kauppakeskukseen Marjamäen Ideaparkiin. Lisäksi pendelöinti Tampereen keskustaankin vaikuttaa myös asukkaiden ostoskäyttäytymiseen.

Lempäälän keskusta on viime vuosina rakennettu asuntoja lähelle palveluita ja rautatieasemaa, mikä on tiivistänyt aiemmin melko hajanaista keskustaa. Yhteisöllinen Lempäälä-talo on toiminnallisesti tärkeä julkisten palveluiden keskittymä keskellä kylää. (Kuvassa sivulla 40 Lempäälä-talo ja Erik Ednerinpuisto.)

Liiketiloja suositellaan tarkasteltavaksi *ALL-in City -portaalissa*.

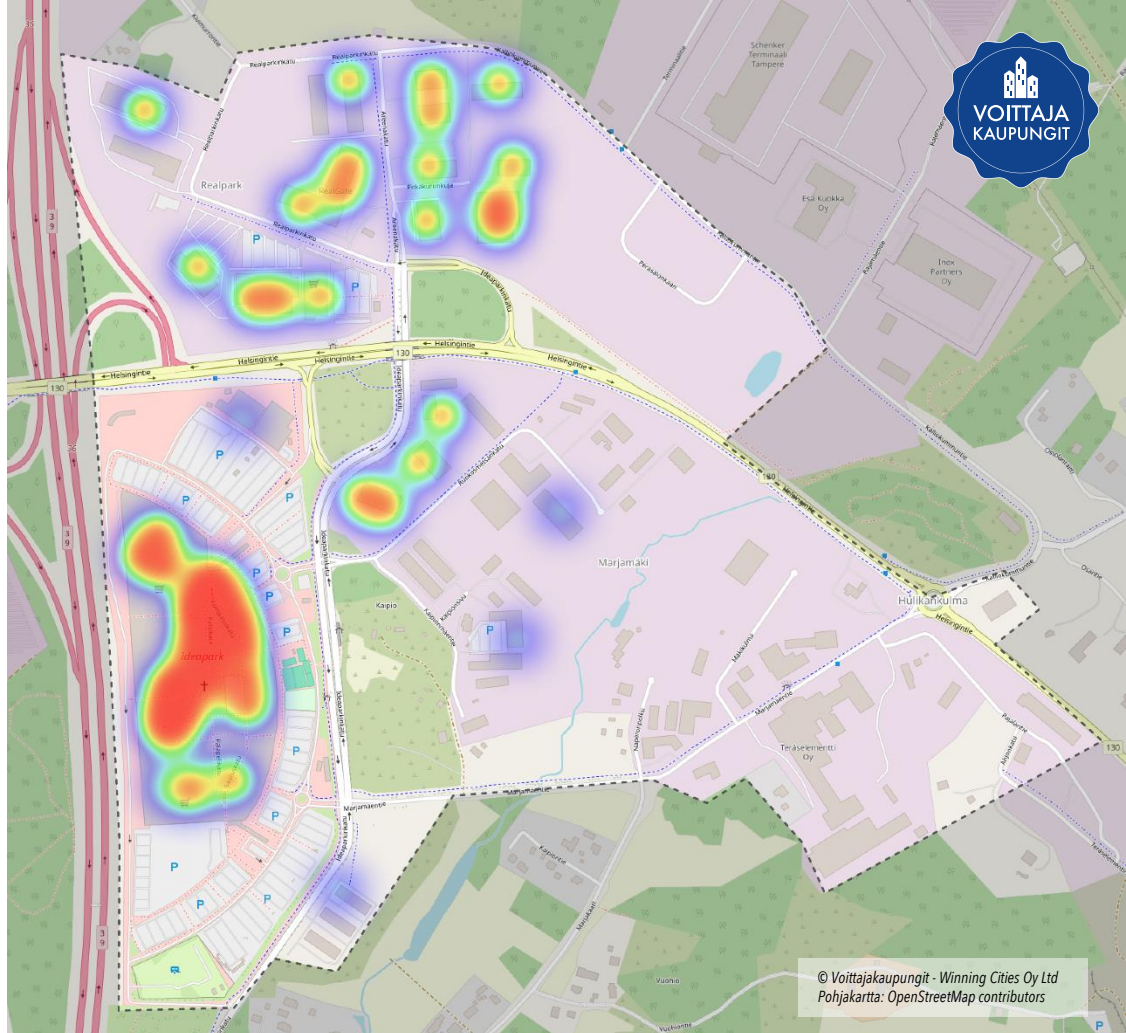
- KAUPPA
- RAVINTOLA
- ARKIPÄIVÄ
- TYHJÄ
- REMONTTI / KAUSI
- ISO VÄHITTÄISKAUPPA
- TILAA VAATIVA

Voimakartta ja aluerajaus: Marjamäki

Kaupan keskittymän rajauksessa on huomioitu olemassa oleva liikerakennuskanta ja alueen yhtenäisyys.

Voimakartta kuvaa kaupan keskittymän lauantaisin palvelevien kauppojen ja ravintoloiden sijainnin ja osoittaa elinvoiman epäjatkuvuuskohdat.

© Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd
Pohjakartta: OpenStreetMap contributors

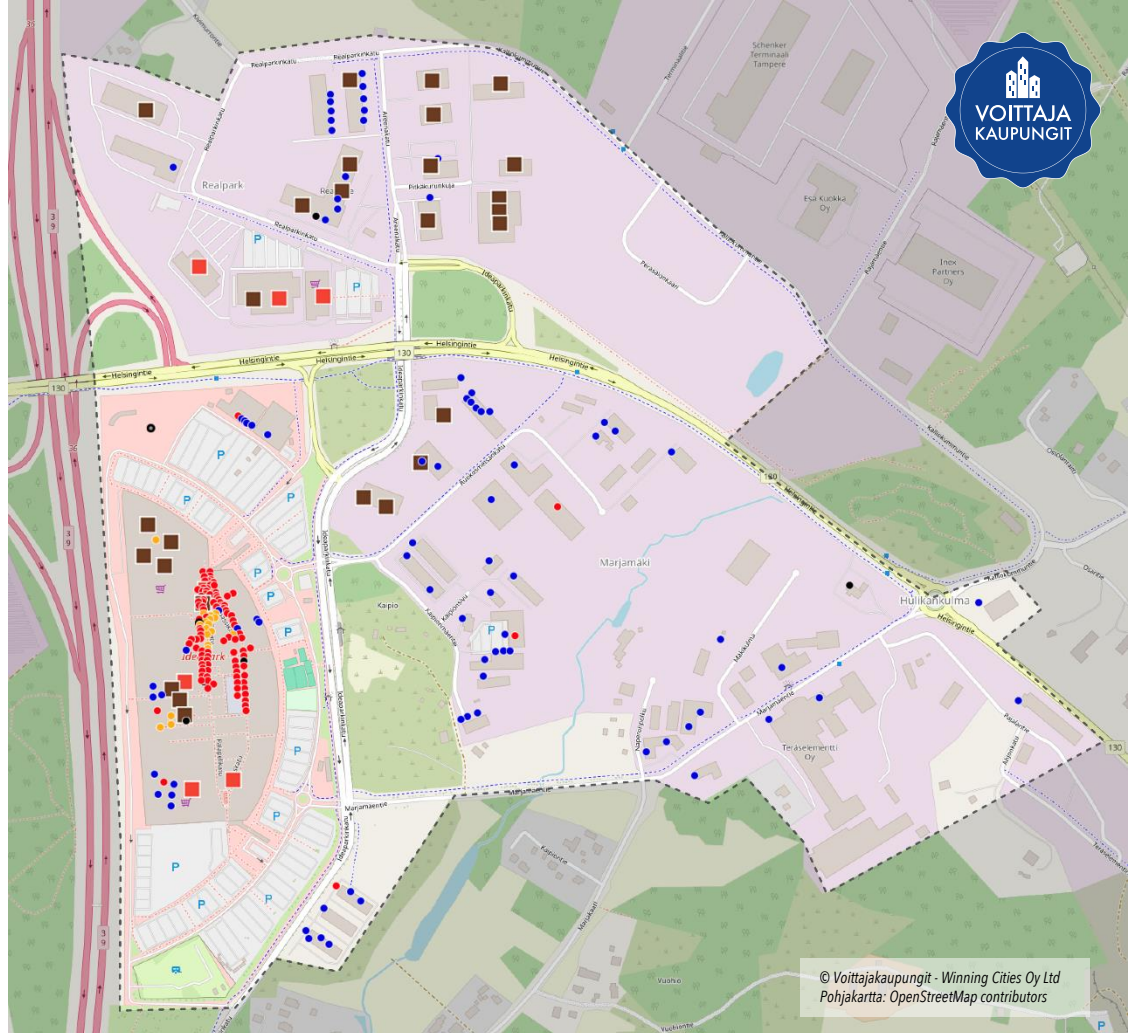
Liiketilat: Marjamäki

Marjamäki tunnetaan Suomen suurimmasta Ideaparkista, jossa on kaupallisten palveluiden lisäksi erilaisia liikunta- ja elämyspalveluja. Isolle alueelle on sijoittunut runsaasti tilaa vaativaa kauppaa, erityisesti auto- ja konekauppaa sekä huoltoliikkeitä.

Huomaa: Liiketilojen sijainti kartalla ei kauppakeskus-kiinteistön (Ideapark) kohdalla ole täsmällinen johtuen sen monikerroksisuudesta.

Liiketiloja suositellaan tarkasteltavaksi *ALL-in City -portaalissa*.

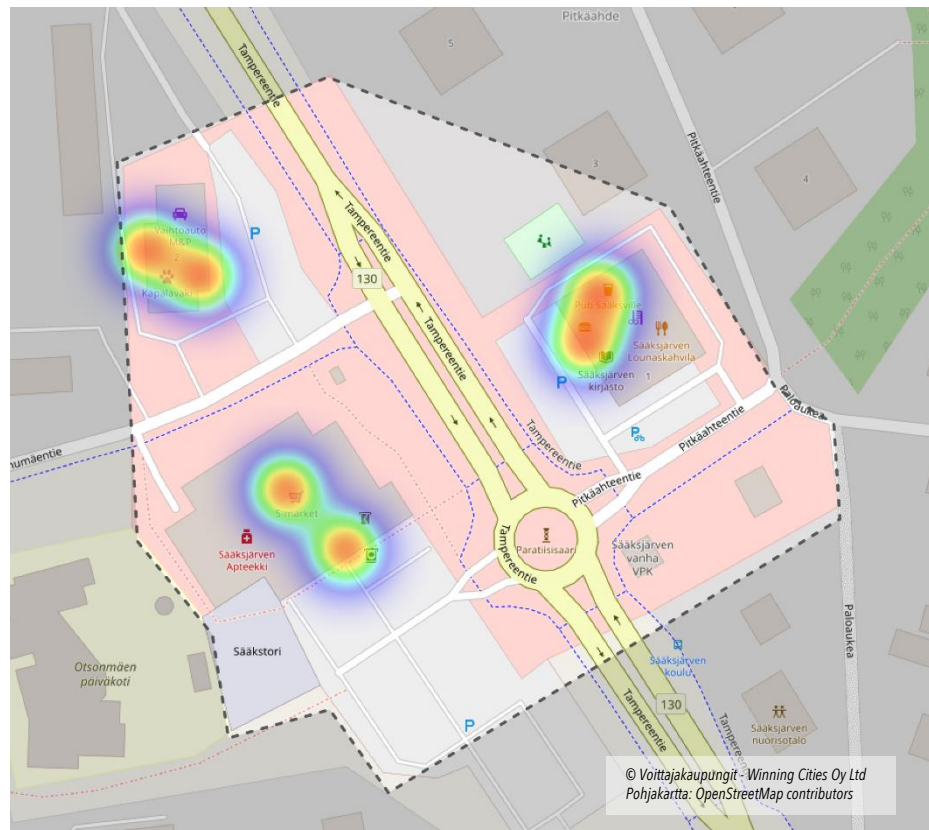
- KAUPPA
- RAVINTOLA
- ARKIPÄIVÄ
- TYHJÄ
- REMONTTI / KAUSI
- ISO VÄHITTÄISKAUPPA
- TILAA VAATIVA

Voimakartta ja aluerajaus: Sääksjärvi

Kaupan keskittymän rajauksessa on huomioitu olemassa oleva liikerakennuskanta ja alueen yhtenäisyys.

Voimakartta kuvaa kaupan keskittymän lauantaicin palvelevien kauppojen ja ravintoloiden sijainnin ja osoittaa elinvoiman epäjatkuvuuskohdat.

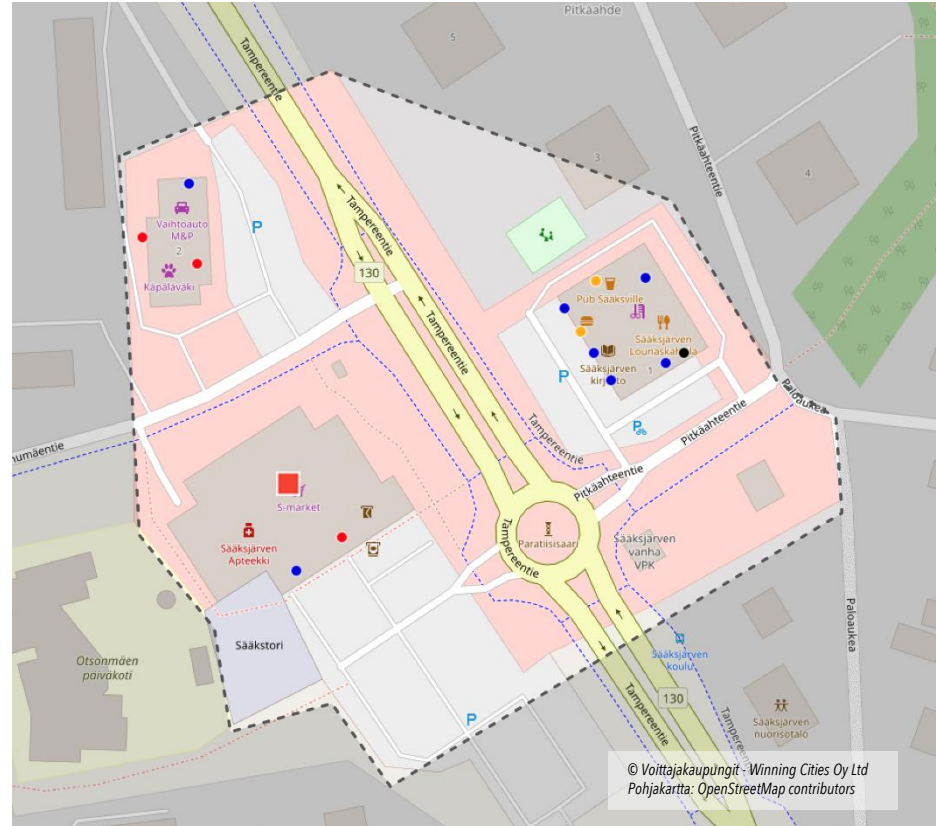
Liiketilat: Säöksjärvi

Säöksjärvi on pieni palvelukeskittymä, jossa päivittäistavaramarketin lisäksi on lähinnä arkisia palveluja ja kirjasto.

Liiketiloja suositellaan tarkasteltavaksi *ALL-in City -portaalissa*.

- KAUPPA
- RAVINTOLA
- ARKIPÄIVÄ
- TYHJÄ
- REMONTTI /KAUSI
- ISO VÄHITTÄISKAUPPA
- TILAA VAATIVA

Liiketilöiden osuudet ja määrät Lempäälässä 2019 ja 2024

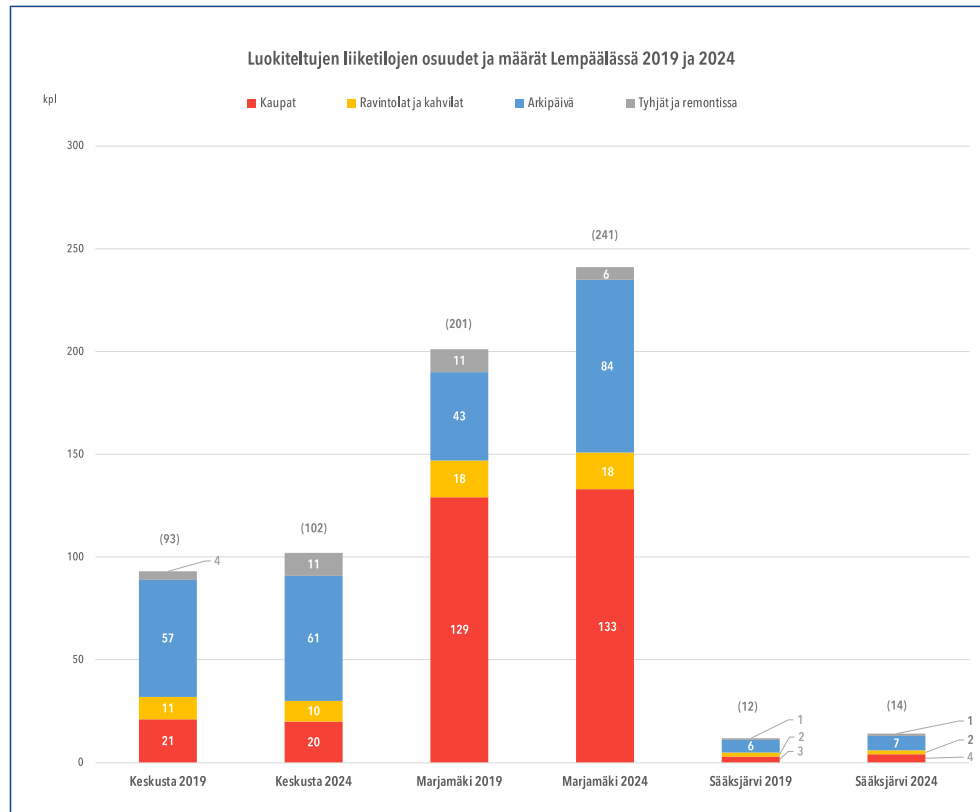
Liiketilöiden osuudet ja määrät kertovat keskustan ja keskittymien profiileista:

Keskustassa on päivittäistavaran lisäksi monia arkisia kaupallisia ja julkisia palveluja. Erikoistavarakaupan tarjonta on verraten vaatimatonta, johtuen lyhyestä etäisyydestä Marjamäen Ideaparkiin.

Marjamäessä on valtava erikoiskaupan keskittymä, joka nostaa alueen kauppojen ja ravintoloiden osuutta. Arkiluokka on lisääntynyt huomattavasti vuodesta 2019.

Sääksjärven pienessä keskittymässä on päivittäistavaramarketin lisäksi lähinnä muutamia arkisia palveluja ja kirjasto.

Huomaa, että graafissa esitetyt liiketilöiden kappalemäärät eivät kuvaa liiketilöiden kokoa tai liikevaihtoa.

Grafiikka: © Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd

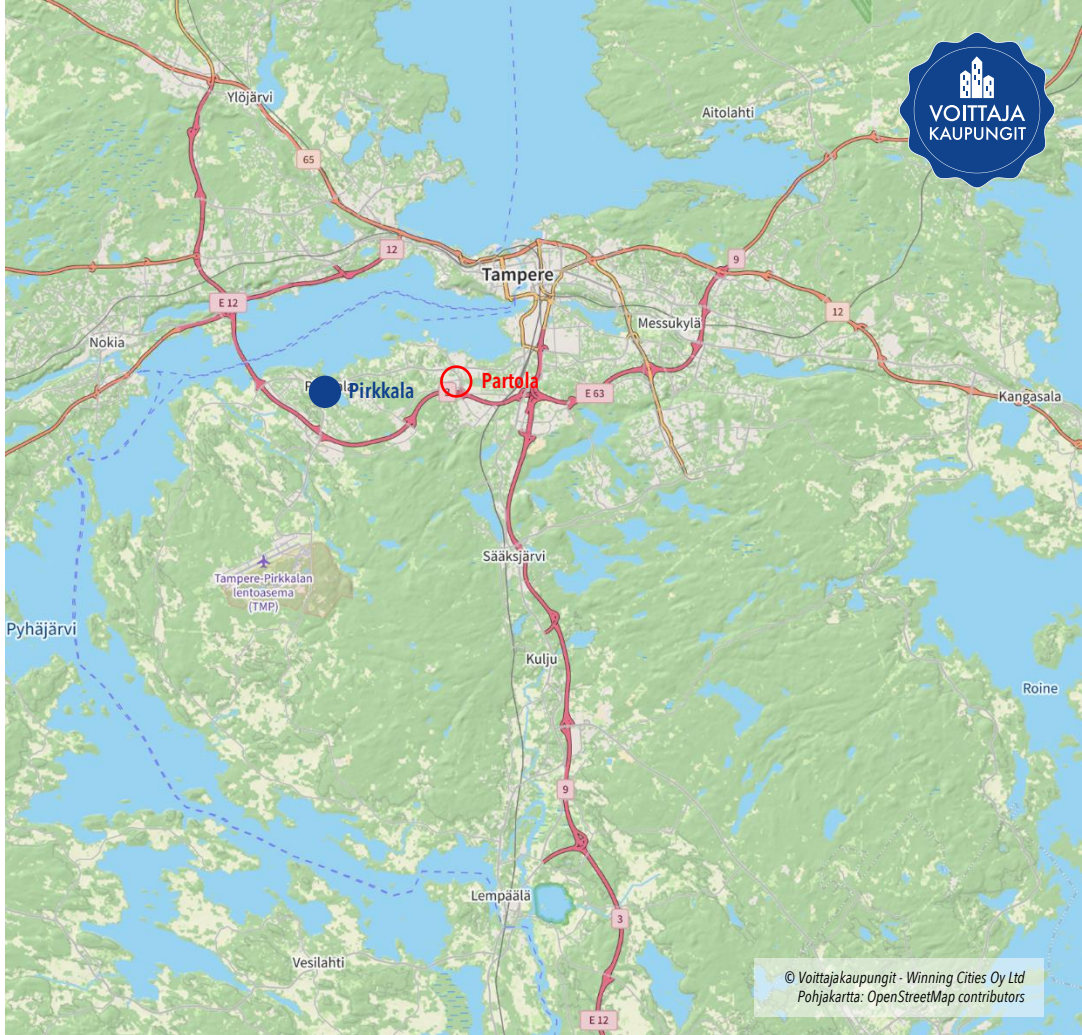
2.4. Pirkkala

Elinvoimalaskennan alueet 2024: kartta-aineistot ja grafiikka

Pirkkalan keskusta ja Partolan kaupan keskittymä

Pirkkalan keskusta sijaitsee noin 15 kilometrin etäisyydellä Tampereen keskustasta.

Partolan kaupan keskittymä sijaitsee noin viiden kilometrin etäisyydellä Pirkkalan keskustasta.

Voimakartta ja keskustan rajausta: Pirkkala

Keskusta-alueen muodostavat ns. **kuumat korttelit** ja sitä ympäröivä +200 m keskustavyöhyke*.

Kuumat korttelit -alueella vähintään 50 % katusivun liiketiloista on lauantaisin palvelevien kauppojen ja ravintoloiden käytössä.

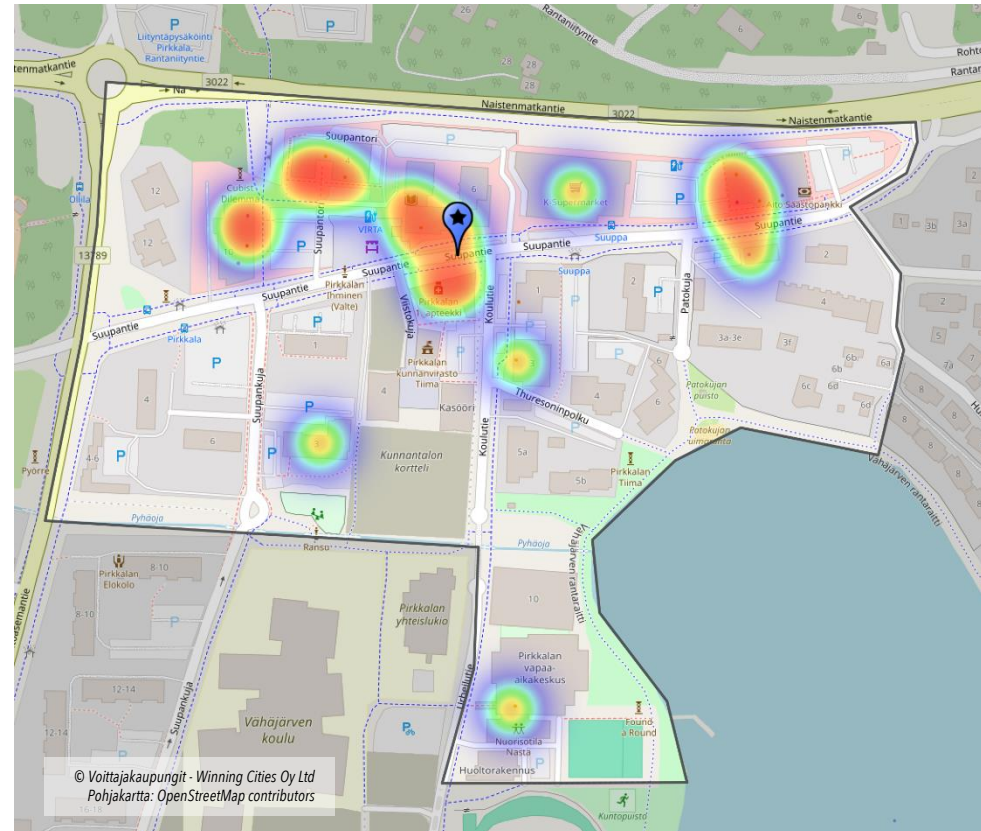
Keskusta-alue = liiketilojen laskenta-alue. Rajausta on tehty vuonna 2019.

Pinta-ala: 14,4 ha.

* Rajauseriaatteen: EKK ry, Citybook - Keskustan kehittäjän käsikirja, 2014

Voimakartta kuvaa keskustan lauantaisin palvelevien kauppojen ja ravintoloiden sijainnin sekä niiden maantieteellisen keskipisteen (kartalla tähti).

Keskustan kaupallinen keskipiste sijaitsee Suupantiellä, lähellä kirjastoa ja toria.

© Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd
Pohjakartta: OpenStreetMap contributors

Liiketilat: Pirkkalan keskusta

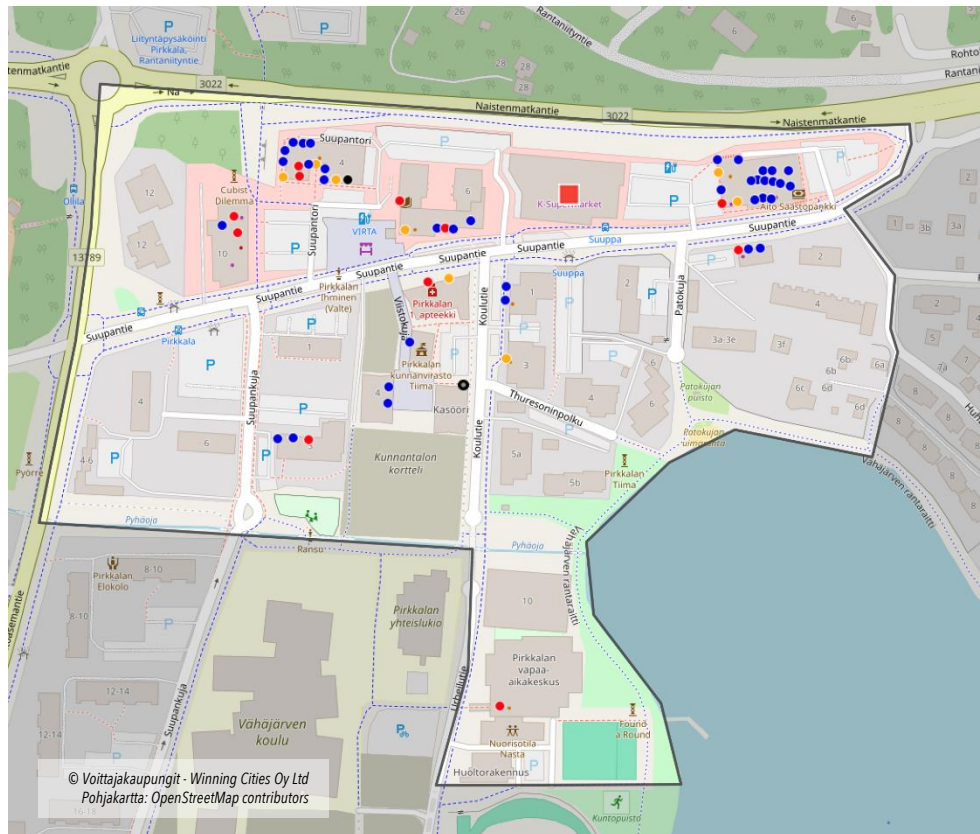

Pirkkalan keskustassa sijaitsee kaksi päivittäistavara kauppa, julkiset palvelut sekä muita arkisia palveluja. Erikoistavara-kauppaa on melko vähän.

Keskeiselle paikalle, torin läheisyyteen on rakennettu uusia korkeita asuintaloja ja uusi kunnantalo. Koulujen läheisyyteen on avattu uusi vapaa-aikakeskus (Kuvassa sivulla 49 kunnanvirastotalo ja uusia kerrostaloja.)

Liiketiloja suositellaan tarkasteltavaksi *ALL-in City -portaalissa*.

- KAUPPA
- RAVINTOLA
- ARKIPÄIVÄ
- TYHJÄ
- REMONTTI /KAUSI
- ISO VÄHITTÄISKAUPPA
- TILAA VAATIVA

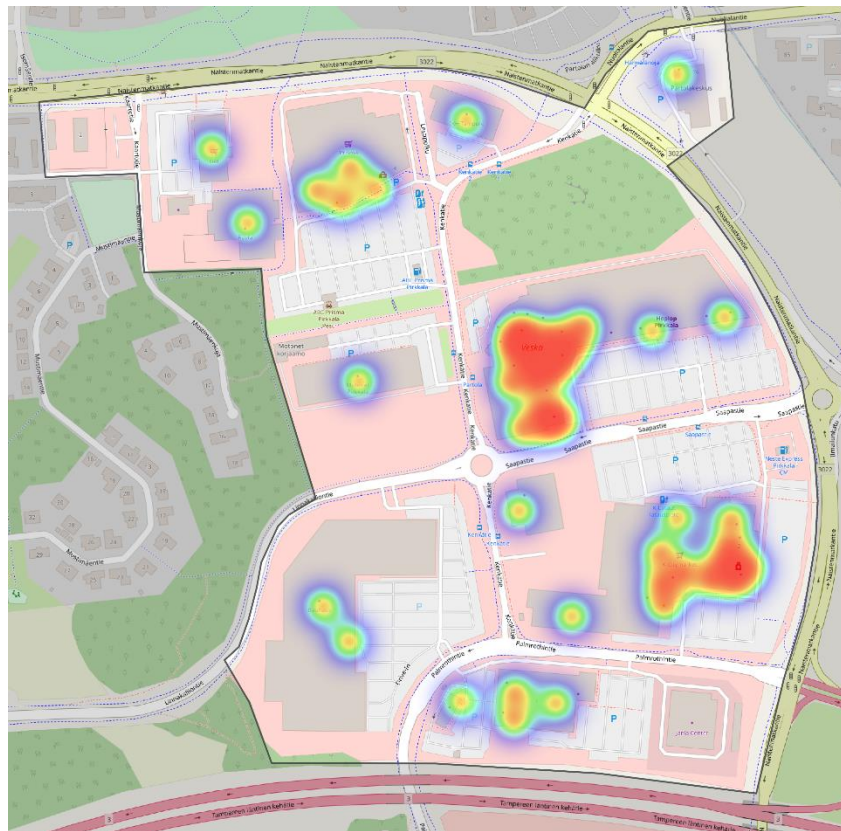

© Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd
Pohjakartta: OpenStreetMap contributors

Voimakartta ja aluerajaus: Partola

Kaupan keskittymän rajauksessa on huomioitu olemassa oleva liikerakennuskanta ja alueen yhtenäisyys.

Voimakartta kuvaa kaupan keskittymän lauantaicin palvelevien kauppojen ja ravintoloiden sijainnin ja osoittaa elinvoiman epäjatkuvuuskohdat.

Liiketilat: Partola

Kaupan keskittymän rajauksessa on huomioitu olemassa oleva liikerakennuskanta ja alueen yhtenäisyys.

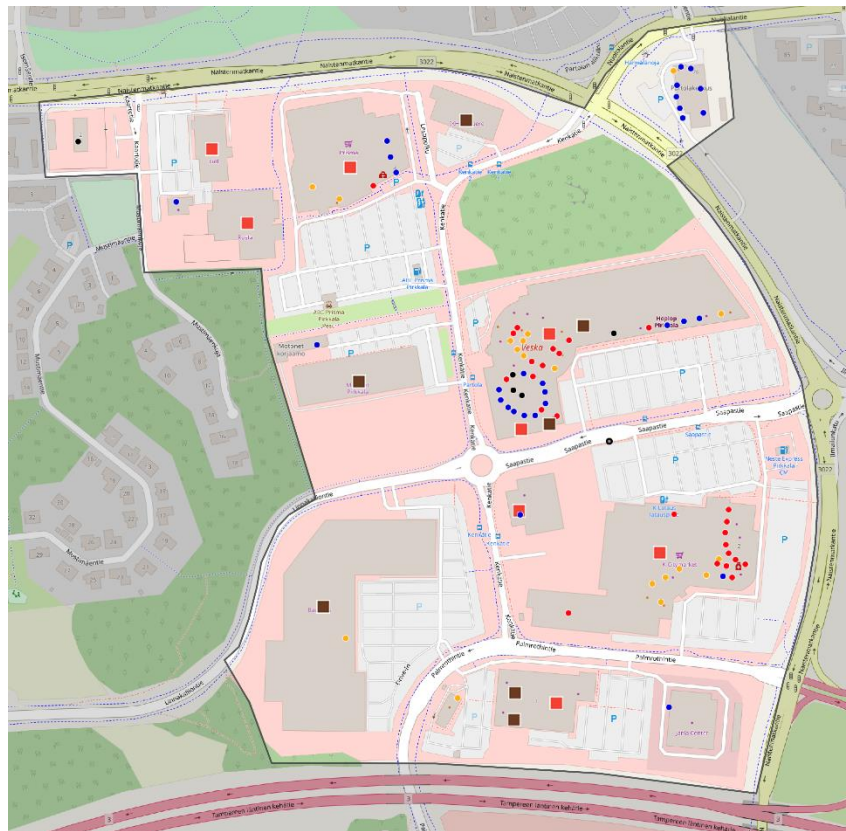
Partolaan on sijoittunut iso kauppakeskus, hypermarketteja sekä tilaa vaativaa kauppaa.

Huomaa: Liiketilojen sijainti kartalla ei kauppakeskus-kiinteistön (Ideapark) kohdalla ole täsmällinen johtuen sen monikerroksisuudesta.

Liiketiloja suositellaan tarkasteltavaksi *ALL-in City -portaalissa*.

- KAUPPA
- RAVINTOLA
- ARKIPÄIVÄ
- TYHJÄ
- REMONTTI / KAUSI
- ISO VÄHITTÄISKAUPPA
- TILAA VAATIVIA

© Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd
Pohjakartta: OpenStreetMap contributors

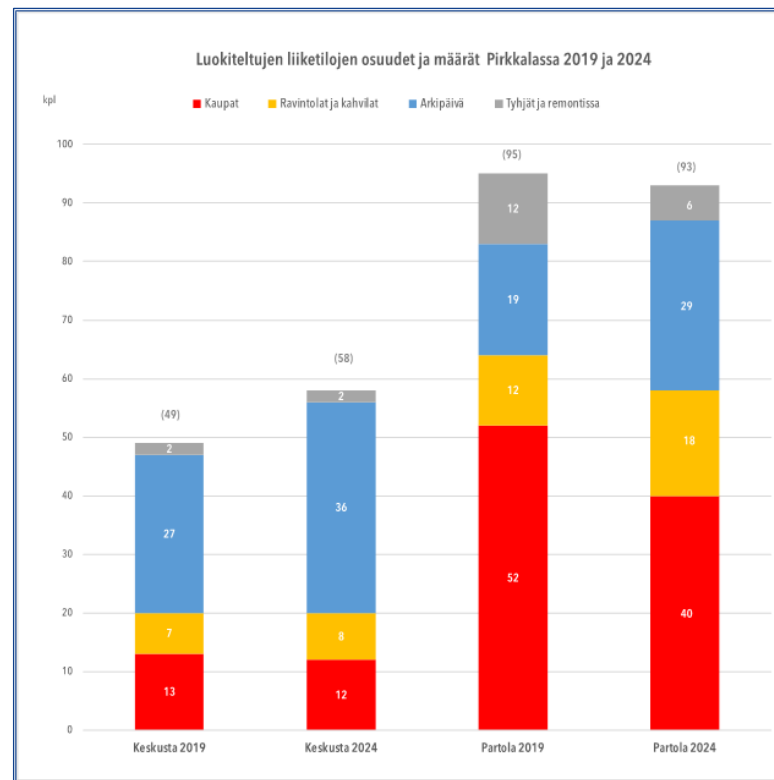
Liiketilöjen osuudet ja määrät Pirkkalassa 2019 ja 2024

Pirkkalan keskustasta löytyy päivittäistavaratarjontaa, muutamia ravintoloita, arkisia palveluja sekä julkiset palvelut ml. liikuntapalvelut. Pirkkalan keskusta

Partolassa on monipuolinen tarjonta erikoiskauppaa ja palveluita sekä runsaasti ravintolatarjontaa. Vaikka lauantaisin palvelevien määrä on tarkastelujaksolla hieman laskenut ja arkiluokan lisääntynyt, on kauppojen ja ravintoloiden osuus edelleen korkea.

Huomaa, että graafissa esitetyt liiketilöjen kappalemäärät eivät kuvaa liiketilöjen kokoa tai liikevaihtoa.

Grafiikka: © Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd

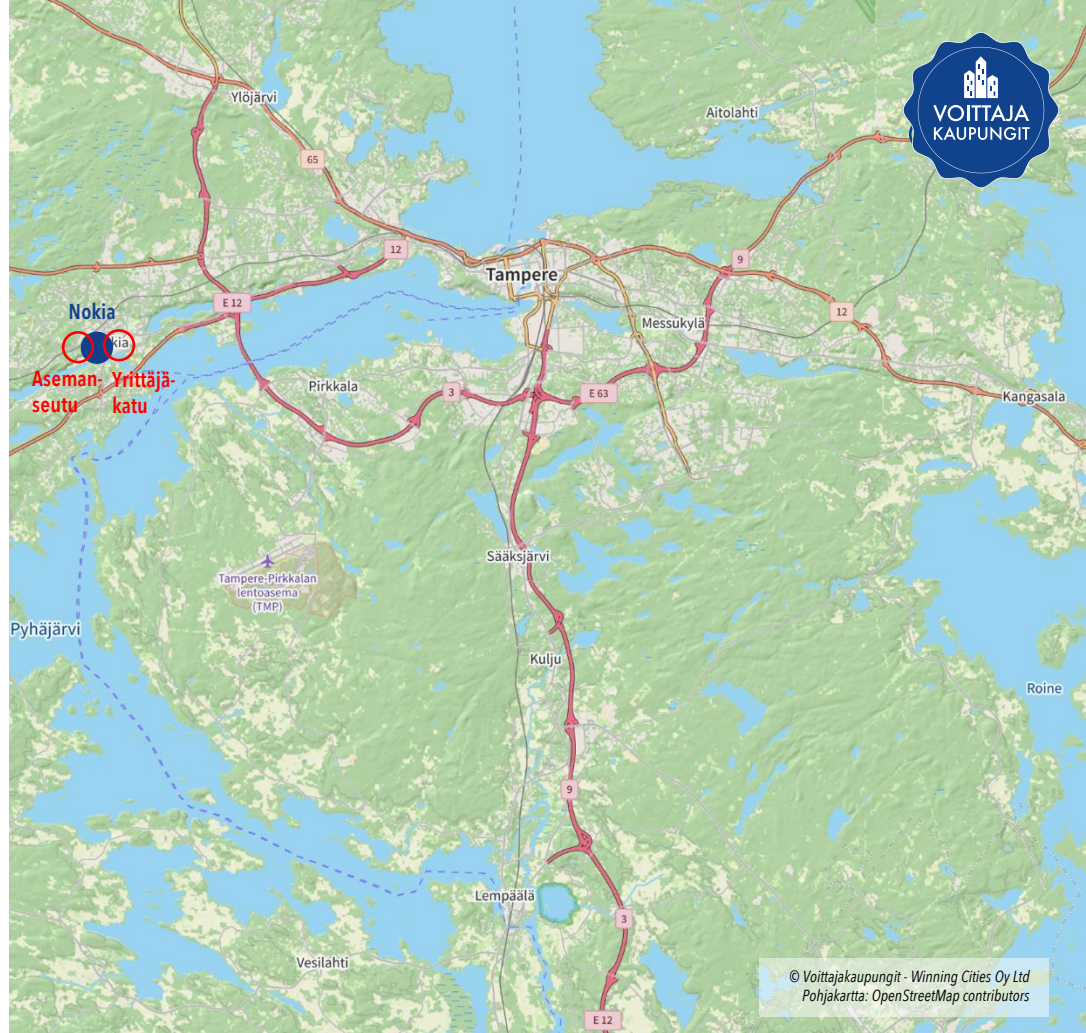
2.5. Nokia

Elinvoimalaskennan alueet 2024: kartta-aineistot ja grafiikka

Nokian keskusta, Asemanseutu ja Yrittäjäkadun alue

Nokian keskusta sijaitsee noin 15 kilometrin etäisyydellä Tampereen keskustasta.

Yrittäjäkadun ja asemanseudun alueet ovat keskustan lähikeskittyimiä.

© Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd
Pohjakartta: OpenStreetMap contributors

Voimakartta ja aluerajaukset: Nokian keskusta, Asemanseutu ja Yrittäjäkadun alue

Voimakartta ja aluerajaus: Nokian keskusta

Keskusta-alueen muodostavat ns. **kuumat korttelit** ja sitä ympäröivä +200 m keskustavyöhyke*.

Kuumat korttelit -alueella vähintään 50 % katusivun liiketiloista on lauantaisin palvelevien kauppojen ja ravintoloiden käytössä.

Keskusta-alue = liiketilojen laskenta-alue. Rajaus on tehty vuonna 2019.

Pinta-ala: 21,7 ha.

* Rajausperiaatteet: EKK ry, Citybook - Keskustan kehittäjän käsikirja, 2014

Voimakartta kuvaa keskustan lauantaisin palvelevien kauppojen ja ravintoloiden sijainnin ja niiden maantieteellisen keskipisteen (kartalla tähti).

Keskustan kaupallinen keskipiste sijaitsee Välikadulla, lähellä keskustan liikenneympyrää. Keskipiste on määritelty keskustan rajausalueelta, ilman Asemanseudun ja Yrittäjädudun alueita.

Liiketilat: Nokian keskusta

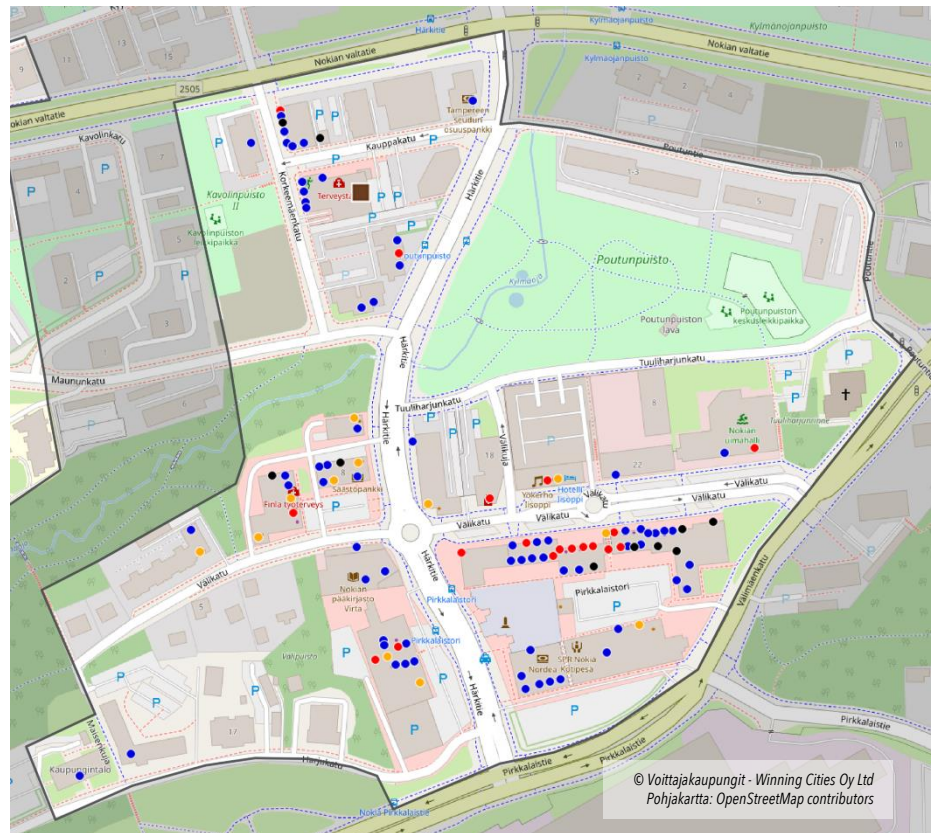

Nokian keskustaa halkoo leveä Härkitie, joka jakaa keskustaa pohjois-eteläsuunnassa. Pirkkalaistorin ympäristössä on liikekiinteistöjä, joissa on enimmäkseen arkisia palveluja ja toimistoja. Lauantaisin palvelevat liikkeet sijoittuvat pääosin Välikadun varren liikekiinteistöihin.

Nokian keskustaan on rakennettu uusia asuinkerrostaloja sekä kirjasto- ja kulttuuritalo Virta. (Sivun 56 kuvassa kirjasto- ja kulttuuritalo Virta oikealla).

Liiketiloja suositellaan tarkasteltavaksi *ALL-in City -portaalissa*.

- KAUPPA
- RAVINTOLA
- ARKIPÄIVÄ
- TYHJÄ
- REMONTTI /KAUSI
- ISO VÄHITTÄISKAUPPA
- TILAA VAATIVA

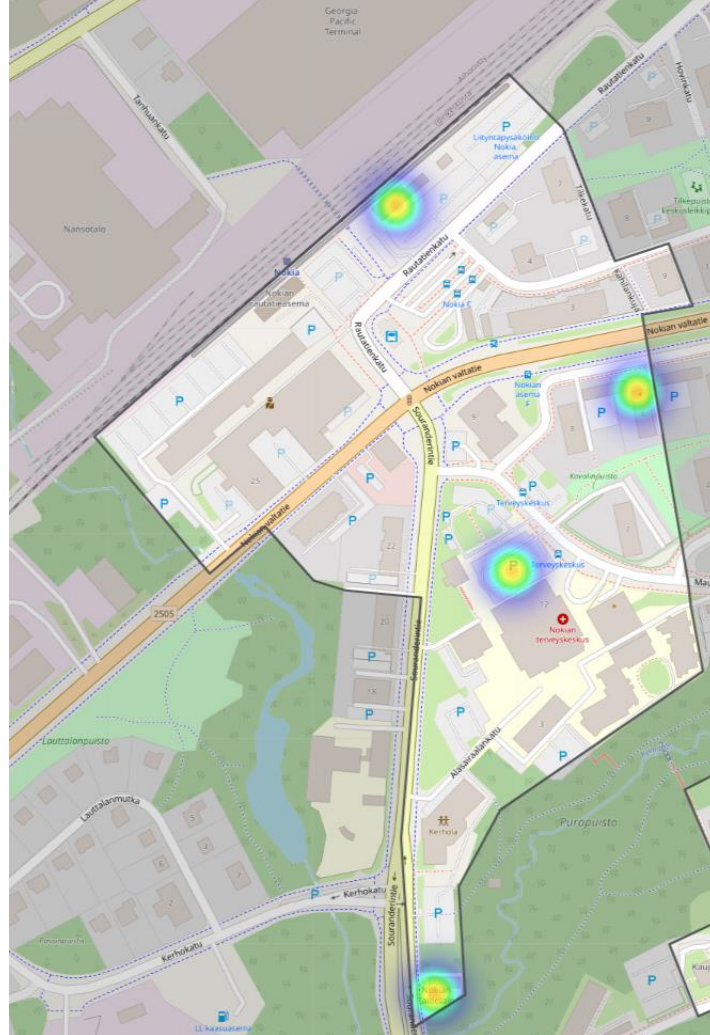

© Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd
Pohjakartta: OpenStreetMap contributors

Voimakartta ja aluerajaus: Nokian asemanseutu

Kaupallisen keskittymän rajauksessa on huomioitu olemassa oleva liikerakennuskanta ja alueen yhtenäisyys.

Voimakartta kuvaa keskustan lauantaisten palvelevien kauppojen ja ravintoloiden sijainnin ja elinvoiman epäjatkuvuuskohtat.

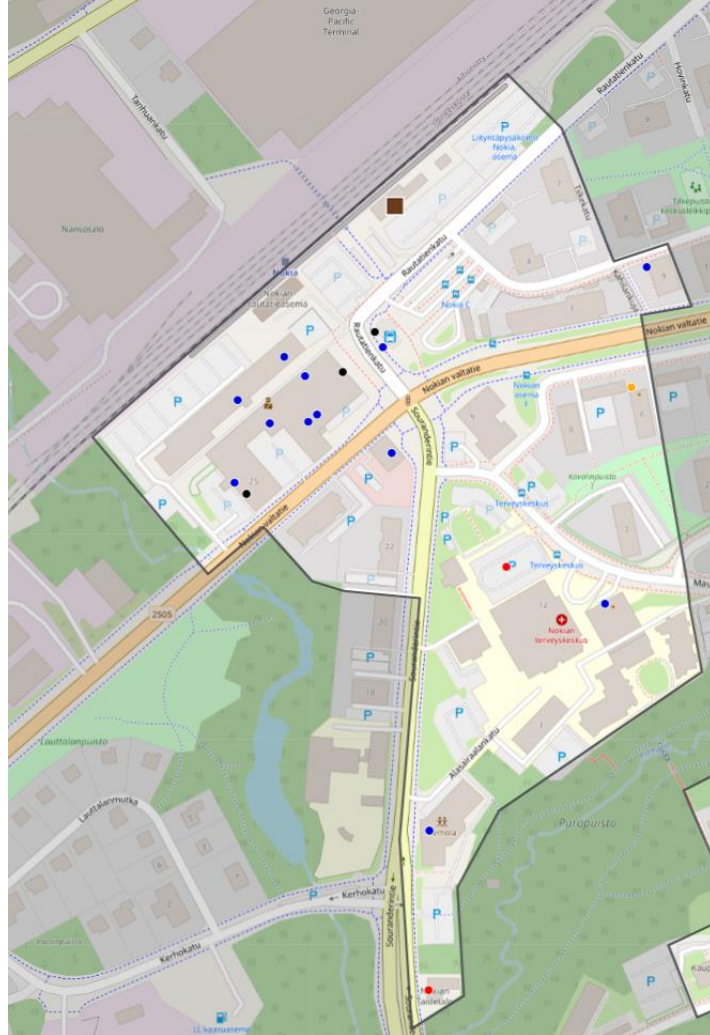

Liiketilat: Asemanseutu

Asemansseudulla on lähes yksinomaan arkisia palveluja (kaupallisia ja julkisia).

Liiketiloja suositellaan tarkasteltavaksi *ALL-in City* -portaalissa.

- KAUPPA
- RAVINTOLA
- ARKIPÄIVÄ
- TYHJÄ
- REMONTTI /KAUSI
- ISO VÄHITÄISKAUPPA
- TILAA VAATIVIA

Voimakartta ja aluerajaus: Yrittäjäkadun alue

Kaupallisen keskittymän rajauksessa on huomioitu olemassa oleva liikerakennuskanta ja alueen yhtenäisyys.

Voimakartta kuvaa keskustan lauantaisin palvelevien kauppojen ja ravintoloiden sijainnin ja elinvoiman epäjatkuvuuskohtat.

Liiketilat: Yrittäjäkadun alue

Yrittäjäkadun alue on keskustan välittömässä läheisyydessä sijaitseva kaupan keskittymä. Alueella on mm. iso hypermarketkeskus sekä muutamia tilaa vaativan kaupan yksiköitä.

Liiketiloja suositellaan tarkasteltavaksi *ALL-in City -portaalissa*.

- KAUPPA
- RAVINTOLA
- ARKIPÄIVÄ
- TYHJÄ
- REMONTTI /KAUSI
- ISO VÄHITTÄISKAUPPA
- TILAA VAATIVA

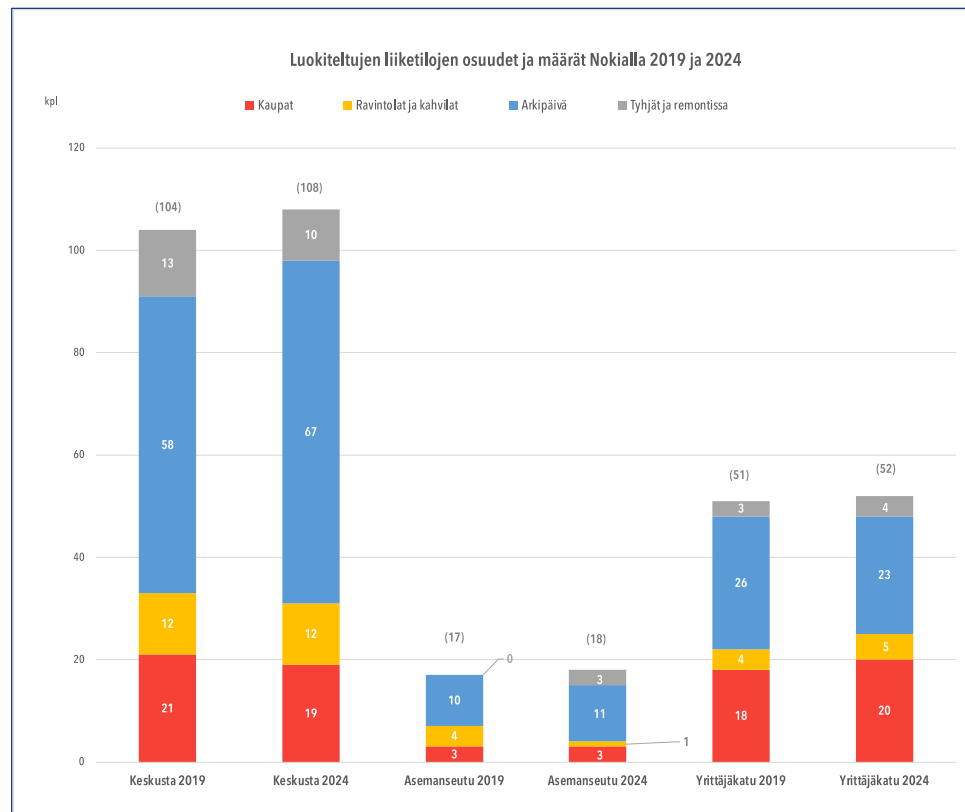
Liiketilöjen osuudet ja määrät Nokiassa 2019 ja 2024

Keskustassa on enemmistö lauantaicin palvelevista yrityksistä, mutta Yrittäjäkadun alueella sijaitsee kaikki isommat kauppaliikkeet. Ravintoista suurin osa sijaitsee keskustassa.

Asemanseudulla on lähes yksinomaan arkisia palveluja (kaupallisia ja julkisia).

Huomaa, että graafissa esitetyt liiketilöjen kappalemäärät eivät kuvaa liiketilöjen kokoa tai liikevaihtoa.

Grafiikka: © Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd

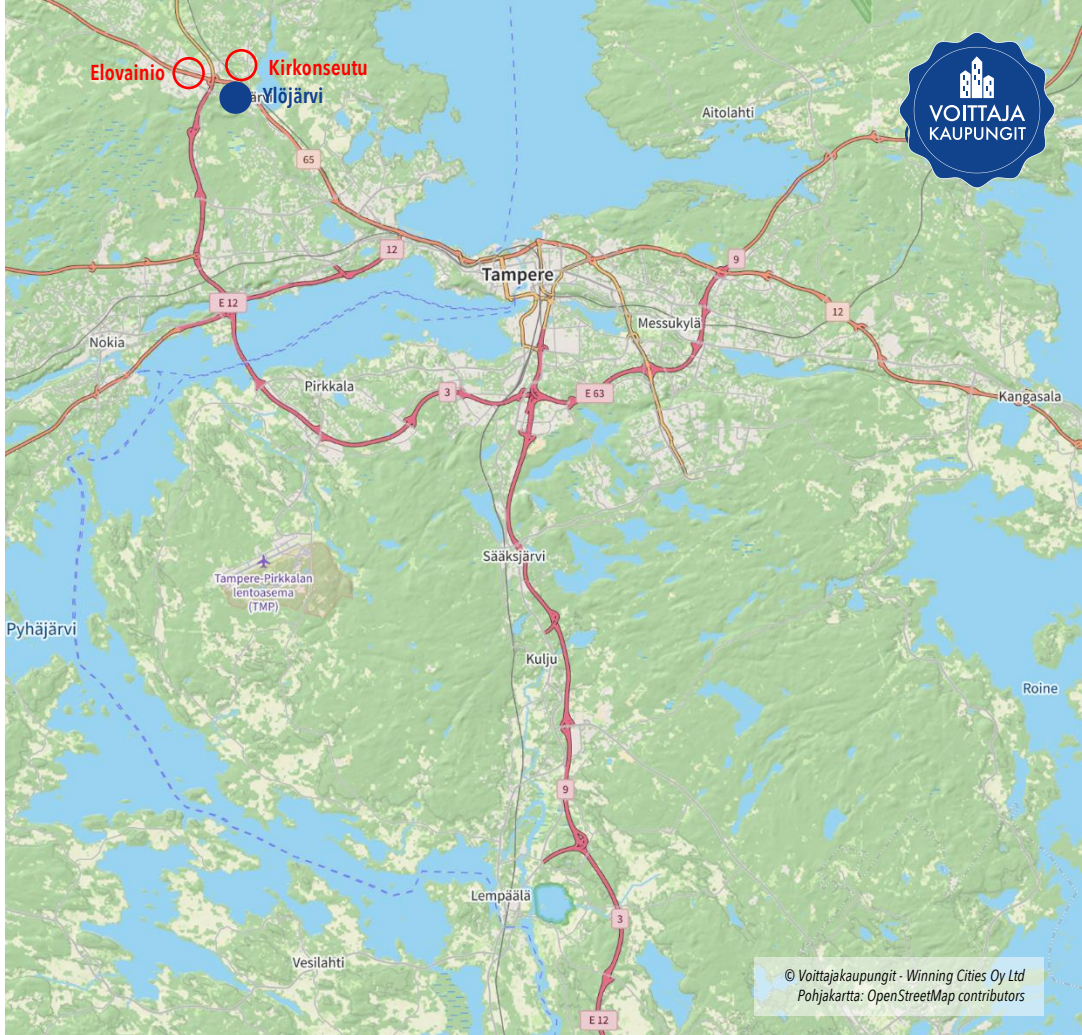
2.6. Ylöjärvi

Elinvoimalaskennan alueet 2024: kartta-aineistot ja grafiikka

Ylöjärven keskusta, Elovainion ja Kirkonseudun keskittymät

Ylöjärven keskusta (Soppeenmäki) sijaitsee noin 13:sta kilometrin etäisyydellä Tampereen keskustasta luoteeseen, Vt 3:n varrella.

Elovainion ja Kirkonseudun keskittymät ovat noin kahden kilometrin säteellä Ylöjärven keskustasta.

Voimakartta ja keskustan rajausta: Ylöjärvi (Soppeenmäki)

Keskusta-alueen muodostavat ns. **kuumat korttelit** ja sitä ympäröivä +200 m keskustavyöhyke*.

Kuumat korttelit -alueella vähintään 50 % katusivun liiketiloista on lauantaisin palvelevien kauppojen ja ravintoloiden käytössä.

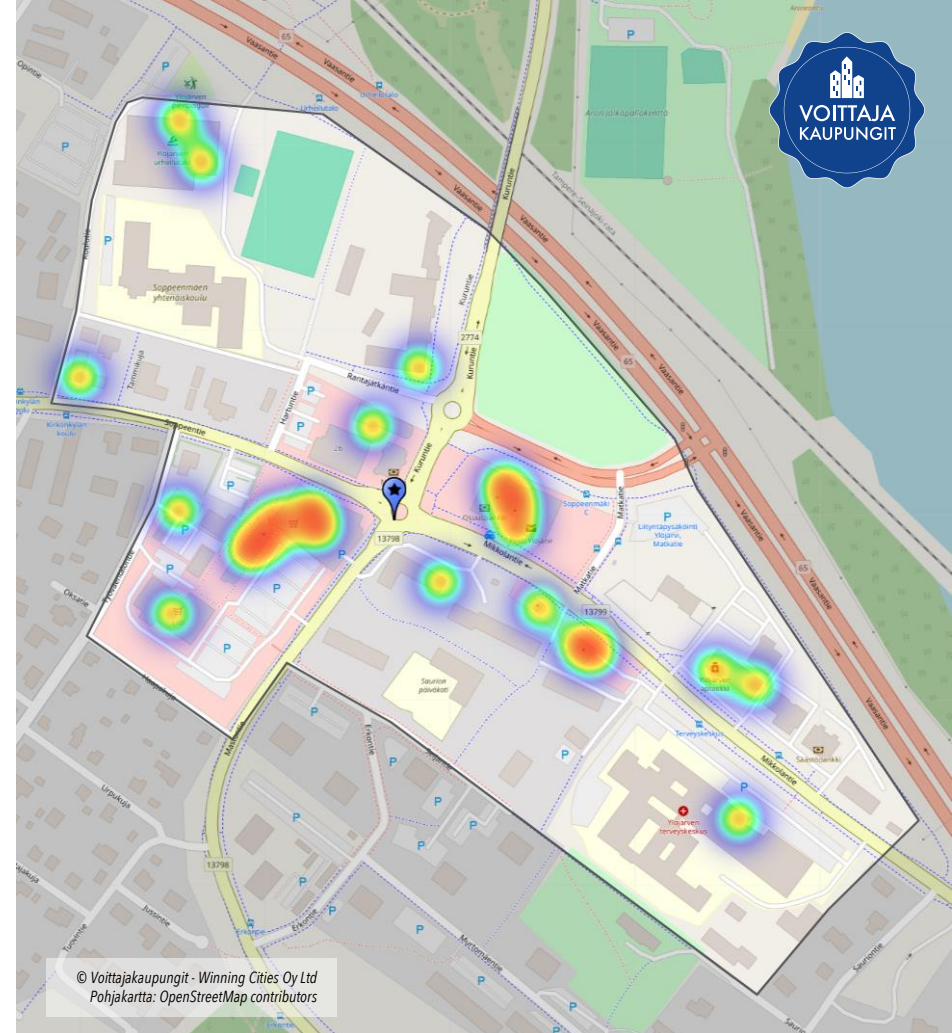
Keskusta-alue = liiketilojen laskenta-alue. Rajausta on tehty vuonna 2019.

Pinta-ala: 28,3 ha.

* Rajauseriaatteen: *EKK ry, Citybook - Keskustan kehittäjän käsikirja, 2014*

Voimakartta kuvaa keskustan lauantaisin palvelevien kauppojen ja ravintoloiden sijainnin sekä niiden maantieteellisen keskipisteen (kartalla tähti).

Keskustan kaupallinen keskipiste sijaitsee Kuruntien ja Mikkolantien risteyksessä.

Liiketilat: Ylöjärven keskusta

Ylöjärven keskusta (Soppeenmäki) sijaitsee noin 13 kilometrin etäisyydellä Tampereen keskustasta luoteeseen, Vaasantien (Kt 65) varrella.

Ylöjärven keskustassa sijaitsee kaksi päivittäistavara-kauppaa, ravintoloita sekä muita kaupallisia ja julkisia palveluja (terveyspalvelut, liikuntapalvelut). Osa julkisista palveluista sijaitsee kirkonseudulla. (Kuvassa sivulla 66 Ylöjärven tori ilt-aikaan.)

Liiketiloja suositellaan tarkasteltavaksi *ALL-in City* -portaalissa.

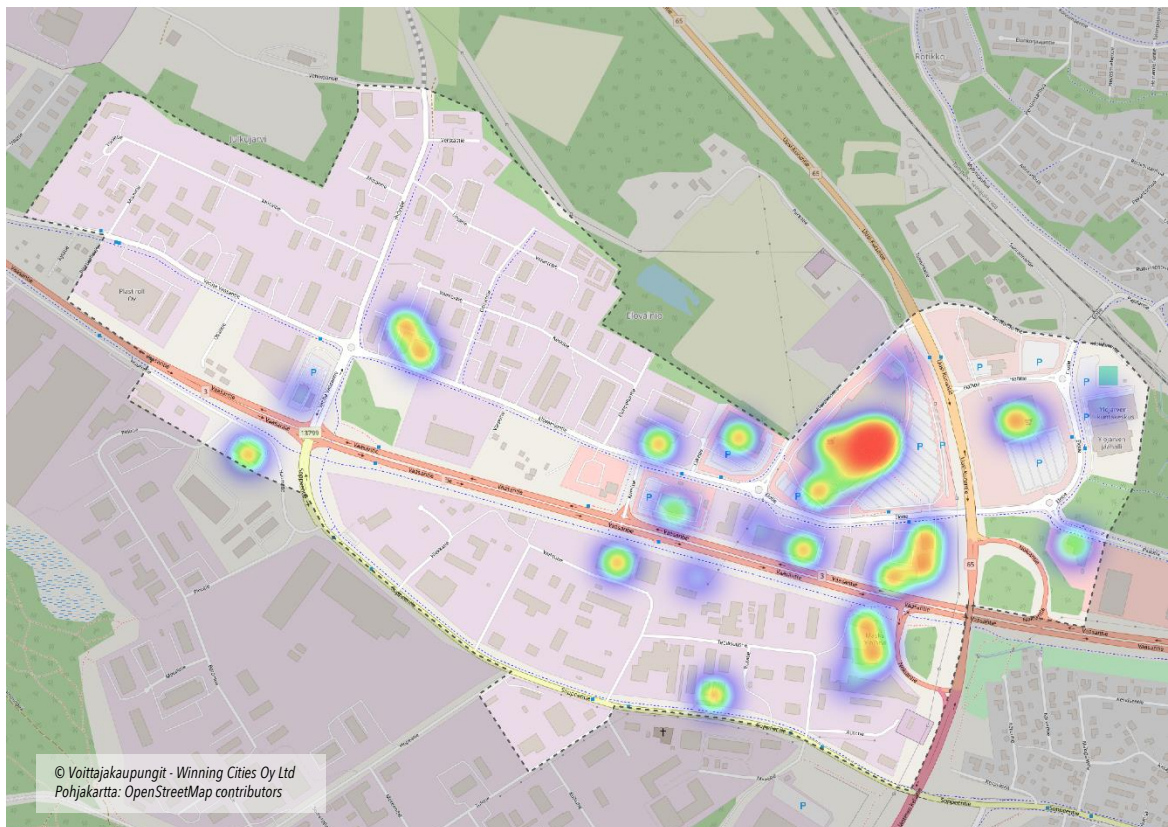
- KAUPPA
- RAVINTOLA
- ARKIPÄIVÄ
- TYHJÄ
- REMONTTI /KAUSI
- ISO VÄHITTÄISKAUPPA
- TILAA VAATIVA

Voimakartta ja aluerajaus: Elovainio

Kaupallisen keskittymän rajauksessa on huomioitu olemassa oleva liikerakennuskanta ja alueen yhtenäisyys.

Voimakartta kuvaa keskustan lauantaisin palvelevien kauppojen ja ravintoloiden sijainnin ja elinvoiman epäjatkuvuuskohdat.

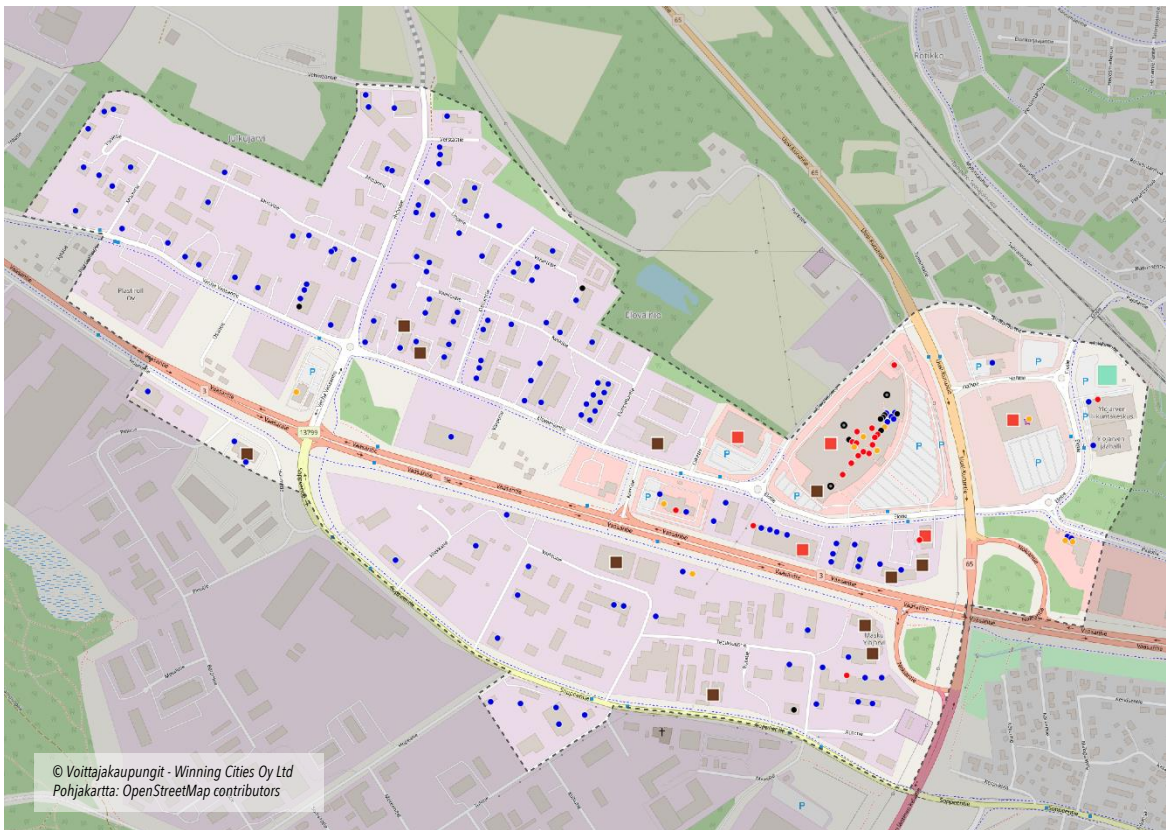
Liiketilat: Elovainio

Elovainion keskeisessä itäosassa sijaitsee hypermarket, jonka yhteydessä on iso kauppakeskus. Lisäksi on muita isoja myymälöitä ja tilaa vaativan kaupan yksiköitä. Alueen länsi- ja eteläosassa on huomattava määrä huoltopalveluita, tukkukaupan varastoja ym.

Liiketiloija suositellaan tarkasteltavaksi *ALL-in City* -portaalissa.

- KAUPPA
- RAVINTOLA
- ARKIPÄIVÄ
- TYHJÄ
- REMONTTI /KAUSI
- ISO VÄHITÄISKAUPPA
- TILAA VAATIVIA

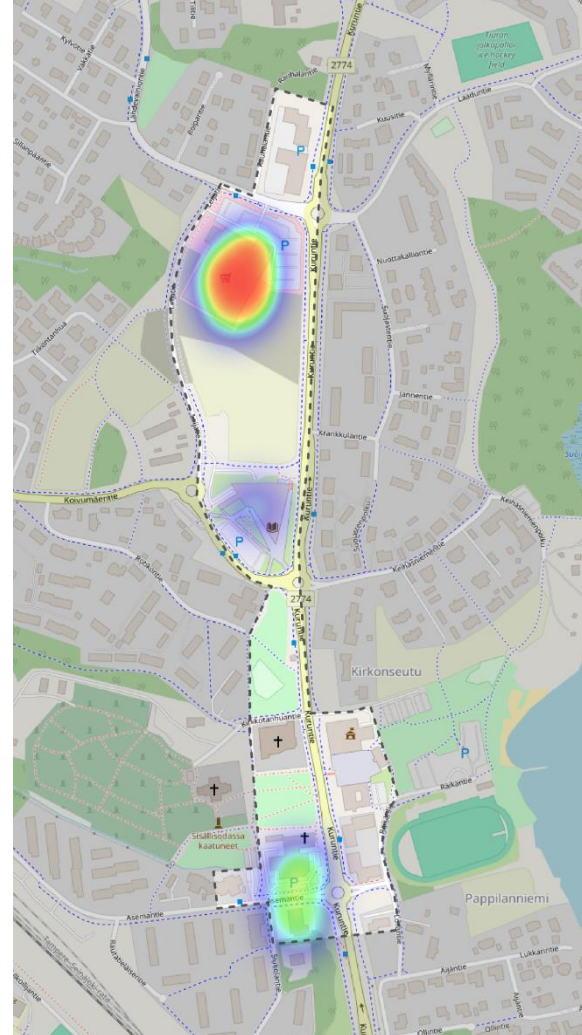

Voimakartta ja aluerajaus: Ylöjärven Kirkonseutu

Kaupan keskittymän rajauksessa on huomioitu olemassa oleva liikerakennuskanta ja alueen yhtenäisyys.

Voimakartta kuvaa keskustan lauantaicin palvelevien kauppojen ja ravintoloiden sijainnin ja elinvoiman epäjatkuvuuskohtat.

© Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd
Pohjakartta: OpenStreetMap contributors

Liiketilat: Ylöjärven Kirkonseutu

Ylöjärven Kirkonseudun rakenne on nauhamainen. Eteläpäässä on pieni liikekeskittymä ja kaupungintalo, pohjoisessa on uusi hypermarketkeskus ja kaksi muuta liikekiinteistöä.

Liiketiloja suositellaan tarkasteltavaksi *ALL-in City -portaalissa*.

- KAUPPA
- RAVINTOLA
- ARKIPÄIVÄ
- TYHJÄ
- REMONTTI /KAUSI
- ISO VÄHITTÄISKAUPPA
- TILAA VAATIVA

© Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd
Pohjakartta: OpenStreetMap contributors

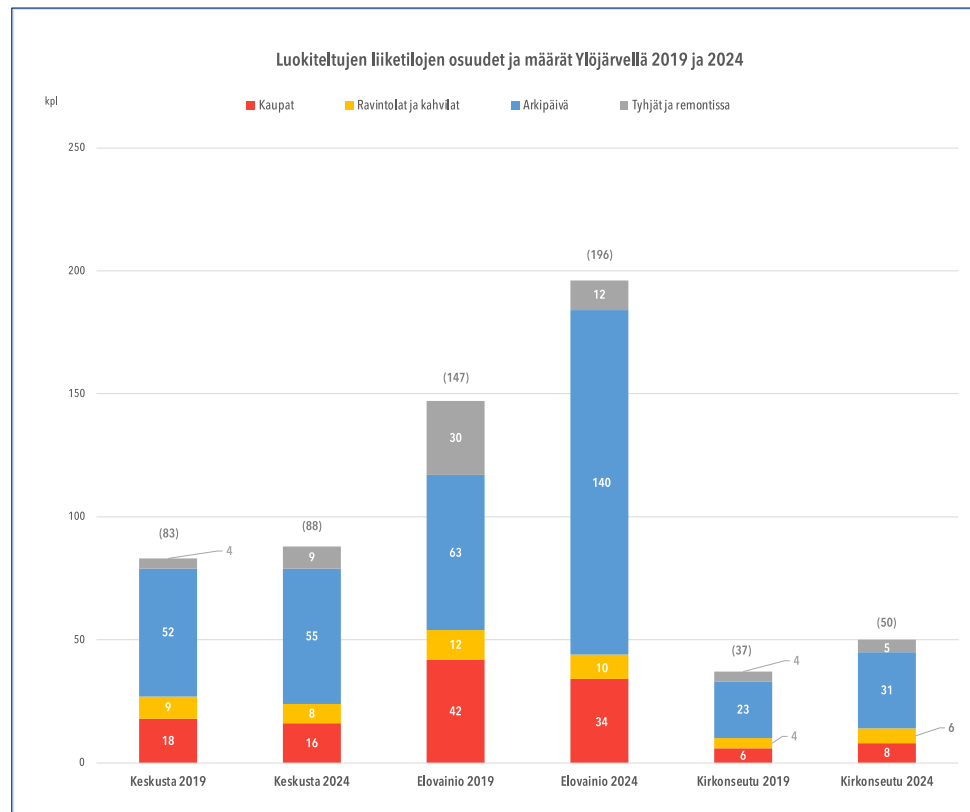
Liiketilöjen osuudet ja määrät Ylöjärvellä 2024

Ylöjärven keskustassa (Soppeenmäki) sijaitsee kaksi päivittäistavarakauppaa, kahdeksan ravintolaa ja arkisia palveluja, ml. julkisia palveluja.

Elovainiossa on kaupan keskittymä sekä laaja huoltoliikkeiden ynnä muiden palveluiden alue. Edellä mainitut ovat lisääntyneet huomattavasti viime vuosina, mikä näkyy arkiluokan voimakkaana kasvuna. Lisäksi on ajoneuvo- ja konekauppoja sekä rauta- ja puutavara-kauppoja. Kirkonseudulla on hypermarket, toinen päivittäistavarakauppa sekä muita kaupallisia ja julkisia palveluita (ml. kunnantalo).

Huomaa, että graafissa esitetyt liiketilöjen kappalemäärät eivät kuvaa liiketilöjen kokoa tai liikevaihtoa.

Grafiikka: © Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd

2.7. Orivesi

Elinvoimalaskennan alueet 2024: kartta-aineistot ja grafiikka

Voimakartta ja keskustan rajausta: Oriveden keskusta

Keskusta-alueen muodostavat ns. **kuumat korttelit** ja sitä ympäröivä +200 m keskustavyöhyke*.

Kuumat korttelit -alueella vähintään 50 % katusivun liiketiloista on lauantaisin palvelevien kauppojen ja ravintoloiden käytössä.

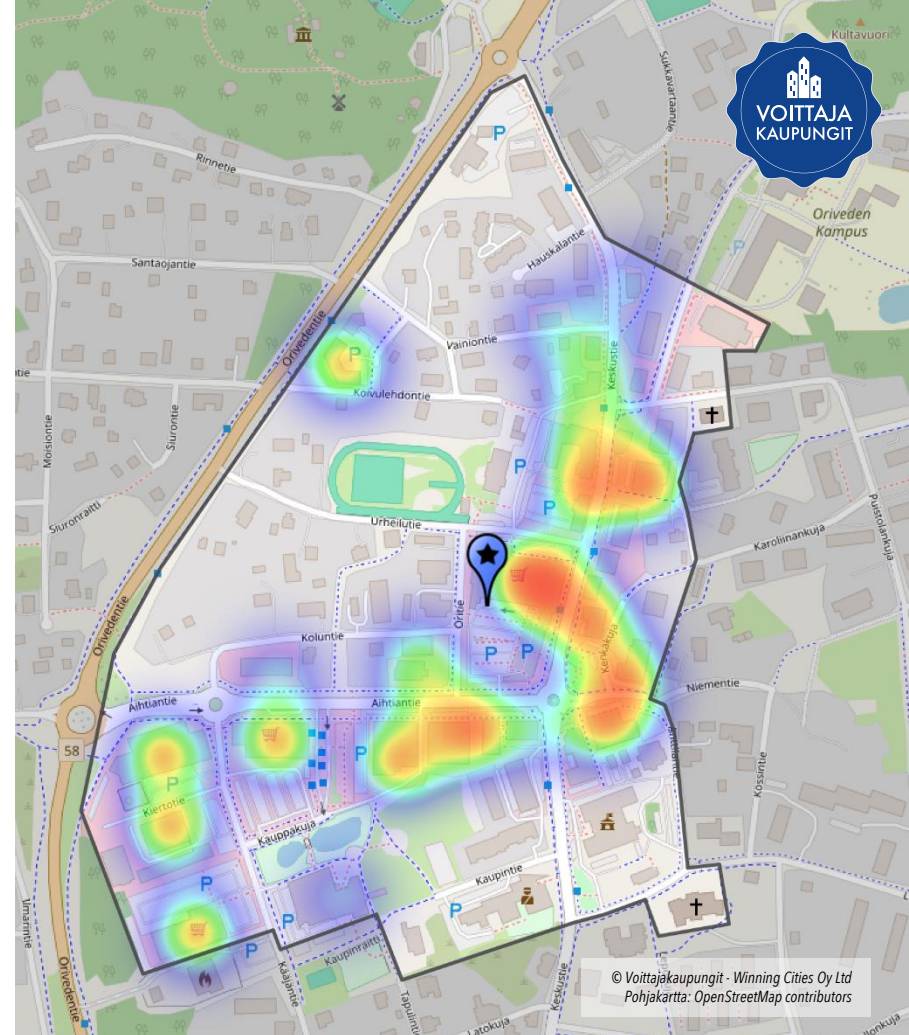
Keskusta-alue = liiketilojen laskenta-alue. Rajausta on tehty vuonna 2019.

Pinta-ala: 32,8 ha.

* Rajauseriaatteet: EKK ry, Citybook - Keskustan kehittäjän käsikirja, 2014

Voimakartta kuvaa keskustan lauantaisin palvelevien kauppojen ja ravintoloiden sijainnin sekä niiden maantieteellisen keskipisteen (kartalla tähti).

Keskustan kaupallinen keskipiste sijaitsee S-Marketin kohdalla.

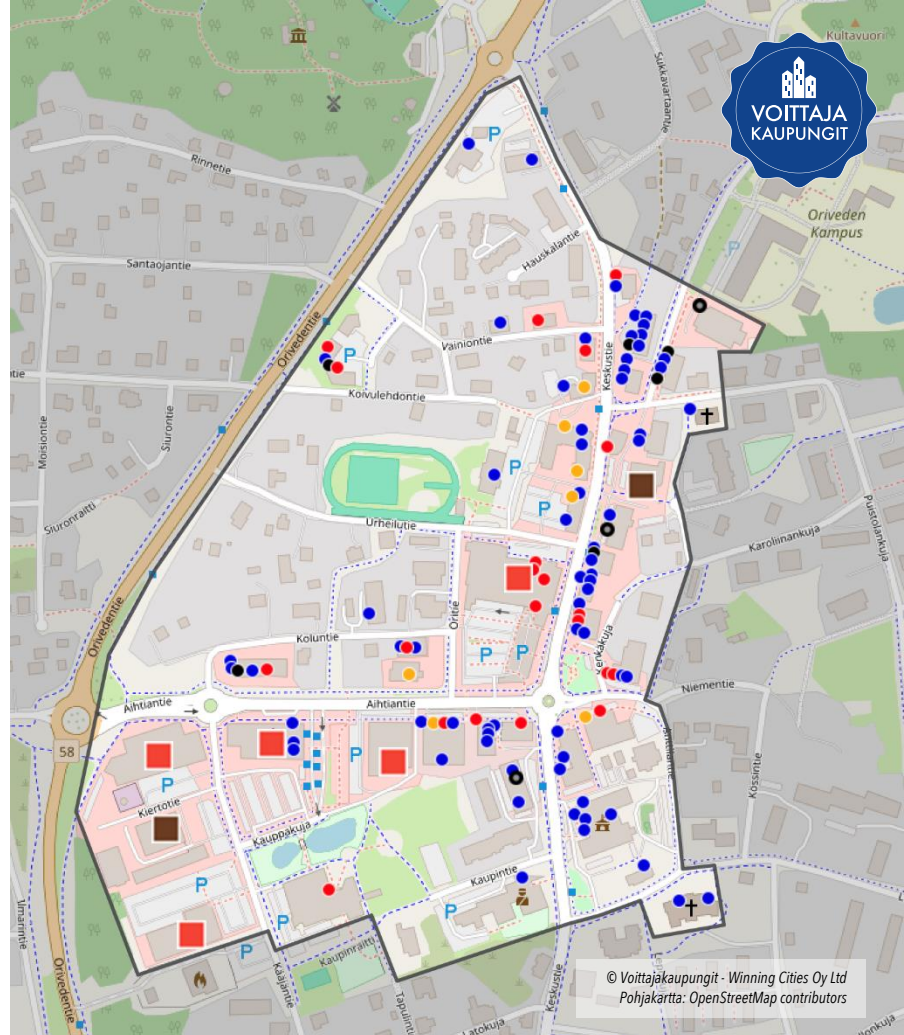
Liiketilat: Oriveden keskusta

Keskustassa on kolme päivittäistavaramarkettia sekä yksi tavaratalo, monia arkisia kaupallisia ja julkisia palveluja. Oriveden kokoon suhteutettuna keskusta on kaupallisesti vireä ja tyhjiä liiketiloja on melko vähän.

Keskusta on rakenteeltaan kaksiakselinen ja nauhamainen, mutta melko tiivis. Isot marketit keskittyvät alueen länsipäähän. S-Market on keskeisellä paikalla (kuva sivulla 75).

Julkiset palvelut ovat keskustassa hyvin saavutettavissa lukuun ottamatta terveyskeskusta, joka sijaitsee kauempana.

- KAUPPA
- RAVINTOLA
- ARKIPÄIVÄ
- TYHJÄ
- REMONTTI / KAUSI
- ISO VÄHITTÄISKAUPPA
- TILAA VAATIVA

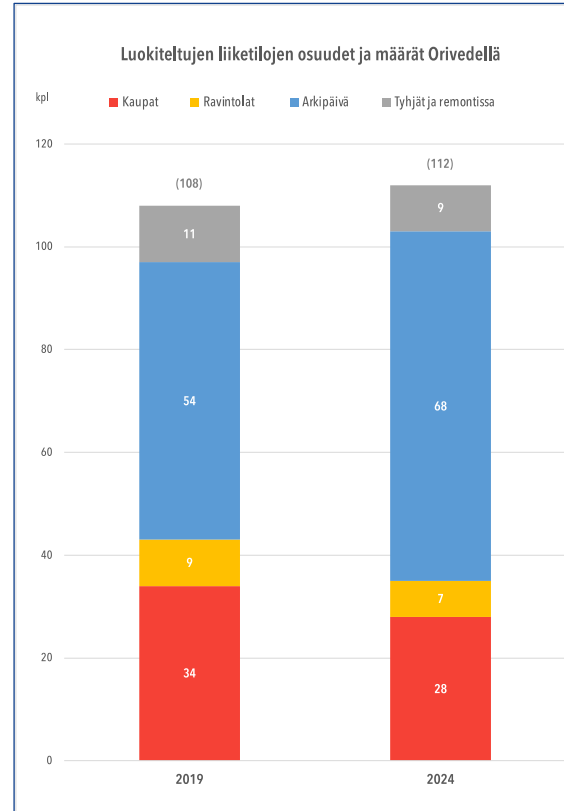

Liiketilöjen osuudet ja määrät Orivedellä 2019 ja 2024

Keskustassa on hyvä päivittäistavarakaupan tarjonta. Vähennys lauantaicin palvelevien toimipaikkojen määrässä 2019–2024 on iso. Arkiluokka on puolestaan kasvanut. Tyhjien liiketilöjen määrä on kuitenkin vähentynyt ja elinvoimaluku on pienestä laskusta huolimatta pysynyt verraten korkealla tasolla.

Huomaa, että graafissa esitetyt liiketilöjen kappalemäärät eivät kuvaa liiketilöjen kokoa tai liikevaihtoa.

Grafiikka: © Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd

2.8. Vesilahti

Elinvoimalaskennan alueet 2024: kartta-aineistot ja grafiikka

Vesilahden keskus ja kirkonseutu

Vesilahti sijaitsee noin 10 kilometrin etäisyydellä Lempäälän keskustasta ja 35 kilometrin etäisyydellä Tampereen keskustasta.

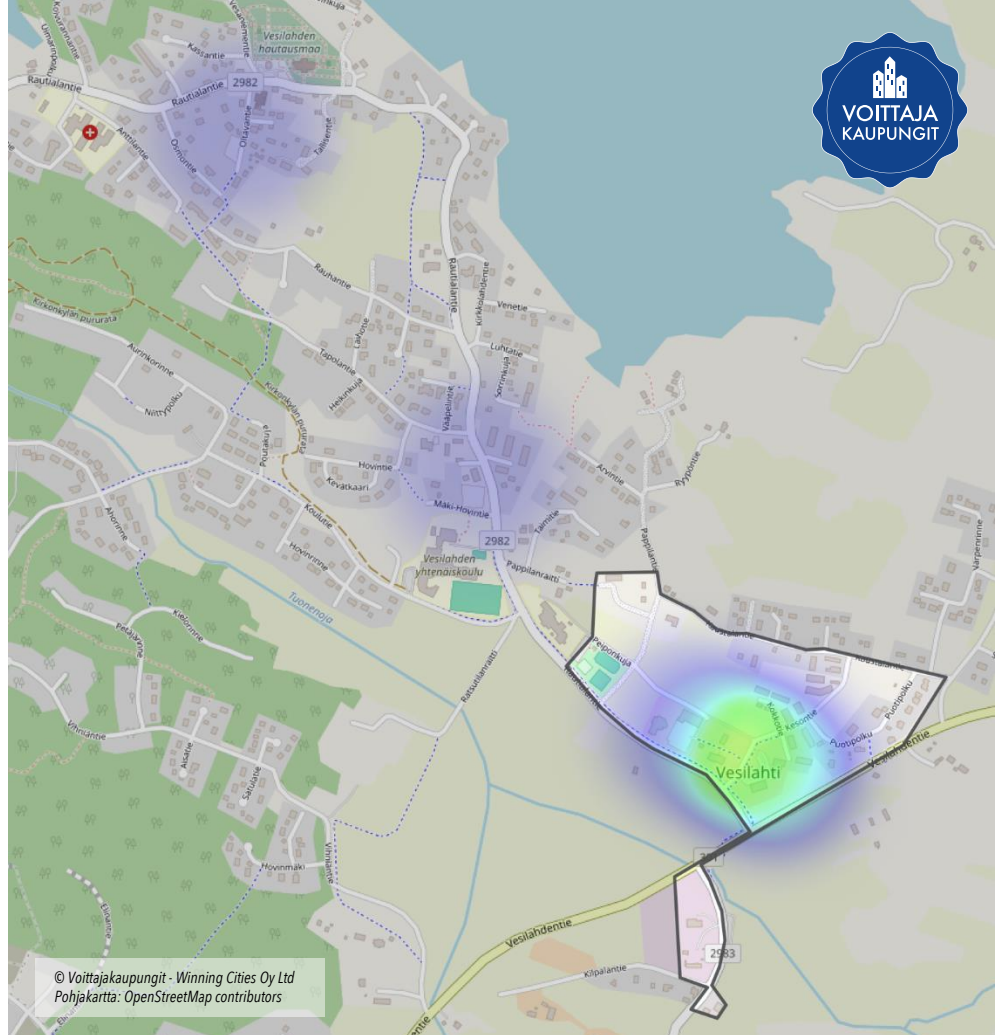

Voimakartta ja aluerajaus: keskus ja kirkonseutu

Vesilahden keskuksen rajat on esitetty kartalla.
Muut liiketilat kuuluvat kirkonseutuun.

Liiketila- ja tunnuslukuvertailuissa on mukana
kaikki Vesilahden liiketilat.

Voimakartta kuvaa keskustan lauantaicin palvelevien
kauppojen ja ravintoloiden sijainnin sekä elinvoiman
epäjatkuvuuskohtat.

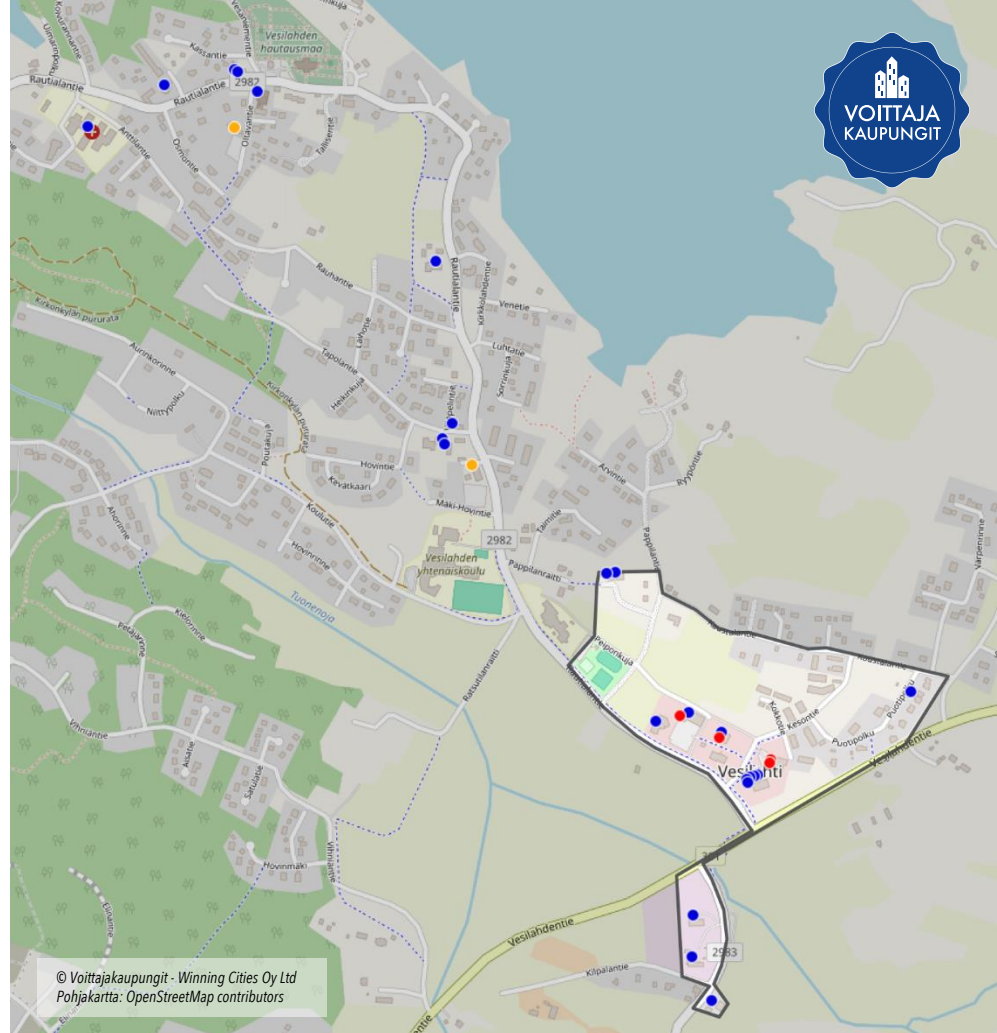
Liiketilat: keskus ja kirkonseutu

Vesijärven kaupalliset palvelut sijaitsevat pääosin alueen eteläosassa, Vesilahdentien ja Rautialantien risteuksen läheisyydessä. (Vesilahden keskuksen K-Market kuvassa sivulla 79.)

Kirkonseudulla sijaitsee vain muutamia liiketiloja ml. kaksi ravintolaa. Terveyskeskus sijaitsee kirkonseudun länsipäässä.

Liiketiloja suositellaan tarkasteltavaksi ALL-in City -portaalissa.

- KAUPPA
- RAVINTOLA
- ARKIPÄIVÄ
- TYHJÄ
- REMONTTI /KAUSI
- ISO VÄHITTÄISKAUPPA
- TILAA VAATIVA

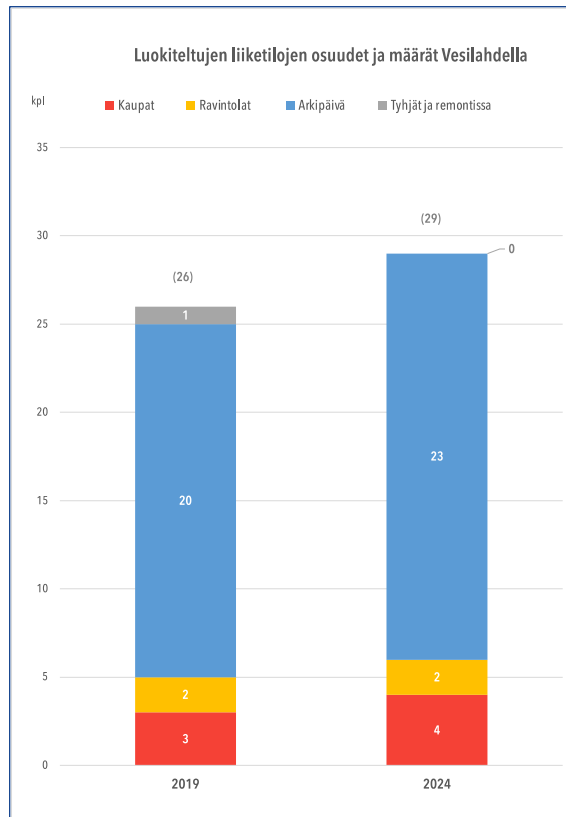
Liiketilöjen osuudet ja määrät Vesilahdella

Vesijärven kaupalliset palvelut sijaitsevat pääosin alueen eteläosan keskuksessa, Vesilahdentien ja Rautialantien risteyksen läheisyydessä. Torin laidalle on rakennettu uusi liikekiinteistö, jossa toimii kukkakauppa ja kahvila (kuva alhaalla).

Huomaa, että graafissa esitetyt liiketilöjen kappalemäärät eivät kuvaa liiketilöjen kokoa tai liikevaihtoa.

Grafiikka: © Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd

3. Elinvoimalaskennan tulokset: Tampereen kaupunkiseutu

Liiketilojen ja kaupallisten tunnuslukujen kehitys sekä vertailua muihin suomalaisiin kehyskuntiin

Tampereen kaupunkiseudun keskustat ja kaupan keskittymät

Tampereen kaupunkiseudun elinvoimalaskennassa 2019 ja 2024 mukana olevat keskustat ja kaupan keskittymät:

Tampere

- keskusta
- Hervanta
- Tesoma
- Koilliskeskus
- Lielähti
- Lakalaiva-Lahdesjärvi (uusi vuonna 2024)
- Kaleva
- Pirkankatu

Kangasala

- keskusta
- Lentola

Lempäälä

- keskusta
- Marjamäki
- Sääksjärvi

Nokia

- keskusta
- Asemanseutu
- Yrittäjäkatu

Pirkkala

- keskusta
- Partola

Ylöjärvi

- keskusta
- Elovainio
- Kirkonseutu

Orivesi

- keskusta

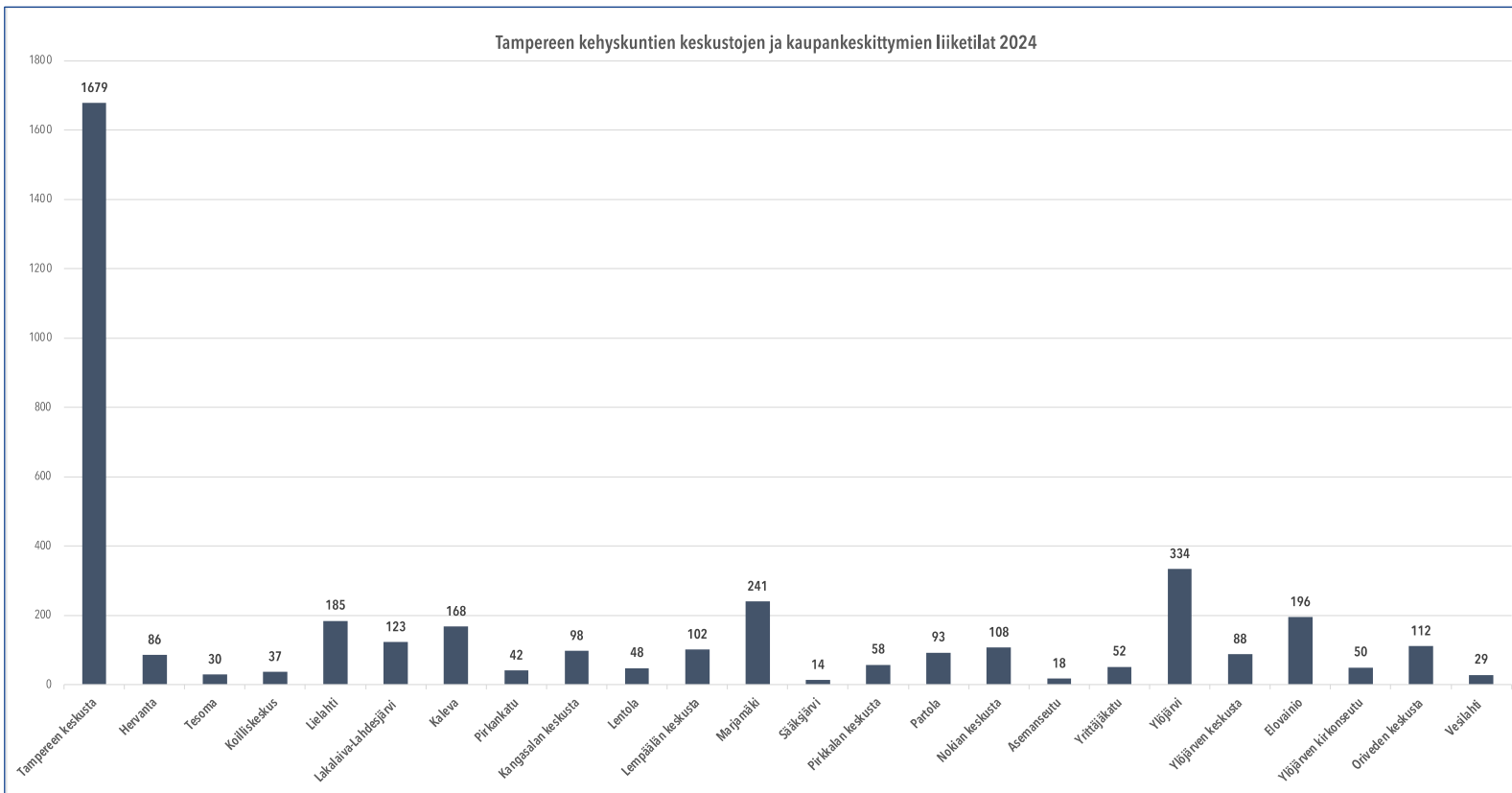
Vesilahti

- keskus ja kirkonseutu

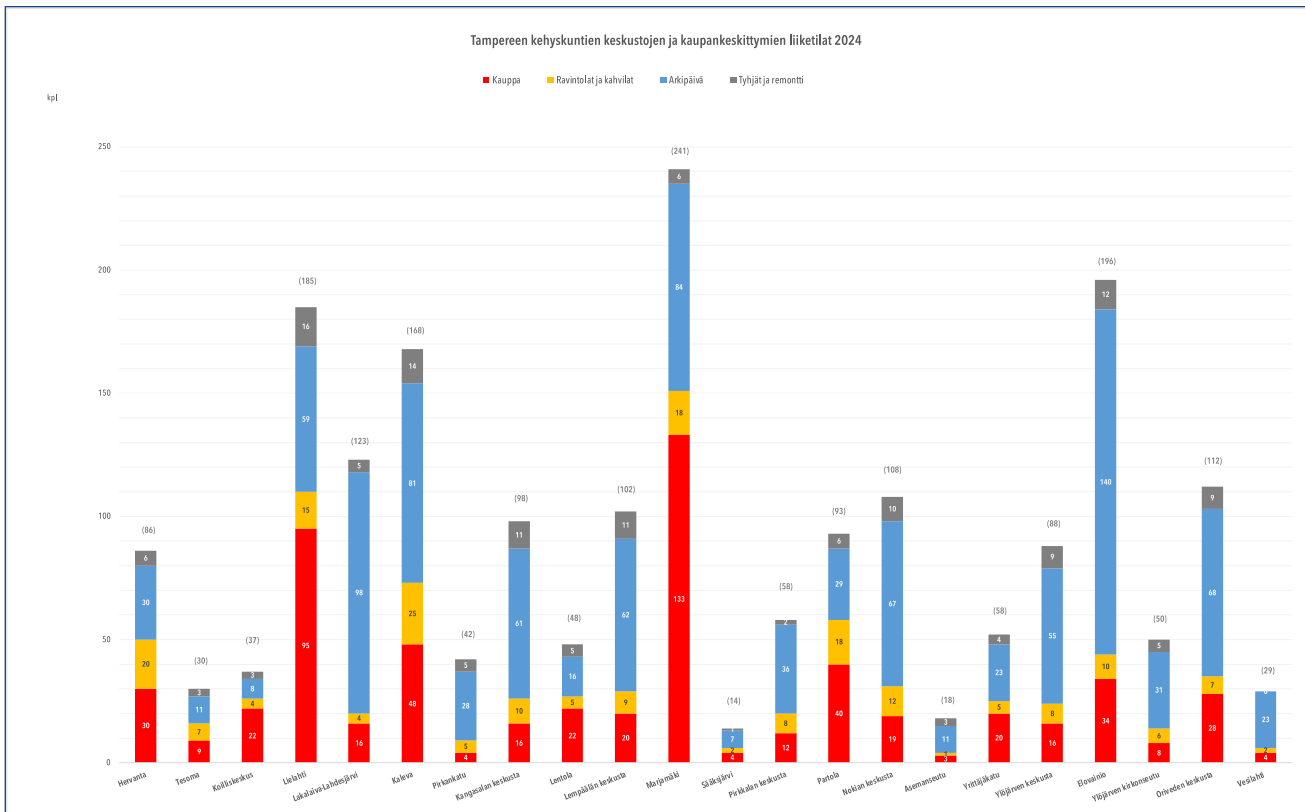
Kartta: Keskustat on merkitty sinisellä ja kaupan keskittymät punaisella. © Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd. Pohjakartta: OpenStreetMap contributors

Tampereen kaupunkiseudun keskustat ja kaupan keskittymät: liiketilojen kokonaismäärä 2024

Grafiikka: Huomaa, että graafissa esitetyt liiketilojen kappalemäärät eivät kuvaa liiketilojen kokoa tai liikevaihtoa. © Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd

Tampereen alakeskusten ja kehyskuntien keskustat ja kaupan keskittymät: luokiteltujen liiketilojen osuudet ja määrät 2024

Seudun keskustat ovat liiketilamäärällä mitattuna melko samankokoisia, Pirkkalan keskustan jäädessä muita pienemmäksi (58 liiketila).

Kaupallisten keskittymien koko vaihtelee suuresti. Liiketilojen määrällä laskettuna suurimmat kaupan keskittymät ovat kuntien keskustoihin verrattuna suuria.

Grafiikka: Tampereen kaupunkiseudun kuntien keskustat ja kaupan keskittymät ilman Tampereen keskustaa.

Huomaa, että graafissa esitetyt liiketilojen kappalemäärät eivät kuvaa liiketilojen kokoa tai liikevaihtoa.

© Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd

Liiketilat Tampereen kehyskuntien keskustoissa

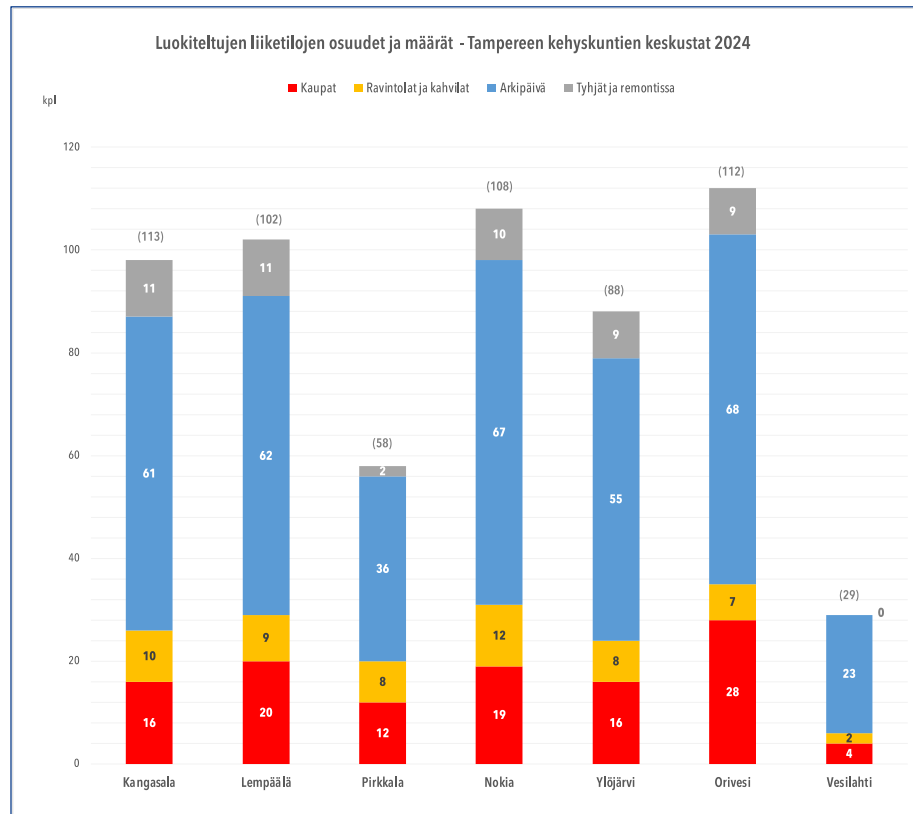

Keskeiset huomiot liiketilojen kehityksestä 2019–2024 (taulukko seuraavalla sivulla):

- Lauantaisin palvelevien toimipaikkojen määrät ovat vähentyneet kaikissa seudun keskustoissa, Pirkkalan keskustaa ja Vesilahtea lukuun ottamatta. Vastaavasti arkiluokka on lähes kaikissa keskustoissa kasvanut. Tämä on yleinen kehityskulku suomalaisissa kaupunkikeskustoissa.
- Tyhjien eli vapaiden liiketilojen määrä on useissa keskustoista kasvanut, osassa hieman laskenut.
- Kaupan keskittymissä liiketilojen lukumäärä on useimmissa kasvanut, mutta kasvu on tullut enimmäkseen arkiluokkaan.

Taulukossa seuraavalla sivulla on esitetty keskustojen ja kaupan keskittymien liiketilojen määrät ja kehitys 2019 ja 2024.

Grafiikka: Vesilahden liiketilaluvut sisältävät alueen kaikki luokitellut liiketilat. © Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd

Kaupalliset tunnusluvut: Tampereen kaupunkiseudun keskustat ja kaupan keskittymät

Tunnusluvut: Tampereen kaupunkiseutu	Kaupat ja ravintolat -%		Tyhjät -%		Elinvoimaluku		Kaupallinen tiiviys- luku		Keskustan pinta-ala (ha)
	2019	2024	2019	2024	2019	2024	2019	2024	
Tampere	59,39	53,06	9,55	9,11	4,865	4,586	-	-	
Keskusta	60,71	56,16	10,41	10,01	3,711	● 3,440	5,61	5,16	180,0
Hervanta	65,06	58,14	3,61	6,98	0,226	● 0,195	3,36	3,11	16,1
Tesoma	50,00	53,33	12,50	10,00	0,067	● 0,058	-	-	
Koilliskeskus	78,79	70,27	3,03	5,41	0,111	● 0,107	-	-	
Lielahti	61,14	59,46	7,77	7,03	0,457	● 0,431	-	-	
Lakalaiva-Lahdesjärvi*	-	16,26	-	4,07	-	● 0,067	-	-	
Kaleva	45,27	43,45	7,43	7,74	0,249	● 0,266	-	-	
Pirkankatu	30,00	21,43	5,00	9,52	0,044	● 0,022	-	-	
Kangasala	36,02	36,30	3,73	7,53	1,642	1,326	-	-	
Keskusta	29,20	26,53	2,65	7,14	0,947	● 0,600	1,42	1,12	23,3
Lentola	52,08	56,25	6,25	8,33	0,695	● 0,726	-	-	
Lempäälä	60,13	52,38	4,25	4,20	7,368	7,412	-	-	
Keskusta	34,41	29,41	3,23	9,80	1,250	● 0,862	0,87	0,82	36,6
Marjamäki	73,13	63,83	4,48	1,70	5,947	● 6,291	-	-	
Sääksjärvi	41,67	42,86	8,33	7,14	0,172	● 0,215	-	-	
Pirkkala	58,33	51,66	6,94	3,97	3,821	3,717	-	-	
Keskusta	40,82	34,48	4,08	1,72	0,929	● 0,981	1,39	1,39	14,4
Partola	67,37	62,37	8,42	5,38	2,891	● 2,736	-	-	
Nokia	36,77	33,71	9,03	9,55	1,283	1,283	-	-	
Keskusta	31,73	28,70	11,54	9,26	0,626	● 0,626	1,52	1,43	21,7
Asemanseutu	50,00	22,22	0,00	16,67	0,179	● 0,030	-	-	
Yrittäjätukatu	46,15	48,08	5,13	7,69	0,477	● 0,626	-	-	
Ylöjärvi	34,08	24,55	13,48	6,89	1,668	1,789	-	-	
Keskusta	32,53	27,27	4,82	10,23	0,697	● 0,455	0,95	0,85	28,3
Elovainio	36,73	22,45	19,05	4,59	0,788	● 1,061	-	-	
Kirkonseutu	27,03	28,00	10,81	10,00	0,182	● 0,273	-	-	
Orivesi keskusta	39,81	31,25	10,19	5,36	3,470	● 3,145	1,31	1,07	32,8
Vesilähti	19,23	20,69	0	0	1,138	● 1,471	-	-	

© Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd. *Lakalaiva-Lahdesjärvi ei ollut mukana elinvoimalaskennassa vuonna 2019.

Keskeiset huomiot kehityksestä 2019–2024:

- Lauantaisin palvelevien kauppohen ja ravintoloiden määrä** on laskenut lähes kaikissa keskustoissa ja kaupan keskittymissä. Poikkeuksia ovat Tampereen Tesoma ja Kaleva, Kangasalan Lentola, Lempäälän Marjamäki ja Sääksjärvi, Nokian Yrittäjätukatu, Ylöjärven Kirkonseutu sekä Vesilähti*.
- Elinvoimaluku** on niin ikään laskenut valtaosassa keskustoista ja keskittymistä. Elinvoimaluku on kasvanut keskustoista vain Pirkkalassa ja Vesilahdella*. Myös Nokian keskusta on säilyttänyt entisen elinvoimatasonsa. Kaupan keskittymissä kasvua on seuraavissa: Tampereen Kaleva, Kangasalan Lentola, Lempäälän Marjamäki ja Sääksjärvi, Nokian Yrittäjätukatu, Ylöjärven Elovainio ja Kirkonseutu. * Vesilahdella liiketilat on laskettu keskuksen ja kirkonseudun alueelta.
- Kaupallinen tiiviysluku** on laskenut lähes kaikissa keskustoissa (poikkeuksena Pirkkalan keskusta), johtuen lauantaisten palvelevien yritysten vähenemisestä. Kaupallinen tiiviysluku voidaan laskea vain keskustoista, joille on määritelty pinta-ala.

Grafiikka: Elinvoimalukuaan vuoden 2019 jälkeen kasvattaneet keskustat ja keskittymät merkitty vihreällä merkillä, laskeneet merkitty punaisella.
© Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd.

Elinvoimaluku =
Kaupat ja Ravintolat - Tyhjät liiketilat ----- (x 1 000) Asukasluku
Kaupallinen tiiviys-luku =
Kaupat ja Ravintolat / Keskustan pinta-ala

Kaupat ja ravintolat palvelevat myös lauantaisten. Asukasluvuna käytetään koko kunnan asukasluvua ensimmäisenä kartoitusvuonna (Tilastokeskus).

Kaupalliset tunnusluvut: Tampereen kaupunkiseudun keskustat ja kaupan keskittymät

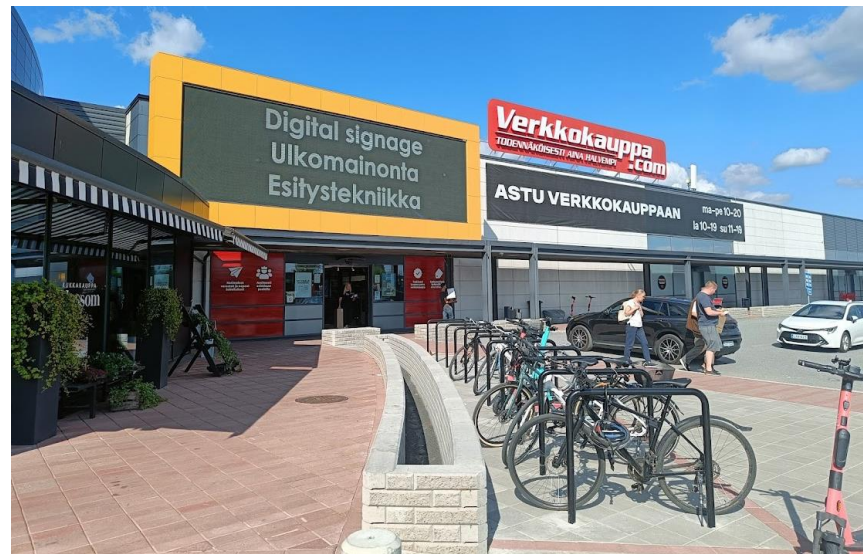

Elinvoimalukujen vertailussa huomioitava

Elinvoimaluvun nimittäjänä on kunnan asukasluku. Hallinnolliset ja toiminnalliset alueet eivät vastaa toisiaan, jonka vuoksi elinvoimaluvut eivät suoraviivaisesti kerro keskustojen välisestä elinvoimasta, vaan suhteutettuna kunnan asukaspotentiaaliin. Pienikin keskusta voi saada suhteellisen korkean elinvoimaluvun, mikäli kunnan asukasmäärä on vaatimaton.

Isot kaupan yksiköt sijaitsevat valtaosin kaupan keskittymissä, joten keskittymissä asiakasmäärät ja liikevaihto on suurempia yhtä liiketilayksikköä kohden. Tästä johtuen elinvoimalaskennassa käytetty toimipaikkojen kappalemäärään perustuva laskenta antaa keskustoista suhteellisesti vahvan kuvan suhteessa keskittymiin.

Keskustojen kaupallista vahvuutta voidaan arvioida myös suoraan liiketilalukujen perusteella (ks. taulukko s. 89).

Tampereen kaupunkiseudulla on keskustojen ja kaupan keskittymien tiivis verkko. Kuvassa Partolan Kauppakeskus Veska.

Toimialat pääluokittain: Kaupunkiseudun keskustat ja kaupan keskittymät yhteensä kunnittain

Toimialat pääluokittain	Tampere			Kangasala			Lempäälä		Pirkkala		Nokia		Ylöjärvi			Orivesi		Vesilahti	
	2019	2024	Muutos 5 v	2019	2024	Muutos 5 v	2019	2024	2019	2024	2019	2024	2019	2024	Muutos 5 v	2019	2024	2019	2024
1-6 Muoti ja asusteet	195	163	-32	5	3	-2	-	54	-	7	-	6	8	6	-3	-	3	-	0
7-9 Kauneuden ja terveyden tuotteet	66	70	4	7	7	0	-	13	-	3	-	6	7	8	0	-	3	-	1
10-15 Sisustaminen ja kodin tarvikkeet	148	99	-49	11	6	-5	-	21	-	11	-	5	13	12	-1	-	7	-	2
16-23 Vapaa-aika	117	97	-20	4	4	0	-	20	-	5	-	5	5	8	2	-	2	-	0
24-27 Päivittäistavarat	104	97	-7	6	4	-2	-	8	-	8	-	2	11	7	-3	-	4	-	2
28-29 Tavaratalot, Hypermarketit	16	16	0	3	3	0	-	4	-	4	-	1	3	4	0	-	2	-	0
30-33 Muut kaupalliikkeet	72	68	-4	8	9	1	-	33	-	4	-	5	25	26	1	-	2	-	1
Kaupatyhteensä	718	610	-108	44	36	-8	-	153	-	42	-	30	72	71	-4	-	23	-	6
34-38 Kahvilat ja ravintolat	469	512	43	18	18	0	-	32	-	26	-	22	31	30	-3	-	9	-	4
39-44 Kauneus- ja hyvinvointipalvelut	355	430	75	37	31	-6	-	42	-	37	-	39	43	54	11	-	24	-	4
45-49 Viihde- ja vapaa-ajan palvelut	46	50	4	3	4	1	-	7	-	4	-	2	4	5	1	-	3	-	1
50-63 Kaupalliset palvelut (muut)	226	272	46	31	29	-2	-	71	-	17	-	48	55	79	24	-	24	-	4
64-65 Palvelut ilman liikevaihtoa	53	70	17	12	11	-1	-	8	-	8	-	12	11	16	5	-	12	-	7
66 Hotellit	13	14	1	0	0	0	-	0	-	0	-	1	0	0	0	-	0	-	0
Palvelutyhteensä	1162	1348	186	101	93	-8	-	160	-	92	-	124	144	184	38	-	72	-	20
67-71 Toimistot ym.	81	148	67	8	3	-5	-	28	-	10	-	7	13	53	40	-	9	-	3
0 Tyhjä	210	214	4	6	11	5	-	15	-	6	-	17	36	23	-13	-	6	-	0
99 Remontissa	28	30	2	2	3	1	-	1	-	1	-	0	2	3	2	-	2	-	0
LIIKETILAT YHTEENSÄ	2199	2350	151	161	146	-15	-	357	-	151	-	178	267	334	69	-	112	-	29

© Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd

Taulukossa on vuosien 2019 ja 2024 vertailuluvut Tampereelta, Kangasalasta ja Ylöjärveltä. Muiden kuntien toimialatiedot ovat vain vuodelta 2024.

Toimialakehityksestä Tampereen seudulla ja yleisesti sivulla 95.

Tarkemmat keskustakohtaiset toimialaerittelyt on esitetty kaupunkikohtaisissa raporteissa.

Tampereen seudun keskustojen vertailu muihin kehyskuntiin

Kehyskuntien keskustat 2023 / 2024	Kunnan asukasluku 2022	Liiketilöiden määrä (kpl)	Kaupat ja ravintolat osuus	Tyhjät (vapaat) liiketilat osuus	Elinvoimaluku
Orivesi	8935	112	31,3 %	5,4 %	3,145
Vihti (Nummela)	28954	170	44,1 %	4,1 %	2,349
Naantali	19850	119	42,0 %	6,7 %	2,116
Järvenpää	45 630	242	42,2 %	9,1 %	1,753
Orimattila	15735	124	28,2 %	6,5 %	1,716
Vesilahti	4501	29	20,7 %	0 %	1,471
Raisio	24942	121	32,2 %	5,8 %	1,283
Tuusula (Hyrylä)*	40384	116	35,3 %	9,5 %	1,259
Tyrnävä	6561	36	19,4 %	0 %	1,067
Janakkala (Turenki)	16280	85	32,9 %	12,9 %	1,044
Pirkkala	20405	58	34,5 %	1,7 %	0,981
Lieto	20497	77	31,2 %	6,5 %	0,927
Lempäälä	24580	102	29,4 %	9,8 %	0,862
Kaarina	35848	107	33,6 %	6,5 %	0,809
Liminka	10258	68	19,1 %	7,4 %	0,780
Nokia	35346	108	28,7 %	9,3 %	0,626
Kangasala	32959	98	26,5 %	7,1 %	0,600
Ylöjärvi	33607	88	27,3 %	10,2 %	0,455

*Hyrylän elinvoimaluvun nimittäjänä on käytetty Hyrylän suuralueen asukasmäärää. © Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd

Viereisessä taulukossa on vertailutietoja suomalaisista kehyskunnista. Aineisto perustuu muiden kuin Tampereen kaupunkiseudun keskustojen osalta syksyllä 2023 tehtyyn laskentaan.

(Lähde: Seutukaupunkien ja kehyskuntien keskustojen elinvoimakartoitus 2023. TietoJärjestelmäPalvelu Salokorpi Oy / Ympäristöministeriö).

Huomioita:

- Kehyskuntien keskustojen koko (liiketilöiden kokonaismäärällä mitattuna) ei ole suoraan verrannollinen kunnan asukasmäärään. Keskustan kokoon vaikuttaa seudullinen ja historiallinen aluerakenne, etäisyys ja liikenneyhteydet keskuskaupunkiin sekä kaupan keskittymien sijainti.
- Taajaan rakennetulla Tampereen kaupunkiseudulla keskustat kilpailevat kaupan keskittymien kanssa sekä keskenään: vaikutusalueet menevät päällekkäin. Keskustojen elinvoimaluvut jäävät tämän vuoksi matalammalle tasolle kuin kauempana muista keskuksista sijaitsevien verrokkikuntien keskustoissa. Tämä näkyy selvästi Oriveden elinvoimaluvussa, joka on muita kehyskuntia korkeammalla tasolla. Oriveden tunnusluvut osoittavat sen vertautuvan sijaintinsa puolesta paremmin seutukaupunkeihin, kehyskuntien sijaan.

Liiketilöiden kehitys Tampereella ja muiden suurten kaupunkien keskustoissa 2021–2024

Suurten kaupunkien keskustat (> 85 000 asukasta)	Kaupat (kpl)			Ravintolat (kpl)			Arkipäivä (kpl)			Vapaat liiketilat (kpl)			Remontissa / kausiluonteiset (kpl)			Liiketilat yhteensä (kpl)			Kauppojen ja ravintoloiden osuus (%)			Vapaiden liiketilöiden osuus (%)		
	2021	2024	Muutos 3 v	2021	2024	Muutos 3 v	2021	2024	Muutos 3 v	2021	2024	Muutos 3 v	2021	2024	Muutos 3 v	2021	2024	Muutos 3 v	2021	2024	Muutos 3 v	2021	2024	Muutos 3 v
Helsinki	1140	1019	-121	665	673	8	926	948	22	251	287	36	124	82	-42	3106	3009	-97	58,11	56,23	-3,24	8,08	9,54	18,07
Tampere	584	556	-28	371	387	16	500	532	32	159	168	9	42	36	-6	1656	1679	23	57,67	56,16	-2,62	9,60	10,01	4,27
Turku	535	493	-42	253	259	6	474	505	31	167	171	4	8	25	17	1437	1445	8	54,84	51,75	-5,63	11,62	11,77	1,29
Oulu	263	247	-16	142	152	10	290	304	14	91	105	14	15	11	-4	801	819	18	50,56	48,72	-3,64	11,36	12,82	12,85
Lahti	236	213	-23	120	117	-3	358	385	27	87	103	16	17	8	-9	818	826	8	43,52	39,95	-8,20	10,64	12,47	17,20
Kuopio	186	173	-13	96	90	-6	311	325	14	52	57	5	25	23	-2	670	668	-2	42,09	39,37	-6,46	7,76	8,53	9,92

Taulukossa keskustojen järjestys perustuu keskustan kokoon (kauppojen ja ravintoloiden määrään). Suurten kaupunkien ryhmästä v. 2024 laskennassa ei ole mukana Jyväskylän keskustan tietoja. © Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd.

Huomioita liiketilöiden kehityksestä Suomen suurimmissa kaupunkikeskustoissa 2021–2024:

Lauantaisin palvelevat kaupat ovat vähentyneet keskustoissa. Syitä ovat vähentyneet asiointimäärät sekä kuluttajakäyttötymisen muutokset, mm. verkko-ostamisen kasvu. Suhteellisesti suurin vähennys on koettu Lahden ja Kuopion keskustoissa.

Ravintolat ovat kasvattaneet toimipaikkamääräänsä neljässä isoimmassa kaupunkikeskustassa. Suurin kappalemääräinen kasvu on ollut Tampereella (16 kpl) ja keskustan kokoon suhteutettuna Oulussa.

Tyhjät eli vapaat liiketilat ovat lisääntyneet suhteellisesti eniten Helsingissä ja Lahdessa. Vapaiden liiketilöiden osuus on kasvanut myös Tampereella, vaikka niiden osuus 2024 (10,0 %) jää hieman alle valtakunnallisen keskiarvon (10,7 %).

Liiketilöiden kokonaismäärä on kasvanut Tampereen keskustassa, jossa on rakennettu uutta liiketilaa mm. jalkapallonstadionin yhteyteen. Muissakin suurissa kaupungeissa liiketilöiden määrä on hieman kasvanut, Helsinkiä ja Kuopiota lukuun ottamatta.

Valtakunnallisessa elinvoimavertailussa Tampereen keskusta on todettu elinvoimaisimmaksi ohittaen jopa Helsingin keskustan. (Valtakunnallinen elinvoimajulkistus 2024. Elävät Kaupunkikeskustat ry, 24.5.2024)

Tampereen kaupunkiseudun elinvoimalukujen analyysi

Toimialojen kehitys keskustoissa

Toimialalaskenta on Tampereen seudulla tehty aiemmin vain Tampereen, Kangasalan ja Ylöjärven keskustoissa ja keskittymissä. Muissa seudun kunnissa toimialat kartoitettiin ensimmäistä kertaa kesän 2024 päivityksessä.

Kuluttajakäyttäytymisen muutokset (mm. verkko-ostamisen lisääntyminen) on johtanut kaupan alan toimipaikkojen vähenemiseen keskustoissa yleisesti. Pandemia-aika ja etätyön yleistyminen kiihdytti muutosta ja vähensi asiointia erityisesti isompien kaupunkien keskustoissa.

Muiden kuin kaupan palvelutoimialojen kasvu on ollut yleinen trendi keskustoissa jo ennen pandemia-aikaa. Erityisesti kauneus- ja hyvinvointipalveluiden tarjonta on lisääntynyt keskustoissa. Myös ravintolatarjonta on pysynyt ja jopa vahvistunut keskustoissa.

Vähittäiskaupan toimipaikkojen määrä on yleisesti supistunut viime vuosina: kaupan toimipaikkojen määrän suhde muihin palvelutoimialoihin on keskustoissa noin 20–30 %. Kauppojen sijainti kuitenkin ohjaa myös muiden palvelutoimialojen sijoittumista.

Huomionarvoista on päivittäistavarakaupan ohjaava rooli kuluttajien käyttäytymisessä. Päivittäistavarakaupan laajan valikoiman marketit sijaitsevat useimmiten keskustan ulkokehällä tai kokonaan ulkopuolella. Tämä ohjaa kuluttajien asiointia ja vaikuttaa myös erikoistavarakaupan ja muiden palveluiden kysyntään, heikentäen näiden toimintamahdollisuuksia keskustoissa.

Kulttuuri- ja vapaan ajan palveluiden sijainnilla on myös merkitystä keskustan elinvoimalle. Ylipäätään palvelut ovat parhaiten eri väestöryhmien saavutettavissa keskustoissa, jotka ovat saavutettavissa kaikilla liikennemuodoilla. Kauppa kuitenkin näyttää sijoittuvan keskustojen sijaan autolla saavutettaviin keskittymiin.

Kauneus- ja hyvinvointipalvelut ovat kasvattaneet toimipaikkamääräänsä keskustoissa. Kuva: Kangasalan keskustasta. Martti Wilhelms, 2024.

Tampereen kaupunkiseudun elinvoimalukujen analyysi ja johtopäätökset

Kaupallinen elinvoima suuntautuu Tampereen keskustaan ja kaupan keskittymiin

Tampereen kaupunkiseudun kuntien asukasmäärä on kasvanut voimakkaasti ja kasvu näyttää jatkuvan. Kasvu näkyy asumisen tiivistymisenä sekä keskuskaupungissa että kehyskunnissa. Keskustojen asukasmäärän kasvusta huolimatta, niiden kaupallinen elinvoima on laskenut. Samaan aikaan kaupan keskittymät ovat kehittyneet paremmin.

Päivittäistavarakauppa ohjaa voimakkaasti kuluttajien asiointikäyttäytymistä. Kauppa pyrkii keskittymään suhteellisen tiiviissä keskustaverkossa. Tämä johtaa helposti kaupan yksikkökoon kasvuun tietyissä sijainneissa ja pienten kauppojen häviämiseen toisaalla. Lyhyiden välimatkojen verkossa kuluttajat valitsevat paremman valikoiman keskittymät.

Tampereen seudulla kaupalliset palvelut näyttävät keskittyvän seudun vahvoihin kaupan keskittymiin, joista useimmat ovat kaupalliselta volyymiltaan suurempia kuin kuntien keskustat. Keskittymissä ei ole pelkästään isoja myymälöitä, vaan sinne on sijoittunut myös perinteistä erikoiskauppaa ja palveluita. Kaupan keskittymissä ravintolatarjontakin on monipuolistunut ja kilpailee siten keskustojen kanssa.

Edellä mainitun lisäksi Tampereen keskustan kaupallinen volyyymi ja monipuolinen palvelutarjonta vaikuttaa muiden seudun keskustojen elinvoimaan.

Kuntien elinkeino- ja palvelurakenteen kehittämisessä tulisi arvioida suunnitelmien ja investointien vaikutuksia keskustojen elinvoiman kannalta. Sijaintipäätöksistä riippuu, tuotetaanko investoinneilla keskustahakuista vai keskustapakoista aluekehitystä.

Lempäälän Ideaparkissa on kaupan lisäksi tarjolla paljon erilaisia viihde- ja vapaa-ajan palveluja. Kuva: Visit Tampere.

Tampereen kaupunkiseudun elinvoimalukujen analyysi ja johtopäätökset

Keskustojen elinvoimatekijöitä

Keskustojen elinvoimaa nostavia tekijöitä ovat erityisesti keskusta-asumisen tiiviyts sekä palveluiden keskustahakuisuus.

Oriveden keskustan elinvoimaluku poikkeaa edukseen, mikä johtuu sen etäämmästä sijainnista muihin keskuksiin sekä valinnasta keskittää palvelut keskustasijaintiin. Asiointi kohdistuu vahvasti Oriveden omiin palveluihin, eikä paikkakunnalla ole keskustan ulkopuolisia kaupan keskittymiä, joissa olisi päivittäistavaratarjontaa.

Orivedellä kaupan isot yksiköt sijaitsevat keskustassa, jonka vuoksi asiointivirta on keskustahakuinen. (Isot myymälät on merkitty neliöillä). Kartta: ALL-in City-tietokanta.

Pirkkalan keskustan elinvoima on hieman kasvanut tyhjiin eli vapaiden liiketilojen vähenemisen myötä. Uusi ja melko korkeakin asuinrakentaminen on lisännyt keskusta-asukkaiden määrää ja vaikuttaa siten elinvoimaan. Pirkkalassa myös koulujen ja liikuntahallien sijainti keskustassa vahvistaa palveluiden saavutettavuutta ja elinvoimaa.

Asumisen tiivistämien keskustassa on keino ylläpitää elinvoimaa. Kuvassa Pirkkalan Suupantori, jonka laidalla sijaitsee mm. kirjasto. Martti Wilhelms, 2024.

VOITTAJAKAUPUNGIT
WINNING CITIES

KESKUSTOJEN ELINVOIMALASKENTA

Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd

FM Martti Wilhelms

p. 050 538 4334

martti.wilhelms@salokorpi.com

www.allincityapp.com

Sovellus: **Oy ALL-in CityApp Ltd.**

Kehittämisyhteistyössä mukana: **Elävät Kaupunkikeskustat ry**

Elävät Kaupunkikeskustat ry